Vlaams Parlement

vergadering **14**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Middagvergadering

van 19 december 2018

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING 4

VERONTSCHULDIGINGEN 4

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over nieuwe undercoverbeelden uit de slachthuissector en het uitblijven van Vlaamse slachthuiscontroles
ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over dierenmishandeling, vastgesteld in een slachthuis in Hasselt 4

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de vernieuwing van het Vlaams tramnet en minderhinder-maatregelen bij deze werken 9

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de maatregelen van de Pro League met betrekking tot de voetbalmakelaars 11

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stijging van het alcoholgebruik bij werknemers 15

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de problematische resultaten van de vierde taalbarometer betreffende de Brusselse taalsituatie
ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe taalbarometer voor Brussel
ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de positie van het Nederlands in Brussel 19

VOORSTEL VAN DECREET van Bert Maertens, Bart Dochy, Marnic De Meulemeester, Marius Meremans, Michel Doomst en Nadia Sminate houdende wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 1783 (2018-2019) – Nr. 1
VOORSTEL VAN DECREET van Bert Maertens, Ward Kennes, Marnic De Meulemeester, Peter Wouters, Koen Van den Heuvel en Nadia Sminate houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof
– 1784 (2018-2019) – Nr. 1
VOORSTEL VAN DECREET van Jan Durnez, Kris Van Dijck en Jo De Ro houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de termijnen van de aanmeldingsprocedure betreft
– 1786 (2018-2019) – Nr. 1
VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Bert Maertens, Marnic De Meulemeester, Koen Daniëls, Jan Durnez en Vera Celis houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof voor onderwijs-personeel
– 1790 (2018-2019) – Nr. 1
Voorstellen tot spoedbehandeling 28

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska en Johan Danen betreffende de herpositionering van België in het klimaatdebat
– 1789 (2018-2019) – Nr. 1
Voorstel tot spoedbehandeling 28

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 14 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3
ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 15 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019
– 1746 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 14
Algemene bespreking *(Voortzetting)* 29
Mobiliteit en Openbare Werken 29

HULDE 42

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 14 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3
ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 15 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6
ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019
– 1746 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 14
Algemene bespreking *(Voortzetting)* 43
Woonbeleid 43
Onroerend Erfgoed 50
Kanselarij en Bestuur 52
Brussel en de Vlaamse Rand 62
Bestuurszaken 71

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN 73

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– De vergadering wordt geopend om 14.10 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldigingen zijn ingekomen van de volgende leden:

Yasmine Kherbache, Grete Remen: ambtsverplichtingen;

Bert Maertens: familieverplichtingen;

Rob Beenders, Gwenny De Vroe, Yamila Idrissi, Kathleen Krekels, Bert Moyaers, Ann Soete: gezondheidsredenen.

ACTUELE VRAAG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over nieuwe undercoverbeelden uit de slachthuissector en het uitblijven van Vlaamse slachthuiscontroles

ACTUELE VRAAG van Els Robeyns aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over dierenmishandeling, vastgesteld in een slachthuis in Hasselt

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Voorzitter, collega's, minister, we hebben het de afgelopen jaren al vaak gehad over wantoestanden op het vlak van dierenwelzijn in slachthuizen, meestal naar aanleiding van undercoverbeelden van dierenrechtenorganisaties. Terecht zorgen die altijd voor publieke verontwaardiging. U hebt al heel wat acties ondernomen om zulke wantoestanden, zulke inbreuken te voorkomen of streng te beteugelen: meer camera's, meer inspectie, meer opleiding, een beter statuut van de toezichthouder, een audit. Desondanks duiken er jammer genoeg opnieuw undercoverbeelden op die wantoestanden aantonen, ditmaal in een slachthuis in Hasselt, beelden waarop kalveren worden geschopt en aan de oren getrokken. Er wordt een elektrische prikkelaar tegen de kop en de anus gehouden. Als klap op de vuurpijl, om die schok nog te versterken, worden die beesten nat gemaakt. Die beelden tonen inbreuken op het vlak van dierenwelzijn aan. Het slachthuis heeft dat ook erkend en gaat een intern onderzoek uitvoeren. Zelf gaf u als reactie – dat heb ik alleszins toch gelezen – dat dit aantoont dat de controles van het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV) niet volstaan.

Minister, als er iets is waar onze dieren en hun welzijn niet bij gebaat zijn, dan is dat volgens mij een spelletje tussen het federale en Vlaamse niveau. Bovendien hebt u zelf dit jaar – en we hebben u daar ook allemaal mee gefeliciteerd – voorzien in 3 miljoen euro middelen voor Vlaamse inspecties, specifiek in de slachthuizen. Ik denk dus dat er inspanningen op Vlaams niveau nodig zijn. U levert die ook. Maar spijtig genoeg moeten we vaststellen dat het resultaat, namelijk die dierenbescherming, de bescherming van het welzijn in die slachthuizen, er nog steeds niet is.

Ik heb dan ook de volgende vraag voor u: welke bijkomende inspanningen zult u leveren opdat de dieren die voor de slacht bestemd zijn, op een humane wijze behandeld worden in het slachthuis?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik denk dat het een van de moeilijkste opdrachten is in heel uw bevoegdhedenpakket, om het structureel dierenleed aan te pakken. Dat is een verschrikkelijk complexe materie. Uiteraard is er in slachthuizen structureel dierenleed, worden dagelijks talloze dieren gedood aan een hels tempo en onder zware economische druk. Minister, ik denk dus dat niemand verwacht dat het allemaal opgelost wordt met een vingerknip, ook ik niet. Maar op een gegeven moment moet het natuurlijk wel gebeuren. Ik was eerlijk gezegd toch een beetje teleurgesteld over uw reactie naar aanleiding van de meest recente gruwelbeelden uit een slachthuis, namelijk dat van Hasselt. U zei: 'Dit toont aan dat het federale voedselagentschap slecht werk levert.

Dat vond ik toch wel wat vreemd, minister, want uiteindelijk voeren zij uit wat wij hen vragen, al vier jaar lang. Zij voeren uit wat Vlaanderen hen vraagt, via instructies en een samenwerkingsprotocol. Het is dus een beetje eigenaardig dat de schuld wordt doorgeschoven naar het federale voedselagentschap. Het is ook niet de eerste keer dat die uitspraak valt. We hebben ondertussen ook, ook in de commissie en nadien, gesproken over een nieuw en beter systeem. Er zou nu een nieuw systeem worden uitgerold dat heel wat verbeteringen moet bewerkstelligen op de slachtvoer.

Wanneer zal dat nieuwe systeem effectief worden uitgerold? Waarom zou het beter werken dan vandaag op de slachtvloeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Sedert eerdere incidenten hebben wij enerzijds een soort samenwerkingsprotocol opgesteld met de sector dat onder andere maatregelen bevat op het vlak van meer camera's en beveiliging allerhande. Anderzijds gaan we nog meer inzetten op controle en handhaving.

Ik heb herhaald, wat ik al gezegd heb naar aanleiding van de casus van Tielt: het wordt duidelijk dat het systeem dat we vandaag kennen, namelijk de controle in de slachthuizen door het Federaal Voedselagentschap samen met dierenartsen met opdracht (DMO's) – en deze werken in opdracht van het FAVV – niet voldoende werkt. U moet me niet verkeerd citeren, ik heb niets anders gezegd. Ik blijf zeggen dat dat systeem niet volstaat. Dat heeft niets te maken met kritiek of wat dan ook. Dat heeft gewoon te maken met de vaststelling dat vanzelfsprekend al degenen die werken in opdracht van het FAVV, in de eerste plaats focussen op volksgezondheid en veterinaire aspecten. Dat zijn nu net federale bevoegdheden.

De supplementaire opdracht die zij gekregen hebben, en waarvoor wij betalen – een klein bedrag, maar toch, het is betalen – is het aspect van dierenwelzijn. Dat is in subsidiaire orde waar zij mee bezig zijn. Ik begrijp dat ook. Dat was de eerste vaststelling en dat heeft gemaakt dat we maatregelen hebben opgevat om te komen tot een eigen Vlaams systeem, een zo sluitend mogelijk controlesysteem. Daarvoor hebben we enerzijds regelgevende, wetgevende maatregelen genomen en anderzijds budgettaire maatregelen.

Inzake de regelgevende maatregelen hebben we in de eerste plaats de decretale basis gecreëerd voor dierenwelzijnswetgeving en recent nog hebben we nog de decretale basis gecreëerd zodat ook Vlaanderen dierenartsen mag inzetten voor het eigen Vlaamse controlesysteem. Dat kan ik afvinken. Dat is in orde.

Op basis daarvan kunnen we een sluitend controlesysteem uitgevoerd door dierenartsen die werken in Vlaamse opdracht en specifiek in functie van de controle

op het dierenwelzijn, uitrollen over alle slachthuizen in Vlaanderen. Daarvoor heb ik de nodige budgettaire middelen vrijgemaakt: 3 miljoen euro.

Ik denk dat we in januari klaar zijn om met een besluit naar de Vlaamse Regering te gaan om dat zo sluitend mogelijk Vlaams controlesysteem effectief uit te rollen. We gaan dan ook onmiddellijk starten met de aanwervingen van die dierenartsen, zodat we in de loop van het jaar 'up and running' kunnen zijn. Dat zijn de belangrijke maatregelen.

Ik kan incidenten niet uitsluiten, maar als we dat systeem kunnen uitrollen boven op de inspecteurs van het FAVV, want het is geen vervanging, het is erbovenop, dan zullen we ook op het vlak van dierenwelzijn behoren tot de beste leerlingen van de Europese klas.

Els Robeyns (sp·a): Dank u, minister, voor uw genuanceerde antwoord. We kunnen alleen maar de reacties in de krant lezen. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Het Vlaamse controlesysteem is natuurlijk heel belangrijk. De vraag is natuurlijk of we daarmee die wantoestanden kunnen uitsluiten. Er is natuurlijk een probleem. Volgens mij is het een probleem dat er zoveel dieren in de slachthuizen op korte tijd moeten worden geslacht, en ook de manier waarop.

Zijn er boven op dat bijkomende controlesysteem geen extra maatregelen nodig zoals een verbod op die elektrische prikkelaar, of een beperking van het aantal dieren dat in die slachthuizen mag worden geslacht? Er mogen nog zoveel camera's hangen, het gaat natuurlijk over productiviteit. We moeten durven keuzes maken in het belang van het dierenwelzijn.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik heb twee opmerkingen en bijkomende vragen.

Ik zou graag wat meer details kennen over dat nieuwe systeem. Hoe ziet dat er precies uit? We hebben dat al vaak gehoord ondertussen: er komt een bijkomend controlesysteem. U zegt dat het boven op het FAVV-systeem komt. Dat betekent dat een samenwerkingsprotocol blijft bestaan. Begrijp ik dat goed? In elk geval, in dat samenwerkingsprotocol – ik heb het hier bij, ik heb het nog eens doorgenomen – staat heel duidelijk dat ze volgens Vlaamse instructies werken.

Er zijn dus twee mogelijkheden. Ofwel zijn de instructies onvoldoende of onvoldoende duidelijk. Ofwel legt het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) die instructies gewoon naast zich neer. Er is iets dat niet klopt. Als het systeem niet goed loopt, dan moet u het FAVV aan dit contract herinneren. En dan moet u er ook voor zorgen dat de controle op de slachtvloer beter verloopt.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Collega's, het is teleurstellend dat we, na alle inspanningen die er geleverd zijn, alle afspraken die er gemaakt zijn, alle hoorzittingen die we hebben gehad met de sector, vandaag nog steeds dergelijke beelden zien. En dan is 'teleurstellend' eigenlijk nog veel te zacht uitgedrukt.

Minister, het is goed dat u het heft volledig zelf in handen neemt en dat u bovenop die samenwerking met het FAVV nog iets op het Vlaamse niveau wilt doen inzake dierenwelzijn, omdat dat toch niet helemaal correct blijkt te werken. Maar het zal inderdaad, zoals de collega zegt, nooit in een vingerknip opgelost geraken. En ik vrees dat er helaas altijd dierenwelzijnsinbreuken zullen zijn, daar waar dieren worden gedood.

Ik heb een concrete vraag. U spreekt over dat Vlaamse controlesysteem. Ik verneem dat er vandaag in alle slachthuizen camera's hangen. Het is dan ook belangrijk dat die camerabeelden in de toekomst 24 uur op 24 kunnen worden gemonitord door dat Vlaamse controlesysteem. Zo weten die slachthuizen dat ze van buitenaf continu in de gaten worden gehouden. Het lijkt me echt nodig dat we dat in de toekomst doen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Collega's, het is in elk geval gepast om de gebeurtenissen en de beelden daarvan hier met de scherpst mogelijke bewoordingen te veroordelen. Ik sluit mij daarbij aan.

Maar ik wil diegenen die de beelden hebben gemaakt ook een veeg uit de pan geven. Want ook dat is niet de techniek om te komen tot een beter dierenwelzijn: een combinatie maken van beelden en zaken uit de context trekken. Ik wil niets van wat u ziet goedpraten, maar ik wil wel zeggen dat dit zeker niet de gangbare praktijk is in alle andere slachthuizen. En zo culpabiliseren we opnieuw deze sector.

Minister, ik ga ervan uit dat u het met mij eens bent dat de sectorfederatie in elk geval namens de slachthuizen zeer bereid is om te werken aan oplossingen en dat ze inspanningen levert.

Minister, betrekt u ook de sectorfederatie bij de verdere opvolging en de verdere uitrol van goede controles, zodat dit kan worden vermeden?

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, onze fractie is tegen elke vorm van dierenleed. Deze beelden zijn ook voor ons absoluut zeer gruwelijk. Ondanks het actieplan en uw goede voornemens – die wat dat betreft zeer ambitieus zijn – wordt opnieuw de hele sector over dezelfde kam geschoren door een van de slechte leerlingen, zoals de heer Dochy al zei. Het betreffende slachthuis was geen lid van de Federatie van het Belgisch Vlees (FEBEV). Het heeft wel vrijwillig meegewerkt aan de audit van de Thomas More-hogeschool, waarbij bepaalde beperkingen naar voren kwamen.

U haalt aan dat een Vlaams controlesysteem goed kan zijn. Vandaag gebeurt de controle deels door het FAVV. Minister, naar ik verneem werden er verschillende informatiefiches en bezorgdheden overgemaakt aan het departement Dierenwelzijn. Klopt dat? Hoeveel? Op welke manier werd dat opgevolgd?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, het FAVV voerde vorig jaar in veehouderijen – dat is dus meer dan enkel de slachthuizen – in Vlaanderen 3200 controles uit. Onze eigen Inspectie Dierenwelzijn voerde 182 controles uit.

Minister, als die 3200 controles niet effectief zijn, moeten we dan 6000 Vlaamse controleurs aanwerven om de problemen te detecteren die er zijn? Ik bedoel maar: als we er echt werk van willen maken, zal er een betere samenwerking moeten zijn tussen het FAVV en een Vlaams pendant ervan, die complementair is en niet dezelfde werken doet, want dan doen we dubbel werk en betalen we dubbel belastinggeld.

Minister, ten tweede moet er toch ook een ernstig probleem zijn met die 'animal welfare officers' die actief zijn in al die slachthuizen. Dit is nu het zoveelste incident waarvan vooraf bijna geen meldingen zijn gebeurd bij het FAVV en de Inspectie Dierenwelzijn. Hoe is dat in godsnaam mogelijk?

Voorzitter, ik weet dat ik maar één vraag mag stellen. Maar toch: ten derde, als je dan een Vlaamse pendant maakt, hoe groot is die dan? Welke bevoegdheden heeft die? Tot waar reikt die? Hoe ziet u de samenwerking met het FAVV? Het zal alleen oplosbaar zijn via een samenwerking.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de vraag naar de informatieformulieren die zijn opgeleverd: sinds 2015 heeft onze administratie via het FAVV drie informatieformulieren gekregen, en één inspectierapport. Ik denk dat dat in totaal, sinds 2015, geleid heeft tot twee processen-verbaal. Dat was de heel concrete vraag.

Het is interessant wat u aanbrengt: de relatie tussen de capaciteit van een slachthuis en het respect voor dierenwelzijn. Dat is zeker geen unicausale relatie, denk ik. Ik denk niet dat je kunt zeggen dat een groter slachthuis sowieso minder garanties biedt op respect voor dierenwelzijn. Het tegenovergestelde geldt ook, waarbij je dikwijls spreekt over meer professionalisering, meer controle op één plaats, in plaats van de verspreiding over verschillende plaatsen. Ik denk dus niet dat daar een causaal verband is tussen enerzijds capaciteit en anderzijds respect voor dierenwelzijn, niet in deze richting of in een andere richting.

Wat de prikkelaar betreft: een prikkelaar is inderdaad enkel toegestaan in uitzonderlijke situaties, zeer tijdelijk. Het kan enkel gebruikt worden op het achterste van een dier, en dus niet herhaaldelijk en vooraan op de spieren, zoals te zien is op de beelden. Dat kan dus absoluut niet. Maar ik had zelfs begrepen dat alle prikkelaars in dezen waren weggenomen. Dat is ondertussen voorwerp van verder onderzoek.

Er werd ook gevraagd naar de details rond hoe dat Vlaams controlesysteem er dan gaat uitzien. De basis is alleszins dat we zelf dierenartsen gaan inschakelen. Het grootste verschil is dat dat dierenartsen zijn die werken in opdracht van Dierenwelzijn; zij focussen enkel en alleen op dierenwelzijn. Vandaag hebben we inderdaad een samenwerking via het protocol met het FAVV, maar daarin is dierenwelzijn slechts een soort bijjob, bovenop de wezenlijke opdracht die hen toebedeeld is door hun werkgever, het FAVV. En daar ligt de focus vooral – dat is geen verwijt, dat is gewoon een vaststelling, en ik begrijp dat ook – op de taak die hun door hun werkgever is toebedeeld, en dat is het FAVV. De focus ligt dus op voedselveiligheid en op veterinaire aspecten. En dat begrijp ik ook.

Je hebt in die slachthuizen dus de aanwezigheid van de FAVV-inspecteurs of de mensen die in opdracht van het FAVV werken – en die zullen er ook blijven, net gelet op die veterinaire volksgezondheidsaspecten – en ook de Animal Welfare Officers, die we nu een onafhankelijk statuut hebben gegeven. Die zullen er ook blijven. Maar daarbovenop zal er dus een eigen Vlaams inspectieteam komen. Dat zijn dierenartsen die zuiver de focus hebben op dierenwelzijn. En ik ga er echt van uit dat we daardoor een van de meest sluitende – volledig sluitend zal het nooit zijn – controlesystemen gaan hebben op Europees niveau. We gaan dus ook op dat vlak, inzake dierenwelzijn, het voortouw nemen in Europa.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (sp·a): Minister, bedankt voor uw antwoord. Ik hoop dat u gelijk hebt dat het nieuwe inspectiesysteem sluitend gaat zijn. Ik stel vast dat er vandaag heel veel camera's hangen in de slachthuizen, ook in dit bewust slachthuis. En toch komen er undercoverbeelden naar boven die wantoestanden aan het licht brengen. Dit is toch een teken aan de wand dat er iets schort – nog altijd. Ik treed volledig het pleidooi bij van uw partijgenoot en collega Engelbosch: die camera's moeten systematisch in verbinding staan met de inspectiediensten. Die zijn er vandaag. Laten we de maatregelen die vandaag

goedbedoeld genomen zijn, maar spijtig genoeg niet het verhoopte resultaat hebben, blijvend evalueren, in het belang van het welzijn van onze dieren. *(Applaus bij sp.a).*

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, u weet waarschijnlijk dat ik inzagerecht heb gevraagd in het dossier. Ik zou nu graag eens willen zien wat het Federaal Voedselagentschap heeft aangeleverd, en wat de reactie was van de Vlaamse inspectie. Ik heb daar nog geen antwoord op gehad van de voorzitter, maar ik neem aan dat dat nog komt.

Ten tweede geef ik u, voor alle duidelijkheid, het voordeel van de twijfel. U zei dat er begin volgend jaar iets op de ministerraad komt, met dat nieuw Vlaams controlesysteem. Ik ga dat zeker goed opvolgen, en ik hoop dat dat nog voor het einde van de legislatuur kan worden uitgerold. Want laat ons wel wezen: dit is een van de belangrijkste werven inzake dierenwelzijn, en ik hoop dat dat nog in deze legislatuur kan worden afgerond.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Dirk de Kort aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de vernieuwing van het Vlaams tramnet en minderhinder-maatregelen bij deze werken

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, u hebt vorige week voor de eerste keer aangekondigd dat u 300 miljoen euro gaat investeren in 331 kilometer tramnetwerk. Dat is ons volledige tramnetwerk. Dat is bijzonder goed nieuws. Als we zelf op uitstap gaan, op citytrip naar het buitenland, en we de vergelijking maken met ons tramnetwerk, zeggen we allemaal dat hierin dringend geïnvesteerd moet worden. Dus is het goed dat die onderhoudsinvesteringen gaan plaatsvinden.

Maar we weten allemaal ook dat die trams heel druk gebruikt worden. We hebben 143 kilometer tramlijn aan de kust, we hebben 126 kilometer in Antwerpen en 62 kilometer in Gent.

Minister, wanneer gaan die werken uitgevoerd worden? Voorziet u dan ook effectief dat er minderhindermaatregelen getroffen gaan worden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Kort en bondig, dat is goed. Het is inderdaad een historische inhaalbeweging die we daar tot stand brengen.

In eerste instantie hebben we gewoon een inventaris opgemaakt, waarbij we twee onafhankelijke studiebureaus aan het werk hebben gezet. Het ene concentreerde zich op de sporen en het ander concentreerde zich op de status van de bovenleiding. Dat levert een investeringsplan op dat we zullen moeten honoreren ter waarde van 295 miljoen euro, om exact te zijn. 220 miljoen euro wordt geïnvesteerd in de sporen en de dwarsliggers, en 70 miljoen euro gaat over het tractienet. Dat is vooral een investering omdat we geïnvesteerd hebben in nieuw rollend materieel, in nieuwe trams die groter zijn, maar dus ook meer verbruiken, waardoor het tractienet niet voldoende voeding dreigt te kunnen geven aan het totale systeem. Daarom moeten we ook op dat vlak investeren.

Wij investeren daarenboven ook in minderhindermaatregelen. Het is inderdaad een beetje paradoxaal: hoe meer je investeert in rollend materieel en nieuwe

infrastructuur, hoe meer je ook gaat moeten investeren in minderhindermaatregelen. Voordien was er voor minderhindermaatregelen bij De Lijn in een budget van een half miljoen euro op jaarbasis voorzien. Ze hebben dat vanaf dit jaar verhoogd met 1,5 miljoen euro, waardoor we dus recurrent 2 miljoen euro specifiek voor minderhindermaatregelen hebben. Die minderhindermaatregelen zullen we altijd in samenspraak met de lokale besturen nemen.

We beginnen met die investeringen in 2019, zowel in Gent als in Antwerpen. In Gent gaat het bijvoorbeeld over de Burgstraat aan het Gravensteen, waar we de sporen gaan vervangen en vernieuwen, en er ook voor zullen zorgen dat de frequentie van die lijn 1 minstens wordt gehandhaafd. Andere maatregelen zijn bijvoorbeeld het inzetten van pendelbussen of het verlengen van bestaande lijnen en trajecten. We proberen altijd maximaal tegemoet te komen aan de nood. Het zijn echter noodzakelijke investeringen die we zullen moeten doen. We zullen hierin als een goede huisvader investeren.

Dit maakt dus wel dat deze regering extra geïnvesteerd heeft: in duizend nieuwe bussen en trams, en daarenboven is er de beslissing om voor de volgende regeerperiode nu al de bestelling te plaatsen voor ongeveer 1200 nieuwe bussen. En we gaan ook nog eens investeren in nieuwe traminfrastructuur, zowel in sporen als in bovenleidingen. Dat maakt dat we ook op het vlak van openbaar vervoer echt een topinvesteringsregering hebben.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, zoals ik al zei, ik vind het zeer goed dat er zoveel geïnvesteerd wordt, en dat er ook belangrijke onderhoudsinvesteringen gebeuren aan het tramnetwerk. Maar ik denk dat de bijdrage voor de minderhindermaatregelen toch wel vrij bescheiden blijft. Op het tramnetwerk in Antwerpen is er bijvoorbeeld een heel belangrijke lijn tussen Keizershoek-Merksem en Zwijndrecht-Melsele en de park-and-ride op Linkeroever. Dagelijks maken meer dan 86.000 mensen gebruik van die lijn. Ik vraag me af wat we gaan doen als de werken aan dat tramnetwerk worden uitgevoerd. We moeten dan toch een belangrijk alternatief kunnen aanbieden

Minister, dit is van belang voor die mensen. Welke oplossingen hebt u? Als de werken bovengronds worden uitgevoerd, zal het ook heel wat hinder meebrengen voor de andere weggebruikers, zowel voor de auto's als voor de fietsers. De werken zullen een ontzettend grote impact hebben. Ik vraag me af of u toch niet een grotere bijdrage moet leveren.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, de vraag is ook een kans voor het monitoren en het opvolgen van de staat van het tramnet, en ik heb het dan vooral over het tramspoor, de bovenleiding, de fijne mechaniek en alles wat met elektronica samenhangt. Ik heb de indruk dat de NMBS, waar vele dingen beter kunnen, dit systematisch in de gaten houdt. Bij de trams gebeurt het eerder toevallig of sporadisch en minder systematisch dan bij de NMBS. In de toekomst moeten we misschien werk maken van een permanente monitoring van het leidingennetwerk en de tramsporen. We mogen het niet zodanig laten verslijten dat enkel vervanging nog een optie is.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer de Kort, ik heb net geschetst dat we het budget verhogen van 500.000 euro naar 2 miljoen euro. U noemt dat bescheiden. Ik weet niet wat grote indruk op u maakt, maar ik vind een budget maal vier toch redelijk indrukwekkend in vergelijking met vorige regeerperiodes.

Voor het eerst zijn er een inventaris en een langetermijnplan van aanpak waarbij we niet alleen de focus leggen op de investeringen maar ook op onderhoud. En er zijn ook nog eens de minderhindermaatregelen waarvan ik er verschillende heb opgesomd. Ik kan nu niet in detail ingaan op uw concrete bezorgdheid over een lokale aangelegenheid. Ik kan enkel zeggen dat er zowel het structuurplan en het investeringsplan is als het onderhoudsplan met erbovenop een verviervoudiging van het budget voor minderhindermatregelen. Dat moet op zijn minst al een goede basis zijn om te zorgen voor meer investeringen, beter onderhoud en uiteindelijk ook – laat ons hopen – zo weinig mogelijk hinder.

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, u kunt vinden dat ik het misschien minimaliseer – dat doe ik zeker en vast niet. Ik juich het toe dat u zo'n grondige aanpak doet van onderhoudsinvesteringen. Chapeau, we geven een applaus. Maar ik vraag me echt af – en daarom heb ik dat voorbeeld gegeven – wat u gaat doen als u die werken aan de bovenleidingen uitvoert op dat stukje lijn, ook een stukje ondergrondse verbinding tussen Linker- en Rechteroever. U moet eigenlijk in een bovengronds alternatief voorzien. Daarom vraag ik u om daar tijdig over na te denken. Als u bijvoorbeeld wilt werken met trambussen zoals in Vlaams-Brabant, dan moeten die ook tijdig worden besteld. Dat was de reden waarom ik die vraag wou stellen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lionel Bajart aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de maatregelen van de Pro League met betrekking tot de voetbalmakelaars

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, mijn vraag past in het breder geheel van het gerechtelijk onderzoek rond malafide praktijken en transacties in de voetbalsector.

Minister, de Pro League heeft daar gedeeltelijk op geantwoord door een aantal maatregelen kenbaar te maken met als doel meer transparantie in het voetbal te brengen en tegelijkertijd ook belangenconflicten te verhinderen tussen verschillende actoren: de clubs, de spelers en de makelaars.

Ik herken daar twee focussen in. De eerste focus ligt op de makelaars, met een strengere regulering. Ze moeten zich registreren en de financiële transacties moeten passeren via een 'clearinghouse'. Daar moeten alle transacties en activiteiten worden gedeponeerd. Ten tweede is er een betere bescherming van de jeugdvoetballers. De makelaars kunnen geen jeugdspelers benaderen, althans tot ze vijftien jaar zijn. Ook is er een belangrijk sensibiliseringsaspect: de ouders en de spelers worden continu gesensibiliseerd.

Minister, u hebt ook een aantal maatregelen voorgesteld, die zich toespitsen op dezelfde krachtlijnen als die van de Pro League, te weten de makelaars en de minderjarigen. In december hebt u ook proactief aan de Pro League gevraagd om een aantal stappen te zetten, omdat zij andere hefbomen hebben, hefbomen die in feite uw bevoegdheden overstijgen. Hoe beoordeelt u de maatregelen die ze vandaag voorstellen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Bajart, ik moet eerlijk zeggen dat de algemene boodschap zeker positief is. We hebben elkaar gezien. Ik heb hen inderdaad opgeroepen om ook hun verantwoordelijkheid te nemen, en ik zie dat ze

daadwerkelijk die stap hebben gezet, dus dat is zeker een positieve zaak. Op basis van wat ik over de tekst heb gehoord, denk ik dat er ook geen enkele tegenstrijdigheid is tussen wat zij voorstellen en wat wij in een ontwerp van decreet hebben gestoken. Er zijn een aantal dingen die echt parallel lopen. Wij willen registreren. Zij spreken van registratie. Op zich geen enkel probleem, we kunnen zelfs die twee databanken voor een stuk met elkaar matchen, als dat kan volgens de privacywetten. Wij spreken van een borg. Zij spreken van een borg. Ook dat is geen probleem: de ene borg komt dan boven op de andere borg. Voor ons gaat het echter niet alleen over voetbal. Ook de andere sporten komen aan bod.

Wat de jongere spelers betreft, we hebben eigenlijk de FIFA-reglementering (Fédération Internationale de Football Association) in ons voorstel gestoken. Zij spreken daar ook van, maar ze doen wel iets extra. Ze willen bijvoorbeeld de ouders en die jongere ook voor een stuk sensibiliseren. Dat vind ik heel goed. Dan gaan zij verder dan wat ik heb voorgesteld of wat ik kan doen. Er is ook het feit dat je niet tegelijkertijd makelaar mag zijn van club én speler. Dat is iets dat zij gemakkelijk kunnen opleggen, en het is ook vervat in wat zij voorstellen.

Het belangrijkste is volgens mij dat clearinghouse. U hebt dat aangehaald. Daardoor zal er immers transparantie komen, niet alleen van de geldstromen maar ook inzake de vraag welke makelaar voor welke speler actief is, en welke makelaar, welke personen betrokken zijn bij de transfer van een speler van een ploeg naar een andere. Ik denk dat dat qua transparantie een enorme stap vooruit is, ook omdat dat zou moeten worden gepubliceerd. Dat is een stap die ik nooit kon zetten, maar die zij wel kunnen zetten.

Wat een aantal andere maatregelen betreft, moeten we nog zien hoe ze die verder uitwerken. Ze spreken van een afkoelperiode. Als je als speler aan een makelaar bent verbonden en je verbreekt je contract, dan mag dat alleen om gegronde redenen zijn. Wat zijn dan die gegronde redenen?

Alles bij elkaar ben ik dus positief over wat de Jupiler Pro League heeft gedaan, maar we moeten de verdere uitwerking zeker verder opvolgen, wat ik ook zal doen. Ik kan in elk geval ook doorgaan met mijn ontwerp van decreet, dat we hopelijk zo rap mogelijk naar het parlement kunnen brengen. Een belangrijke stap blijft natuurlijk dat we die zaken ook op Europees niveau blijven aankaarten.

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik denk inderdaad dat het positief is. Ik volg u daarin. Het is positief dat men de lacunes in de regels voor makelaars aanpakt. Uw voorstellen en de voorstellen van de Pro League spelen hierop in, zijn parallel met elkaar. We moeten echter toegeven dat het hier vooral gaat over symptoombestrijding en dat we in feite verder moeten gaan. Het gaat niet enkel over de makelaars. Door te focussen op de makelaars zet men een aantal fundamentele stappen niet. Wat met matchfixing? Wat met overnames van clubs waarvan het geld komt uit malafide praktijken die men niet kan traceren? Mijn vraag is of u ermee akkoord zou gaan om ook de banken te onderzoeken. Het aandeel van de banken in de sportsector is immers enorm groot. Zou u kunnen vragen aan de Pro League, maar ook aan de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) om bijkomende stappen te zetten?

De voorzitter: Wie wenst zich aan te sluiten? Kunt u ook vermelden voor welke voetbalploeg u bent? Dat maakt het debat gemakkelijker.

Mijnheer Annouri, Beerschot?

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Standard de Liège, voorzitter. *(Imade Annouri zingt 'Aux Armes')*

Dat is trouwens niet onder druk van de fractieleider. Het was een zeer mooie 'samenkomst' dat we allebei fan zijn. *(Gelach)*

Mijnheer Bajart, ik dank u voor uw vraag, want het is een belangrijke vraag. Het voetbalschandaal heeft de afgelopen weken en maanden de lelijkste kant van de voetbalindustrie blootgelegd. Het is een positieve zaak dat er nu wat stappen vooruit worden gezet en dat de Pro League bepaalde zaken onderneemt. Het klopt dat makelaars slechts een deel zijn van het probleem, maar het is goed dat dit ook wordt aangepakt.

Persoonlijk vind ik het wel wrang vinden dat makelaars nog steeds bij 15-jarige, jonge topsporters of 16-jarigen kunnen circuleren. Ik blijf dat problematisch vinden. Het beste zou zijn dat dit duidelijk wordt gereguleerd tot meerderjarigheid.

Minister, er was een makelaar die in de pers heeft gereageerd – ik vond dat een interessante stelling – dat er nu een bedrag wordt vastgelegd van 25.000 euro dat men moet betalen als men makelaar wil worden en dat dit natuurlijk geen probleem zal zijn voor de grote haaien, voor mensen die al over een heel dikke portefeuille beschikken. Maar voor de jonge, ambitieuze, idealistische makelaars die nog niet over dat kapitaal beschikken, betekent dit een oneerlijke concurrentiepositie. Hoe staat u daartegenover? Bent u het ermee eens dat dit een mogelijke valstrik kan zijn?

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (sp·a): Voorzitter, mijn voetbalploeg is landskampioen Club Brugge. *(Applaus)*

Minister, elke stap die u onderneemt in overleg met de Pro League, is een heel grote stap vooruit, want de voetbalwereld was ziek, hoeveel we ook van houden van de sport. Dat is tot uiting gekomen in het voetbalschandaal. Uit elk nadeel moet worden geprobeerd om toekomstgericht een aantal voordelen te halen.

Voetbal is een mondiale sport en beperkt zich niet tot België. Als er hier bepaalde zaken worden ondernomen en bepaalde beslissingen worden genomen, dan heeft dat ook grote gevolgen in Europa en zelfs in de wereld. Hoe zult u daarmee omgaan?

Het is heel belangrijk dat er stappen vooruit worden gezet, maar welke resultaten wilt u binnen welke termijn behalen? Ik ben ervan overtuigd dat u niet alles in één keer zult kunnen doen en dat u nog zeer veel overleg zult moeten plegen.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Voorzitter, mijn club is de 'Royal Antwerp Football Club', en dat is ook het enige dat ik goed in het Engels kan uitspreken. *(Gelach. Applaus)*

We konden maandag inderdaad lezen dat de algemene vergadering van de Pro League zeven basisprincipes heeft goedgekeurd. Het is positief dat de Pro League zelf basisprincipes voorstelt in het kader van zelfregulering en het opnemen van verantwoordelijkheid. Dat wil niet zeggen dat het werk nu af is. Er is nog een lange weg te gaan – om alle clichés even op een hoop te gooien –, maar de eerste stappen zijn wel gezet vanuit het beleid, door u, enerzijds en vanuit de Pro League anderzijds.

Voor de verdere uitwerking van deze basisprincipes lijkt het mij dan ook noodzakelijk dat de Pro League dit doet in samenspraak met de spelersvakbond, de makelaarsvereniging en alle andere actoren. Op die manier kan Vlaanderen – dat is mijn rotsvaste overtuiging – het voortouw nemen om dit mondiaal probleem mee op te lossen.

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bajart, we moeten goed beseffen dat, voor zover we het onderzoek kunnen volgen via de pers, de matchfixing het gevolg was van de makelaars, die op een of andere manier de waarde van hun spelers hoog wilden houden door ploegen niet te zien degraderen en dergelijke. De koppeling aan de makelaars voor matchfixing was hier zeker aanwezig.

Dan zijn er de fiscale wetgeving en het aspect van het voldoen aan de financiële voorwaarden, zoals RSZ. Dat is natuurlijk een federale bevoegdheid. Ik kan daar weinig aan doen. Ik vind het wel goed dat we minstens inzicht zullen krijgen in hoe transfers verlopen, wie erbij betrokken is en welke bedragen aan wie worden uitgekeerd. Dat is een enorme stap voorwaarts. We kunnen aan banken helemaal niets opleggen, al zeker niet vanuit Vlaanderen.

Mijnheer Annouri, wat de 15-jarigen betreft, mogen we niet vergeten dat de federale wetgever bepaalt dat een volwaardig arbeidscontract voor voetballers kan worden afgesloten vanaf 15 jaar. Vanaf 15 jaar kan er dus een makelaar bij zijn. In het ontwerp van decreet dat ik voorleg, staat – en dat is conform de FIFA-wetgeving – dat die makelaar geen betaling kan ontvangen voor spelers van 15 tot 18 jaar.

U hebt het over 25.000 euro borg. Ik heb helemaal niet de bedoeling om met dit ontwerp van decreet alles op te lossen, maar behalve makelaars die dat allemaal kunnen betalen, zijn er ook makelaars die gisteren nog in de bakkerij stonden, iemand op het voetbalveld hebben gezien en dan plots makelaar worden. Het gaat dan over de kleine garnalen. We mogen niet vergeten dat we meer makelaars dan voetballers hebben met een profcontract. Voor de grote makelaars die dat geld wel hebben, zijn er andere regels. Daarbij is 'clearing house' een zeer belangrijk element. Ik heb echter nooit beweerd dat ik alles kan oplossen, ik heb gedaan wat ik binnen de wetgeving en de Europese mogelijkheden kon doen en daar een eerste stap gezet.

Mijnheer Vandenberghe, het gaat inderdaad alleen over Vlaanderen. De Pro League doet een aantal zaken die ook op Belgisch niveau kunnen gebeuren. Ik heb dat al eens aangekaart binnen Europa, maar we moeten daar verder mee gaan. Ik heb ook gezien dat de Pro League dat verder op wereldniveau wil aankaarten. Ik zal dat van mijn kant doen vanuit de wetgeving, en zij kunnen dat doen vanuit hun federatie.

We spreken hier over voetbal, maar er zijn soms ook makelaars in andere sporten. Zij zijn ook opgenomen in mijn ontwerp van decreet;

Als resultaat wil ik meer transparantie en meer stappen in corporate governance, in goed bestuur. We hebben een code opgesteld waar de Vlaamse federaties aan moeten voldoen. Ik heb de code ook meegegeven aan de Belgische Voetbalbond en zij hebben me gegarandeerd te zullen meewerken aan die code van goed bestuur zodat ze in de toekomst ook transparanter en democratischer worden en een aantal controles zullen doorvoeren. Een recente internationale studie toonde onlangs aan dat we stappen vooruit hebben gezet. Daarbij heeft Vlaanderen van alle landen de grootste stappen vooruit gezet.

Mijnheer Wouters, wij hebben dat overleg al gevoerd, ook over mijn ontwerp van decreet, met die nieuwe vereniging van makelaars. Dat is belangrijk om te weten wat daar leeft. We moeten hen ook mee hebben, want niet alle makelaars zijn

malafide. Het is belangrijk dat de makelaars die het goed doen en goed menen, hun werk op een degelijke manier kunnen doen.

Lionel Bajart (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord en ik volg u daarin. Ik wil wel nog even herhalen dat dit voor veel mensen het schandaal te veel is en dat het verhaal ook nog niet af is. Ik wil ook de link maken met een voorstel van resolutie dat ik heb ingediend in de Senaat waarin ik vraag dat naar Nederlands model, de financiële instellingen, de banken, worden geaudit om te kijken op welke manier de geldstromen die te maken hebben met de voetbalsector, beter kunnen worden gevolgd. Als men echt preventief wil optreden, tegelijkertijd met de maatregelen die de Pro League voorstelt, dan moet men de geldstromen volgen. 'Follow the money.'

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de stijging van het alcoholgebruik bij werknemers

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Vandeurzen.

De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik wilde al zeggen dat uw haar er vandaag beter bij ligt dan anders, maar het is inderdaad een andere minister die de vraag beantwoordt, wat natuurlijk minstens even goed is.

Securex organiseert om de twee jaar een bevraging bij werknemers over heel wat verschillende zaken. Vandaag hebben ze een zeer opmerkelijk persbericht gelanceerd. Uit de bevraging over het jaar 2017 blijkt immers dat een op vier van de werknemers in Vlaanderen kampt met een alcoholprobleem.

Dat is eigenlijk een zeer opvallend percentage. Ik vergelijk het even met de laatste bevraging in 2015. Toen bleek het om 13,8 procent te gaan en nu spreken we over meer dan 22 procent.

Een aantal facturen spelen hierbij natuurlijk een rol. Er zijn de persoonsgebonden factoren. We zien dat mannen meer risico op problematisch alcoholgebruik lopen dan vrouwen, dat alleenstaanden met jonge kinderen meer risico lopen en dat leidinggevenden meer risico lopen. Er zijn ook werkgerelateerde factoren. Mensen die meer werkstress ervaren tijdens het woon-werkverkeer ervaren ook meer problematisch alcoholgebruik. Mensen die van job willen veranderen en die ongemakkelijk in hun vel zitten op de werkvloer ervaren ook meer problematisch alcoholgebruik.

Ik vind het zeer alarmerend dat dit cijfer op twee jaar tijd met maar liefst 8 procent is gestegen. Er worden natuurlijk al verschillende zaken uitgevoerd op de werkvloer om dit tegen te gaan, maar puur preventief denk ik dat het signaal duidelijk is dat hier een tandje moet worden bijgestoken.

Minister, ik wilde mijn actuele vraag oorspronkelijk aan minister Muyters stellen, maar ik wil hem even goed aan u stellen. Wat zal de Vlaamse Regering doen, nu deze resultaten aantonen dat het probleem de afgelopen twee jaar groter is geworden en nu één op de vier werknemers raakt? Hoe zult u meer op preventie inzetten om die kar te keren?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Voorzitter, deze studie is ons niet bekend. De cijfers waarover wij beschikken, zijn afkomstig van de Vereniging voor Alcohol en andere Drugproblemen (VAD) en anderen. Die cijfers tonen aan dat het alcoholgebruik in

Vlaanderen ongeveer constant blijft. We moeten dit natuurlijk nauwkeuriger bekijken met de mensen die de studie hebben uitgevoerd, maar mijn administratie is van mening dat wie onmiddellijk een causaal verband tussen fileleed en alcoholgebruik legt misschien iets te snel door de bocht gaat. Dit moeten we echter eens bekijken met de mensen die het onderzoek hebben uitgevoerd.

Mijnheer Annouri, het is juist dat veel volwassenen de risico's van alcoholgebruik onderschatten. Daar hebt u ongetwijfeld een punt. Het gaat dan om de effecten op korte en op middellange termijn. Dat betekent dat het meer dan gewettigd is in dit verband een preventief beleid te voeren, ook op de werkvloer.

Als het om alcoholgebruik in de werksfeer gaat, heeft dit te maken met de bevoegdheid voor arbeidsrelaties. Er is een cao afgesloten, cao 100, die stelt dat in dit verband in het arbeidsreglement initiatieven moeten worden genomen. De preventiewerking van de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg's) is ten gevolge van die cao fors versterkt om hierop te kunnen inspelen.

In Vlaanderen hebben we een aantal jaren geleden een nieuwe gezondheidsdoelstelling geformuleerd: 'De Vlaming leeft gezonder in het jaar 2025'. Het unieke en nieuwe van de invulling van onze bevoegdheid inzake gezondheidspromotie en ziektepreventie is dat we voortaan in settings werken. Dit betekent dat we proberen alle stakeholders in een bepaald levensdomein te sensibiliseren om samen acties te ondernemen met betrekking tot voeding, beweging, sedentair gedrag, alcohol, tabak en illegale drugs.

Een van de redenen waarom ik in alle bescheidenheid denk dat u uw actuele vraag beter aan de minister van Volksgezondheid stelt, is dat een van de settings die worden vermeld in het strategisch plan, dat het Vlaams Parlement trouwens heeft goedgekeurd, de werkplek is. Dat is ook de reden waarom we nu al een tijdje trachten in overleg met werkgevers, werknemers en bedrijfsgeneeskundige diensten na te gaan hoe we de sensibilisering op de werkvloer, onder meer met betrekking tot alcohol, kunnen verbeteren.

Het alcoholgebruik situeert zich niet zozeer tijdens de werkuren, maar de effecten ervan zijn uiteraard vaak zichtbaar tijdens het werk. Om die reden zijn preventie, vroegdetectie en snelle interventies van belang. Ik wil even twee concrete en belangrijke projecten vermelden.

Om bedrijven de kans te geven coaching te verkrijgen, hebben we een project met bedrijfscoaches opgezet. Daarvoor is meer dan 2 miljoen euro vrijgemaakt. We kijken hiervoor vooral naar kleine bedrijven, want de grotere bedrijven zijn meestal in staat zelf competenties te verwerven. We bieden kleine bedrijven de gelegenheid coaching te krijgen om na te gaan hoe ze aan die lifestylekwesties en aan alcoholgebruik in het bijzonder kunnen werken. Ondertussen hebben 128 bedrijven hierop ingetekend, wat absoluut een goede evolutie is.

We willen dit ook evalueren en kijken hoe we dat concept en die methodiek nog kunnen versterken.

De Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), onze partnerorganisatie, heeft een project Qado, dat een heel arsenaal aan methoden, affiches, vormings- en sensibiliseringsmateriaal ter beschikking stelt van bedrijven, precies om rond dit thema te werken op de werkvloer. We zijn er echt van overtuigd dat die settinggerichte aanpak een belangrijke aanpak is, uiteraard los van alle bredere preventieve inspanningen rond drugshulpverlening en alcoholproblematiek. We hebben daar heel wat online tools voor.

Ik signaleer u ten slotte, niet onbelangrijk, dat de federale overheid het project rond de terugbetaling van de psychotherapie in de steigers heeft gezet. Het

Verzekeringscomité heeft groen licht gegeven. Door overleg met de gemeenschappen is ervoor gezorgd dat als het gaat over de alcoholproblematiek, het alcoholgebruik en -misbruik, de psychotherapie voor terugbetaling in aanmerking komt. Om maar te zeggen dat er toch een aantal initiatieven zijn die ook specifiek naar de setting van de werkvloer in Vlaanderen worden ondernomen. Maar het succes hangt vaak ook af van de bereidheid van de stakeholders, de partners, die geïnvolveerd zijn om daar mee de schouders onder te zetten.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik raad u zeker aan om het onderzoek te lezen. Het is de tweejaarlijkse benchmark van Securex. 1500 werknemers zijn ondervraagd. Dat is een representatieve proef. Daar zie je, zoals ik heb gezegd, dat het problematisch drankgebruik bij de Vlaamse werknemer de afgelopen twee jaar is gestegen van 13 procent naar 22 procent. Sterker nog, van de richtlijn van VAD dat meer dan 10 glazen per week problematisch is, geeft 24 procent van de werknemers aan boven dat getal te zitten. Als u zelf aanhaalt dat je bepaalde dingen zult moeten doen om dat tegen te gaan, dan ben ik het daar volledig mee eens. U zegt zelf dat er op dit moment allerlei dingen gebeuren. Dat klopt ook. Maar dan blijf ik toch achter met een dubbel gevoel: terwijl u zegt wat u de afgelopen maanden allemaal hebt uitgerold, zie je dat de cijfers alarmerend blijven stijgen.

Dan is natuurlijk de vraag hoe je daarmee omgaat. Je kunt zeggen dat alles wat er op dit moment loopt, prima loopt en op termijn wel vruchten zal afwerpen. Ik denk dat uit deze cijfers duidelijk blijkt dat dat niet het geval is. Securex zelf komt nu met bepaalde maatregelen, zeker rond de feestdagen, om extra preventieve acties te nemen. Bent u bereid om contact op te nemen met Securex om een extra push te doen en contact op te nemen met de werkgevers om te zorgen voor extra sensibilisering in deze belangrijke periode? De cijfers zijn immers niet van dien aard om te zeggen dat we wat we doen, ook goed aan het doen zijn en dat het probleem zichzelf wel zal oplossen.

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Minister Muyters, u hoeft zich geen zorgen te maken over uw kapsel. De enige echte kenner ter zake hier in het halfrond is collega Vanderjeugd. Hij sms'te me net dat u een minstens zo hip kapsel hebt als minister Vandeurzen, dus dat is geen enkel probleem. *(Gelach)*

De cijfers die naar voren komen uit de studie van Securex, liggen inderdaad niet in de lijn van vele andere cijfers en gegevens die we kennen. Op zich wil ik geen waardeoordeel uitspreken over de cijfers van Securex, het geeft alleen aan dat het minstens een complex probleem is. We zijn er wel van overtuigd dat het inderdaad een veel te groot probleem is in onze samenleving en dat we daar echt iets moeten aan doen. We moeten dat problematisch drinkgedrag aanpakken. Een sterke preventie daarin is belangrijk, te beginnen op jeugdige leeftijd. Dat is tweeledig natuurlijk. Enerzijds moeten we dat problematisch drinkgedrag voorkomen. Misschien moeten we uit de studie van Securex meenemen dat we ook jonge mensen, maar niet alleen jonge mensen, copingmechanismen moeten aanleren om met stress op maar ook naast het werk om te gaan.

Preventie moet levenslang zijn. Zo kom ik tot mijn vraag, minister. Hebt u er een zicht op of het preventief alcoholbeleid op de werkvloer al voldoende ingeburgerd is in het bedrijfsleven en of er nog meer dingen moeten of kunnen gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik denk dat iedereen kan beamen dat er veel alcoholgebruik is. Zoals de heer Anseeuw heeft gezegd, moeten we dat problematisch

alcoholgebruik aanpakken. Er zijn inderdaad al coaches op de werkvloer die u kunnen begeleiden naar een preventiebeleid. Dat is toch al een zeer goede zaak.

De preventieve maatregelen zijn nu ook uitgerold.

Toen ik het onderzoek las, was ik verbaasd over een correlatie tussen alcoholgebruik en het fileleed. Dat lijkt me heel kort door de bocht. Als iedereen die in de file staat, problematisch drinkt, dan drinken we allemaal problematisch. Het is vooral belangrijk om te weten wat de gevolgen daarvan zijn op de werkvloer.

De voorzitter: De heer Bertels heeft het woord.

Jan Bertels (sp·a): Voorzitter, ik ben voornamelijk bezig met de preventie van alcohol, en daar is geen enkele beroepsgroep van uitgesloten. De discussie over de nieuwe richtlijn voor alcoholgebruik van VAD die we hier twee maanden geleden hebben gevoerd, toont aan hoe gevoelig deze topic is. Alcohol is – en dat is een understatement – de meest aanvaarde drug in onze samenleving en wordt maatschappelijk algemeen geaccepteerd. Dat mag ons echter niet beletten om te wijzen op de gevaren van alcohol, wat de nieuwe richtlijn ook probeert te doen, namelijk een evenwicht zoeken tussen wetenschappelijke evidentie en de gezondheidsproblemen die alcohol kan opleveren.

Minister, we moeten die cijfers niet minimaliseren, maar ik neem aan dat u dat ook niet wilt doen. Er is ook problematisch alcoholgebruik op de werkvloer. Daar moeten we preventief op inzetten, zoals u zelf ook zegt. We moeten meer sensibiliseren om dat problematisch alcoholgebruik daar te verminderen.

Minister, met de setting die u hebt aangekaart, vraagt u gegevens op of hebt u nauw contact met de diensten welzijn op het werk van de federale overheid, waar de preventieadviseurs of arbeidsgeneesheren ook cijfers hebben, evenals de diensten preventie en bescherming op het werk. Hebt u daar nauw contact mee? Kan de preventie niet samen met hen worden versterkt?

De voorzitter: Minister Vandeurzen heeft het woord.

Minister Jo Vandeurzen: Mijnheer Bertels, de redenering van het settinggericht werken is dat er met de belangrijke stakeholders wordt overlegd. Daar zijn die diensten uiteraard ook bij betrokken. Het is altijd een moeilijke evenwichtsoefening in deze materie over wat er nu specifiek federale en gemeenschapsmaterie is. We hebben er wel alle belang bij om de inspanningen op elkaar af te stemmen. Dat spreekt vanzelf.

De bedoeling is om per setting te gaan naar een aantal operationele en meetbare doelstellingen. In die zin moeten we kijken of we het eens kunnen geraken over bepaalde concrete parameters. Ik ken de evolutie van de werkgroep die rond die setting actief is, niet uit mijn hoofd. We proberen met onze administratie geregeld de voortgang van het strategisch plan rond die doelstelling te bekijken. Het is wel de bedoeling om met iedereen te gaan naar meetbare parameters om zo na te gaan of de doelstelling 2025 kan worden gehaald. Dat is niet altijd evident, want er zijn natuurlijk ook bepaalde situaties waarin de stakeholders niet zo enthousiast zijn om daar harde cijfers op te zetten. Je tracht dat met een draagvlak te doen, dus dat spreekt niet altijd vanzelf, maar het is wel de logica van het strategisch plan.

Ik wil even aangeven dat cao 100 in die zin duidelijk is. De partijen zijn daardoor verbonden. Dat is een collectieve arbeidsovereenkomst die bindend is. Het betekent ook dat daar in het arbeidsreglement ook een aantal engagementen of intentieverklaringen over opgenomen moeten zijn. In die zin is het duidelijk dat dat niet zo vrijblijvend is.

128 bedrijven die een beroep doen op onze coachings voor ondersteuning, is veel, maar uiteraard is er zeker nog marge in de toekomst. Dat blijft voor ons dus een prioriteit. Ik wil nog graag ingaan op uw suggestie. Het lijkt me zinvol om de mensen van Securex die de studie hebben uitgevoerd, eens te vragen om daar toelichting bij te geven. We hebben een Vlaams Instituut Gezond Leven en we hebben VAD. Dat zijn partnerorganisaties die van ons de opdracht hebben gekregen om de realisatie van die gezondheidsdoelstelling mee te faciliteren. Ik zal vragen dat men die mensen eens contacteert.

Ik vind het moeilijk om hierover inhoudelijke uitspraken te doen. Daarvoor moet je de methodologie enzovoort kunnen inschatten, maar het is belangrijk genoeg om hen toe te laten dat gesprek te voeren.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u, minister, voor uw antwoord en vooral ook voor dat laatste punt, met name dat u contact zult opnemen met de mensen van Securex. Ik merk namelijk ook wel dat er een paar misvattingen bestaan. Zo wordt in het onderzoek nooit gesproken van een rechtstreekse correlatie tussen in de file staan en alcoholgebruik, maar is het wel heel opvallend, zo geven ze zelf aan, dat die mensen die aangeven gefrustreerd te raken door de onvoorspelbaarheid van hun woon-werktraject en daardoor stress ervaren, ook een hoger alcoholmisbruikprobleem hebben. Ook bij mensen die meer werkstress hebben, zie je meer alcoholmisbruik, zonder dat de vraag is gesteld om welke reden ze meer drinken. Het is wel een opvallend iets om in de gaten te houden.

Ik denk dat het interessant is om die mensen inderdaad uit te nodigen, minister, en ik denk dat we zeker moeten ingaan op de aanzet die zij hebben gegeven naar de feestdagen toe. Het zijn een paar heel handige tips en tricks die ze meegeven aan de werkgevers om ervoor te zorgen dat je in een werkomgeving verstandig omgaat met alcoholgebruik en dat je eventuele problemen bespreekbaar maakt. Ik zou u en Vlaams minister van Werk Philippe Muyters dan ook willen vragen om die maatregelen ter harte te nemen en nu nog voor de feestdagen samen met de werkgevers te bekijken hoe we daar extra aandacht en een extra push aan kunnen geven.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de problematische resultaten van de vierde taalbarometer betreffende de Brusselse taalsituatie

ACTUELE VRAAG van Elke Van den Brandt aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de nieuwe taalbarometer voor Brussel

ACTUELE VRAAG van Ortwin Depoortere aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de positie van het Nederlands in Brussel

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Nu moet ik beginnen met de minister te feliciteren, omdat zijn haar nog mooier ligt dan dat van de twee voorgaande ministers.

Collega's, er waren vorige week twee krantenkoppen. Een eerste krantenkop was van Bruzz en daar stond bovenaan: 'Belang van het Nederlands neemt toe in Brussel.' Dezelfde dag stond in een andere krant, De Morgen, dat het Nederlands in Brussel verdwijnt. Dan zou je zeggen dat dat redelijk tegenstrijdig is en over

iets anders moet gaan, maar het ging over hetzelfde. Beide gingen over de taalbarometer, waarbij nagegaan wordt hoe het nu zit met al die talen in Brussel en wat er door wie gesproken wordt. Het is niet eens tegenstrijdig, collega's. Het klopt, want er zijn steeds meer mensen die het Nederlands gebruiken, maar er zijn steeds minder mensen die zeggen dat ze goed of uitstekend Nederlands kennen. *(Opmerkingen van Bart Somers)*

Ik wil hier geen uitspraken over het parlement doen, mijnheer Somers, maar ik stel wel vast dat de realiteit in Brussel is dat steeds meer mensen over zichzelf zeggen dat ze het wel kennen en gebruiken – steeds meer mensen gaan op het Nederlands over bij de bakker, als ze op café gaan of om met de buren te praten –, maar dat er tegelijkertijd steeds minder mensen zeggen dat ze dat Nederlands ook goed kennen en beheersen.

Natuurlijk kun je je afvragen of dat enkel met het Nederlands zo is, en we zien in het Frans eigenlijk dezelfde dynamiek. Ook in het Frans stellen we vast dat er steeds minder mensen zijn die van zichzelf vinden dat ze goed of uitstekend Frans kennen. Dat zal hier in het parlement ook zo zijn, mijnheer Somers.

Er beweegt dus iets met die talen. De vraag die hier natuurlijk voorligt, is wat je ermee doet als beleidsmaker, want het is minister Gatz die die studie heeft besteld. De vraag is dus wat u daarmee gaat doen en wat u eruit leert, minister. Taal is immers cruciaal, collega's. Laten we daar niet onnozel over doen. Als je een samenleving wilt samenbrengen, dan is taal het cement, dan is taal wat ervoor zorgt dat mensen met elkaar kunnen praten. Inzetten op een taalbeleid, zodat mensen elkaar kunnen verstaan, is ongelooflijk belangrijk. Mijn vraag voor u, minister, is dan ook heel eenvoudig. Wat leert u uit deze studie en wat gaat u daarmee doen voor uw eigen beleid?

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, het BRIO-onderzoek (Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum) van professor Janssens van de Vrije Universiteit Brussel (VUB) was inderdaad een zeer interessante studie, maar in tegenstelling tot collega Van den Brandt wil ik toch een paar cijfers en eigenlijk ook een letterlijke interpretatie geven uit dat onderzoek. Daarin is wel degelijk sprake van een negatieve evolutie. Nog geen 10 procent van de jonge Brusselaars die in het Franstalig onderwijs schoolliepen, spreekt goed tot uitstekend Nederlands. Er is een daling van de kennis van het Nederlands bij kinderen die geboren zijn in Brussel: enkele jaren geleden 38 procent, nu 18 procent. Bij kinderen die in Wallonië geboren zijn, maar die nu in Brussel wonen, was dat enkele jaren geleden 19 procent, nu 6,9 procent. Ik kan zo verder gaan.

90 procent van de werkzoekenden in Brussel kent geen Nederlands, terwijl we er allemaal van overtuigd zijn – dat blijkt ook uit uw beleidsbrief en -nota – dat de kennis van het Nederlands een absolute noodzaak is voor sociale promotie en om werk te vinden. Dat geldt ook voor de vele nieuwkomers, want het gaat hier ook heel uitdrukkelijk over migratie. Het is een springplank tot de arbeidsmarkt. Men vindt hier werk in Brussel, waar men inderdaad tweetaligen zoekt, maar ook in de Rand, in Zaventem en verder.

De oorzaken zijn natuurlijk heel divers. Daarover kunnen we discussiëren en ik ga dat zeker niet in uw schoenen schuiven, of toch niet volledig.

Heel wat lokale besturen hebben een bepaalde verantwoordelijkheid, ook het gewest, en zeker ook de Franse Gemeenschap, die nog altijd te weinig investeert om hun leerlingen Nederlands aan te leren.

Dan kom ik bij uw taalpromotiebeleid. U hebt de voorbije jaren in uw beleidsbrieven een taalpromotiebeleid gevoerd. Zetten de resultaten van de taalbarometer u

aan om uw taalpromotiebeleid bij te sturen en te verbeteren? Kunnen we ook niet naar een betere naleving van de taalwetgeving gaan?

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Vorige week stelde VUB-onderzoeker Rudi Janssens de vierde editie van de taalbarometer voor, in opdracht van de Vlaamse overheid. De taalbarometer brengt aan de hand van een steekproef het taalgebruik van de Brusselaars in kaart. We kunnen daaruit wel een aantal conclusies trekken. Dat zijn, wat ons betreft, niet de meest positieve conclusies.

Het percentage Brusselaars dat zegt goed of uitstekend Nederlands te spreken, is gedaald van 33 procent in 2001 naar 16 procent nu. Dat is een daling van één op drie in 2001, naar één op zes nu. Van de kinderen die schoolliepen in het Franstalig onderwijs zegt nog geen 10 procent dat ze goed Nederlands spreken. Ten slotte, en niet het minst, schakelen negen op de tien Brusselse Nederlandstaligen op het Frans over als ze aan een loket in het Frans worden aangesproken.

Minister, het Vlaams regeerakkoord was nochtans duidelijk: Vlaanderen blijft resoluut voor zijn hoofdstad Brussel kiezen en wil de band versterken. Het tegendeel gebeurt. Ondanks de strategie van de Vlaamse Regering, ondanks die uitbouw van het Nederlandstalig onderwijs en de uitbouw van voldoende cursussen Nederlands als tweede taal (NT2), moet ik op basis van deze taalbarometer vaststellen dat deze strategie niet blijkt te werken.

Welke initiatieven zult u bijkomend nemen om een verdere afkalving van de positie van het Nederlands in Brussel tegen te gaan?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: De verschillende sprekers hebben verschillende invalshoeken van de studie weergegeven.

Het klopt dat ook ik enkele weken geleden, toen ik de eerste resultaten van de studie kreeg – ik raad u zeker aan om ze ook in de commissie door de onderzoeker te laten voorstellen – niet tevreden was met de terugval van het aantal Brusselaars dat zichzelf een goede of zeer goede kennis van het Nederlands toedicht. Het gaat inderdaad van 30 procent naar 25 procent en nu naar 16 procent. Daarover kan niemand in deze zaal tevreden zijn. Hoe moeten we dat kaderen? Ik ga dat kort, en misschien te kort, doen.

We zien enerzijds dat er de laatste acht jaar in Brussel toch wel een stad is bijgekomen. We zijn van 900.000 tot 950.000 naar 1.200.000 Brusselaars gegaan, een bijkomende stad ter grootte van Gent of Luik. Ik moet u niet zeggen dat de mensen die er nieuw zijn bij gekomen, geen Nederlands spreken. De spoeling wordt gewoon wat dunner. Het is dus ook een relatief gegeven in de letterlijke zin van het woord.

Daarnaast schort er inderdaad iets, zoals hier ook aangegeven, aan de kennis van het Nederlands in het Franstalig onderwijs. Daar zit men nu onder de 10 procent. Het gaat over 18-jarigen met een degelijke kennis van het Nederlands. Dat moet hen en ons grote zorgen baren. Dat is het slechte nieuws.

Het goede nieuws is wel dat we zien dat het aantal Brusselaars dat regelmatig Nederlands gebruikt in hun omgang in de buurt tot een kwart toeneemt. Dat lag vroeger lager. Het aantal Brusselaars dat het Nederlands regelmatig op de werkvloer gebruikt, bedraagt ongeveer 50 procent. Dat aantal is ook hoger dan vroeger. Zaken als kennis en gebruik lijken met elkaar in balans te liggen in een minder tweetalige, maar een meer meertalige stad.

Wat kan de Vlaamse Regering nu op korte termijn doen? Wat moeten we op middellange termijn doen?

Ik denk dat de Vlaamse Regering wel degelijk heeft geïnvesteerd, en zal blijven investeren, in het aanbod van het Nederlands. Als ik de inspanningen van minister Homans zie, dan zijn de inburgeringstrajecten over een hele periode van 1000 naar 3300 gestegen, en zullen ze binnenkort naar 4000 stijgen. Ik heb met haar de onderhandelingen met de Brusselaars over de inburgering kunnen voeren. Daar gaan we een tandje bijsteken.

Minister Crevits en minister Vanhengel bouwen zeer verwoed scholen. Er komen ook de komende jaren duizenden plaatsen bij. Er zijn de voorbije jaren al duizenden plaatsen bijgekomen.

Het Nederlands wordt dus wel meer aangeboden. Met vrucht, want we zien dat we in de periode van 2000 tot nu evolueren van 30.000 leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs naar ruim 40.000. Daarmee komen we toch ongeveer aan die 20 procent, of net erboven.

Dan zijn er ook mijn inspanningen en die van mijn voorgangers met betrekking tot de taallessen voor volwassenen, die in de periode van 2000 tot 2016 ongeveer verdubbeld zijn van 10.000 mensen per jaar naar bijna 20.000. Daarmee is het Brusselse Huis van het Nederlands het grootste Huis van het Nederlands van allemaal.

Er zijn dus wel degelijk een aantal zaken. Brusselaars willen ook Nederlands leren. De kennis gaat achteruit, maar het gebruik neemt toe. Ik denk dat wij dus op onszelf aangewezen zijn om nog meer inspanningen te leveren. Anderzijds zullen we ons ook wel moeten beraden – en ik denk dat dat hoe dan ook met de collega's van de Brusselse Regering zal moeten gebeuren, waarbij ik dan toch eerder mik op een volgend regeerakkoord, want snel-snel zal dat de komende maanden ook niet kunnen gebeuren – om uitdrukkelijk een politiek van meertaligheid in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te voeren. Dat kan loze praat lijken, maar dat is het niet, als we zien dat een van de vlaggenschepen van de Hoofdstedelijke Regering, Actiris, onlangs de mentale kaap genomen heeft om voluit de kaart van het Nederlands te trekken. Kijk maar naar de communicatiecampagne met Vincent Kompany. Het is niet cool als politici zoals wij het Nederlands aanprijzen in Brussel en ook niet wanneer werkgevers dat doen, terwijl iedereen weet dat men om werk te vinden Nederlands moet leren. Maar als anderen dat doen, lukt dat wel. Daar zullen we dus nog meer op moeten inzetten, maar in een duidelijke politiek van meertaligheid.

Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest zal enkel hechter kunnen worden wanneer zijn burgers meertaliger worden, en dat is meer dan tweetalig, en wanneer die meertaligheid niet alleen economisch een troef is maar ook een gedeeld burgerschap kan versterken. Dat is volgens mij iets waar alle Vlaamse partijen, maar ook alle Brusselse politici, beter over moeten nadenken. Ik zal dus ook in gesprek gaan met de Franstalige collega's, ook met de collega van Onderwijs aan Franstalige kant, omdat ik niet weet of zij zich wel bewust zijn van het dieptepunt dat nu toch wel ongeveer bereikt is op dat vlak.

Dus: ik ben blij dat we alsnog, voor de vierde keer om de vier jaar, deze taalbarometer besteld hebben. Men fronst weleens de wenkbrauwen, ja, maar er zijn dus ook kansen en evoluties. Ik wens daar enerzijds met de collega's en anderzijds als gesprekspartner met de Brusselse politici voluit de kaart te trekken van het Nederlands als troef voor meertaligheid.

Elke Van den Brandt (Groen): Dank u, minister. U vraagt beleid. Ik denk dat dat de eerste vaststelling is: er is eigenlijk momenteel in Brussel geen

gezamenlijk beleid rond meertaligheid. Dat is op zich een frappante vaststelling, als je weet dat die meertaligheid in Brussel niet iets is van de afgelopen jaren, maar een realiteit die toch al wel een tijdje meegaat.

U verwijst op twee momenten naar onderwijs. Als het gaat over taal, is volgens mij het gezin van belang, is de moedertaal van belang, maar ook de taal van het onderwijs en de talen die je in het onderwijs leert. U zegt terecht dat in het Franstalig onderwijs het aanleren van het Nederlands erop achteruitgaat en dat dat verontrustend is. U zegt terecht dat onze Nederlandstalige scholen erin slagen om het Nederlands in Brussel te versterken, waar we trots op moeten zijn, wat voor mij een argument is om meer te investeren in onderwijs in Brussel.

Wat echter ook in die studie staat – en dat vind ik interessant –, is dat 90 procent, negen op de tien van de ondervraagden dus, tweetalige scholen wil. Ze zeggen: laat ons naast die Franstalige en Nederlandstalige scholen ook tweetalige scholen maken, want enkel dan zullen we echt tweetalige kinderen maken. Mijn vraag aan u is of u ook daarop wilt inzetten, wanneer u over het beleid inzake meertaligheid spreekt in onze hoofdstad.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik denk dat er in Brussel tweetalige scholen bestaan. Dat zijn de Nederlandstalige scholen: die leveren tweetalige studenten af hier in Brussel. Wij moeten echter ophouden met een defensieve houding aan te nemen. Wij moeten een assertieve houding aannemen. We stellen vast dat een taalpromotiebeleid inderdaad een impact heeft. Het Huis van het Nederlands levert bijzonder veel goed werk, evenals de inburgeringstrajecten en ons Nederlandstalig onderwijs. Het zijn echter inderdaad onze Franstalige buren die tekortschieten. Er is hier al meermaals, en ook in de commissie, gewezen op het tekortschieten van het Franstalig onderwijs in Brussel. De cijfers zijn voldoende. Minister, ik heb u ook reeds meermaals gevraagd: ga in Brussel naar een van de instellingen – de VGC, de GGC, er zijn er zoveel. Ga naar die Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. U bent daar waarnemend lid. U ziet daar uw Brusselse collega's. U ziet collega's van de Franse Gemeenschap. Probeer hen daar te overtuigen van het belang van het Nederlands. U hebt een middel. Doe dat. Gebruik dat middel. Ga daarnaartoe en zet de nodige druk om uw Franstalige collega's van het belang van de kennis van het Nederlands te overtuigen. Dat is echt een assertief beleid. Gedaan met dat defensief beleid. We moeten vooruit. We moeten hen overtuigen.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, in tegenstelling tot de vorige sprekers keer ik terug naar mijn laatste conclusie, namelijk dat de onderzoeker stelt dat aan een loket veel minder Nederlands wordt gesproken dan vroeger. In 2002 was dat 36,2 procent, nu nog maar 27 procent. Dat heeft alles te maken met de handhaving van de taalpolitiek en -wetten in Brussel, die niet gebeurt door de voogdijinstanties.

Minister, zult u de voogdijinstanties daarop aanspreken? U hebt het daar niet over gehad. Volgens het Vlaams regeerakkoord moeten wij die voogdijinstanties inderdaad aanspreken opdat ze ervoor zorgen dat de taalwetten worden nageleefd in Brussel, zeker in Brussel. Minister, zult u de voogdijinstanties hierover aanspreken?

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Minister, u hebt al een aantal dingen gezegd die ik ook wou zeggen in mijn korte tussenkomst. Ik wil namelijk wijzen op het belang van de demografische evolutie in Brussel. De Taalbarometer 1 van 2001 heeft bijna een andere stad onderzocht dan het Brussel van 2018. Dat moeten we zeker van nabij bekijken.

Ik heb ook vragen over de cijfers want er zijn vreemde schommelingen, zelfs op vijf jaar tijd. Bijvoorbeeld de kennis van het Duits, het Arabisch en het Nederlands schommelt op een contra-intuïtieve manier. Dat leidde tot twee verschillende titels in twee verschillende kranten. Dat staat dan ook weer haaks, bij het Nederlands toch, op het toegenomen sociaaleconomisch belang ervan.

Ik vind het een beetje jammer, maar daar kunnen niet alle sprekers aan doen, dat we dat hier nu via een actuele vraag moeten behandelen. Ik zou willen voorstellen aan de commissievoorzitter en -leden om dat eens uit te benen in een commissievergadering. Minister, op welke manier wilt u over de partijgrenzen en bevoegdheidsniveaus heen een strategie of een palet aan maatregelen uitwerken om voeding en body te geven aan dat hoofdstuk tweetaligheid in het Brussels regeerakkoord?

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Vanuit Vlaanderen, collega's, kennen wij natuurlijk allemaal het belang van het Nederlands. We voeren daar beleid over. Ik denk dan vooral aan de gratis NT2-cursussen in Brussel. Maar ook door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest wordt steeds meer het belang van het Nederlands erkend. Minister, u haalde terecht de samenwerking tussen VDAB en Actiris aan. Nu wijst ook die taalbarometer op een toegenomen belang van het Nederlands. Eigenlijk is dat positief.

Waar het wel aan schort, is aan de kennis van het Nederlands. Die daalt. Minister, u hebt al voorgesteld dat het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest samen met de gemeenschappen sterker zou inzetten op meertaligheid, met daarbij natuurlijk aandacht voor het Nederlands. Misschien moeten we daarvoor niet wachten tot na de verkiezingen. Kunt u als Vlaams Brusselminister nu al de gesprekken starten? Zo kan men in de volgende legislatuur met een versnelde aanpak beginnen.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Brussel is de hoofdstad van Vlaanderen, de hoofdstad van België, de hoofdstad van Europa en van tal van internationale instellingen. Het is bij uitstek een kosmopolitische meertalige stad. Meertaligheid, de kennis van het Frans, het Nederlands, het Engels, het Duits en van zoveel mogelijk talen is een echte troef. Het is een echte troef voor iedereen. Ik ben blij dat de minister deze visie is toegedaan. We mogen dit niet als een probleem beschouwen, meertaligheid is een troef.

Ik lees in de resultaten een positieve evolutie: het gebruik van het Nederlands stijgt. Ik blijf ook de realiteit zien want het aantal mensen dat aangeeft het Nederlands goed te beheersen, daalt. Dat geldt ook voor het Frans, terwijl de kennis van het Engels dan weer stijgt. De belangstelling voor het Nederlands stijgt, maar een derde van de Brusselaars geeft aan negatief te staan ten opzichte van de noties Vlaams en Vlaanderen.

We zitten dus met een troef – de belangstelling voor het Nederlands stijgt – versus een negatieve connotatie ten aanzien van Vlaanderen en Vlaams. Dat baart ons zorgen. Minister, u verwijst naar het Huis van het Nederlands. Op welke manier denkt u dat u die negatieve connotatie ten aanzien van Vlaams en Vlaanderen kunt counteren?

Minister Sven Gatz: Er zijn verschillende vragen gesteld. Gaan we naar tweetalig onderwijs, zoals in de taalbarometer nogal luid wordt gevraagd? Hoe creëren we een draagvlak bij de andere Brusselaars en Franstalige politici om dat Nederlands in die meertaligheid beter in te bedden?

En dan zijn er inderdaad de iets delicatere politieke vragen: de relatie van de Brusselse burger tot zijn gemeentehuis en de nog steeds aanwezige weerstand bij 'een' deel van de Brusselaars, rond het Vlaams en zelfs rond het Nederlands.

Ik ben niet bereid om op korte termijn de kroonjuwelen van het Nederlandstalig onderwijs, de kern van de aanwezigheid van het Nederlands in Brussel, zomaar helemaal open te gooien en daarvan tweetalige scholen te maken. Dat lijkt me op korte termijn niet verstandig. Maar wat we wél moeten doen, mevrouw Van den Brandt, is alle mogelijke gesprekken aanknopen en zaken onderzoeken waarbij we de meertaligheid ook in het Franstalig onderwijs, samen met het Nederlandstalig onderwijs, kunnen uitwisselen.

En daar bestaat niet één weg voor. Sommigen hebben een heilig geloof in immersieonderwijs. Let op, dat is een zeer performante en goede techniek. Maar dat gebeurt natuurlijk ook alleen maar door moedertaalsprekers voor kinderen van een andere taalgroep. En dan is de scheiding met het Nederlandstalig onderwijs ook niet altijd zo groot meer. Met andere woorden, dingen die in Vlaanderen of Wallonië in homogenere groepen werken, werken hier niet noodzakelijk. We zullen dus ook misschien met herhalingslessen moeten werken. Dat is door een VUB-professor al herhaaldelijk aangegeven als performant. We zullen ook met vakken in een andere taal moeten werken. We kunnen daar dus creatiever in zijn. En dat moet volgens mij net deel uitmaken van een luik meertaligheid in dat Brusselse regeerakkoord, waarbij ook de gemeenschappen betrokken moeten zijn.

Ik ben dus zeker bereid de deur te openen, maar tegelijkertijd wil ik er op het einde ook zeker van zijn dat de meertaligheid in Brussel kan toenemen. Het Nederlandstalig onderwijs volledig voor tweetaligen lijkt me daarmee enigszins in spanning te staan. Maar laten we dat debat in alle rust aangaan. Ik ben er niet bang van. Maar men moet goed opletten wat men allemaal gaat doen.

Hoe zullen we ervoor zorgen dat anderen de geest openen of openhouden om dat Nederlands in die meertaligheid als iets positiefs te zien? Wel, zoals u weet, is het Huis van het Nederlands al een aantal weken bezig met Model NL. Daarbij gaan zij met een aantal gesprekken de Brusselse boer op en proberen ze zoveel mogelijk mensen te betrekken bij alle facetten van het Nederlands: het netwerk, de economische waarde ervan, de emotionele waarde ervan. Op 18 januari willen we de resultaten daarvan samenbrengen. U zult daarvoor allemaal een uitnodiging krijgen. Dan willen we ook al een aantal elementen van wat dat meertalig beleid in de toekomst zou kunnen of moeten zijn naar voren brengen. Ik vind ook – en ik zal daarvoor mijn uiterste best doen – dat een aantal Franstalige collega's daarop aanwezig zouden moeten zijn om dat gesprek in een rustige atmosfeer op gang te brengen.

Heb ik nu al alle puzzelstukken daarvan? Neen, maar we zijn die aan het verzamelen. Op die manier kunnen we de stap zetten naar wat er daarna, hopelijk na de verkiezingen, zowel hier als in andere regeringen en parlementen, aan beleid rond meertaligheid kan worden gevoerd. Dat is het tweede element.

Een derde element is de houding van voornamelijk jongere Nederlandstaligen aan de loketten, de basis van de gemeentelijke administraties. Enerzijds zegt artikel 30 van de Grondwet, vanuit burgeroogpunt: "Het gebruik der gesproken talen in ons land is vrij." Ikzelf praat altijd Nederlands aan de balie. Ik moet zeggen – en de heer Poschet zal mij hierin niet tegenspreken – dat dat in mijn eigen gemeente nooit een probleem vormt. Nooit. Dat durf ik zeggen. Maar anderen doen dat blijkbaar veel minder. Ze zijn zich ook niet bewust van het feit dat, als je een identiteitskaart hebt waar het Nederlands eerst staat, dat betekent dat de overheid jou erkent als een Nederlandstalige. Ik kan dat ook alleen maar vaststellen.

Wat we inderdaad wél moeten doen, is ervoor zorgen dat de taalwet voldoende wordt toegepast. Maar, voorzitter, dat is een debat op zich. We zitten daar in een

onverkwikkelijk juridisch kluwen, waarbij de taalwet in bestuurszaken heel duidelijk zegt dat mensen in de administraties vanaf een bepaald niveau tweetalig moeten zijn door het afleggen van een examen. Maar de taalwet is toentertijd, in de jaren 60, opgesteld vanuit statutair oogpunt. En we hebben nu meer ambtenaren die niet statutair benoemd zijn, maar wel contractueel, zoals in Vlaanderen en Wallonië. En de verenigde rechtspraak van de verschillende kamers van de Raad van State tot en met het Grondwettelijk Hof, geraken het maar niet eens over de volledige toepassing – die wij als Vlamingen evident vinden – van die taalwetgeving op de contractuelen. Meer kan ik daarop niet zeggen. Ik zeg alleen dat, wanneer men dat echt wil aanpakken, men een verduidelijking in de federale taalwet zal moeten realiseren.

Elke minister van Binnenlandse Zaken heeft daartoe de kans gehad; niet iedereen heeft dat gedaan. En ik besef dat ook. Dat is een zeer complexe en politieke aangelegenheid. Ik wil mij daar verder voor inzetten, maar ik ben niet noodzakelijk de persoon die zelf met blote handen ijzer kan breken. Dat wil ik u hier toch zeggen.

En wat het laatste element betreft: dat is een stuk taalrepulsie die er nog steeds is. Mevrouw Segers, ik weet ook niet onmiddellijk hoe we ons daartegenover moeten opstellen. Ik denk dat het te maken kan hebben met een bepaald politiek discours in Brussel en in Vlaanderen, maar ik ga daar geen polemische uitspraken over doen.

Ik troost mij met de gedachte dat twee derde van de Brusselaars wel positief of neutraal staat tegenover het Nederlands, en dat de meeste Brusselaars wel degelijk Nederlands willen leren – dat hebt u ook gezegd. Er is nog nooit zo'n grote vraag geweest om kinderen te kunnen inschrijven in het Nederlandstalig onderwijs. Ik denk dat het daar de volgende dagen ook nog zal over gaan, als ik mij niet vergis. En er is nog nooit zo'n grote vraag geweest van volwassenen om Nederlands te kunnen leren, of het nu in het Huis van het Nederlands is, publiek, dan wel in private taalcursussen en dergelijke meer.

Daar moeten we op inzetten, gekoppeld aan alle dingen die ik daarnet ook gezegd heb. En u begrijpt dat dat een hele boterham zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Maar boterhammen kunnen lekker zijn, minister. Als u zegt dat we ons onderwijssysteem niet helemaal gaan omgooien om het tweetalig te maken, dan maakt u een karikatuur van mijn vraag en van mijn standpunt. Mijn vraag – met een studie waarin negen op de tien Brusselaars die vraag stelt – luidt als volgt: stel naast dat Franstalig en dat Nederlandstalig onderwijs – dat goed is, en dat we moeten versterken en uitbreiden – ook tweetalige scholen op. 90 procent van de Brusselaars vraagt ernaar. U bent de man van het Burgerkabinet, van burgerparticipatie. Hoor die klank. Ik denk dat het van belang is dat we daarop inzetten.

Scholen kosten geld, minister, maar tweetaligheid in Brussel is iets waard. En die tweetalige scholen zouden een enorme troef zijn, een enorme opstap om die tweetaligheid waar te maken. Laat ons dus effectief een beleid voeren, en laat ons dat in een Brussels regeerakkoord schrijven, maar ook in een Vlaams regeerakkoord. En laat dat hetzelfde beleid zijn. Laat de Brusselse Regering, samen met de Vlaamse Regering en met de Regering van de Franse Gemeenschap, één visie ontwikkelen over die meertaligheid in onze hoofdstad. Hoe kunnen we die talen versterken, en hoe zorgen we ervoor dat Brusselaars elkaar begrijpen, en met elkaar kunnen praten aan een loket, in een school, en dat ze in een ziekenhuis terechtkunnen in hun eigen taal? Dat is waar we naartoe moeten. *(Applaus bij Groen).*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik ben absoluut geen voorstander van de invoering van dat tweetalig onderwijs. We hebben hier goed Nederlandstalig onderwijs, dat wel degelijk tweetaligen aflevert in onze stad. Het is inderdaad zoals u zegt: we gaan onze kroonjuwelen hier niet afstaan. Zorg ervoor dat u uw Franse collega's overtuigt dat zij ook inzetten op dat Nederlands. Het Nederlands is zo belangrijk voor iedereen hier in Brussel.

Ik stel vast dat de Nederlandstalige scholen, de Vlaamse scholen in Brussel, wel degelijk inzetten op het Frans, en tweetaligen afleveren, maar dat de Franse Gemeenschap nog altijd een soort van dedain, een bepaald misprijzen heeft, of het Engels belangrijker vindt. Ik vind dat jammer genoeg iets wat onbegrijpelijk is, in een stad die zichzelf als internationaal, als kosmopolitisch probeert te verkopen.

Minister, ik blijf smeken dat we een assertief beleid moeten tonen ten aanzien van uw collega's in de Brusselse Regering, in de Franse Gemeenschap. U hebt er niet op geantwoord, maar u bent waarnemend lid van het GGC-college (Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie). U kunt er naartoe gaan, u ontmoet daar uw collega's van de Brusselse Regering, van de Franse Gemeenschap. Overtuig hen van het belang van het Nederlands in het Franstalig onderwijs, en tegelijkertijd van die meerwaarde van het Nederlands in Brussel. Ik denk dat iedereen daar voordeel uit kan halen. *(Applaus bij de N-VA).*

De voorzitter: De heer Depoortere heeft het woord.

Ortwin Depoortere (Vlaams Belang): Minister, ik stel vast dat Franstalige politici geen enkele kans onbenut laten om Vlaanderen te beschuldigen van etnocentrisme. Stuk voor stuk blijken die Franstalige politieke partijen, van MR tot PS, over Ecolo en cdH, pleitbezorgers van de diversiteit. Maar als wij in naam van die diversiteit een beetje respect vragen voor de Nederlandstaligen in Brussel, dan geven zij niet thuis.

Dat een Vlaming in zijn eigen hoofdstad niet bediend kan worden in eigen taal, omdat de taalwetgeving met voeten wordt getreden, dat kan er bij mij niet in. Ik vraag dan ook aan de Vlaamse Regering om inderdaad meer assertiviteit aan de dag te leggen. Anders lopen we misschien het risico om binnen enkele jaren het Nederlands te zien verdwijnen in onze hoofdstad Brussel. *(Applaus bij het Vlaams Belang).*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van Bert Maertens, Bart Dochy, Marnic De Meulemeester, Marius Meremans, Michel Doomst en Nadia Sminate houdende wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur
– 1783 (2018-2019) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Bert Maertens, Ward Kennes, Marnic De Meulemeester, Peter Wouters, Koen Van den Heuvel en Nadia Sminate houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof
– 1784 (2018-2019) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Jan Durnez, Kris Van Dijck en Jo De Ro houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de termijnen van de aanmeldingsprocedure betreft
– 1786 (2018-2019) – Nr. 1

VOORSTEL VAN DECREET van Katrien Schryvers, Bert Maertens, Marnic De Meulemeester, Koen Daniëls, Jan Durnez en Vera Celis houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof voor onderwijspersoneel
– 1790 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstellen tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Matthias Diependaele bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, mag ik de hoogdringendheid vragen van vier voorstellen van decreet? Die zouden normaal gezien al ingediend moeten zijn. Het is eerder van technische aard, maar ik som ze even op.

Het betreft het voorstel van decreet houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof, het voorstel van decreet houdende wijziging van regelgeving betreffende politiek verlof voor onderwijspersoneel, het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, en het voorstel van decreet houdende wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010, wat de termijnen van de aanmeldingsprocedure betreft. Normaal gezien zou alles al beschikbaar moeten zijn.

De voorzitter: Daar zullen we later over beslissen.

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Björn Rzoska en Johan Danen betreffende de herpositionering van België in het klimaatdebat
– 1789 (2018-2019) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, met toepassing van artikel 50 van het Reglement van het Vlaams Parlement heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde het woord gevraagd.

De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, mijn fractie zou graag bij hoogdringendheid een voorstel van resolutie betreffende de herpositionering van België in het klimaatdebat op de agenda plaatsen. Dit is ondertussen ook ingediend.

De voorzitter: Daar zullen we later over beslissen.

Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 14 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 15 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019
– 1746 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 14

Algemene bespreking *(Voortzetting)*

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019.

Mobiliteit en Openbare Werken

De voorzitter: We bespreken nu het onderdeel Mobiliteit en Openbare Werken.

De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, het einde van het jaar nadert, net zoals het einde van deze legislatuur. En zoals dat op het einde van een jaar gaat, is het dan goed om even terug te blikken op wat gebeurd is en om goede voornemens te maken voor wat komen gaat.

Als we de balans opmaken, minister, is de eerste en belangrijkste vaststelling dat u erin geslaagd bent hoge investeringsbudgetten binnen te rijven voor uw departement, historisch hoog, zoals u het zelf ook graag hoort. Wij treden u daarin bij. Het investeringsbudget is deze legislatuur gestegen van 3 naar 4,1 miljard euro, en dat is positief. Ik heb ook in de commissie gezegd dat ook onze fractie ervan overtuigd is dat wij mee een bescheiden bijdrage hebben geleverd, dat u mee geschiedenis kunt schrijven met die historische bijdrage.

Toenmalig minister Crevits heeft de kilometerheffing voor vrachtwagens uitgewerkt, goed voor om en bij de 250 miljoen euro extra middelen per jaar. Minister Schauvliege heeft het Klimaatfonds in het leven geroepen, goed voor minstens 22 miljoen euro extra, en een belangrijke bijdrage geleverd voor het groener maken van onze busvloot. En dankzij de zesde staatshervorming kunt u beschikken over een pot met geld van het Verkeersveiligheidsfonds.

U hebt middelen vrijgemaakt voor de vergroening van het openbaar vervoer, voor fietsinvesteringen, voor combimobiliteit. U hebt samen met de intendant het Oosterweeldossier vlot getrokken. Het participatiemodel heeft vruchten afgeworpen. Het totaal aantal verkeersslachtoffers is deze legislatuur gedaald. De

hervorming van de rijopleiding en het algemeen vastleggen van de snelheidslimiet op de gewestwegen op 70 kilometer per uur zullen daar zeker toe hebben bijgedragen, en dat juichen we ook toe. U wilt ons openbaar vervoer performanter maken en u durft daarbij te kiezen voor een ander vervoersmodel, waarbij de lokale besturen meer inspraak krijgen.

Maar wij hebben ook een aantal kanttekeningen, minister, en dat zijn er vijf.

Ten eerste, de hoge investeringscijfers. Vanmorgen heeft collega Vandenbroucke er ook even naar verwezen. In onze fractie kunnen wij ons soms toch niet van de indruk ontdoen dat er op sommige vlakken toch wat lucht in zit. Mijn collega Martine Fournier zal het straks nog hebben over de fietsinvesteringen. Ikzelf had ook hetzelfde voorbeeld als collega Vandenbroucke, de middelen voor de combimobiliteit. Als er van dat bedrag van 100 miljoen euro slechts 1 miljoen euro op dit moment wordt aangewend voor die verhoogde participatie in Blue Mobility, en als heel die pot jaar na jaar telkens wordt opgeschoven zonder concrete plannen, dan hebben wij daar toch wel vragen bij.

Is die combimobiliteit niet de pijler van uw beleid?

En dan is er de filedruk. We kunnen daar niet tevreden over zijn. De filezwaarte is deze legislatuur met meer dan 20 procent gestegen. De vraag is of u niet meer kunt doen.

Onze fractievoorzitter heeft vanmorgen ook al verwezen naar het aantal fietsslachtoffers. We maken ons echt zorgen. Volgens de laatste verkeersveiligheidsbarometer steeg het aantal fietsdoden met 40 procent en nam ook het aantal fietsslachtoffers toe. Uit onderzoek van Fietsberaad blijkt dat de Vlaming zich niet veilig voelt op de fiets, en dat is jammer. Wij zijn ervan overtuigd dat veilig fietsen, meer fietsen betekent. Wij verwachten betere resultaten op dat vlak.

Ten vierde, ons openbaar vervoer. Voor het eerst reden meer bussen niet dan wel op tijd en werden er nog nooit zoveel ritten geschrapt. De stiptheid en de performantie kan beter.

Ten vijfde, het STOP-principe. Voor CD&V is dit een heilig principe en we vinden dit eigenlijk terug in uw beleid. Wij zijn wel tevreden dat dit het uitgangspunt zal worden van het ontwerp van decreet Basisbereikbaarheid en van uw mobiliteitsplan, twee belangrijke dossiers waar we op wachten.

Minister, u hebt het vaak over het verleiden van mensen om zich duurzaam te verplaatsen. U hebt een flinke spaarpot verzameld waaruit u kunt putten om uw verleidingspogingen kracht bij te zetten. Voorlopig hebben uw avances nog niet tot het verhoopte resultaat geleid. We vragen u om niet op te geven. Hoe meer moeite men moet doen, hoe zoeter de smaak wanneer het wel lukt. We wensen u hierbij alvast alle succes toe.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Minister, andermaal kan ik eigenlijk niet zoveel toevoegen aan wat de heer de Kort heeft gezegd, namelijk dat u graag in superlatieven spreekt over het beleid: historische investeringen, recordinvesteringen, en sinds vorige week is er een superlatief bijgekomen: 'de giga-investering'.

Helaas kunnen we niet in superlatieven spreken over de resultaten van uw beleid en is eerder het omgekeerde waar. De heer de Kort heeft er al naar verwezen: de recordfiles, de stiptheid van bussen en trams die historisch laag is. Ik voeg eraan toe dat ook het aandeel van bus en tram in het woon-werkverkeer historisch laag

is. Het aandeel van de wagen in het woon-werkverkeer is hetzelfde als tien jaar geleden. Met andere woorden: u krijgt de tanker niet gekeerd.

Hoe komt dat? U hebt het zelf gezegd in de commissie: het komt door het eeuwige en-enverhaal waaraan u blijft vasthouden. Een mobiliteitsbeleid waar er weliswaar wordt geïnvesteerd in alternatieven, maar dat er in de grond nog altijd op gericht is om een bijkomend aantal en steeds groeiend aantal autokilometers te blijven accommoderen.

Minister, daar schort het. U moet het roer omgooien. U moet geen anti-autobeleid voeren, daar pleiten wij niet voor. Maar ik vind wel dat investeren in collectief vervoer, in gedeelde mobiliteit, in de fiets resoluut voorop moet staan zodat meer Vlamingen kunnen beschikken over meer alternatieven en ze de keuze kunnen maken om zich duurzamer te verplaatsen.

Minister, ik wil eindigen met een zeer concrete vraag, die helemaal niets te maken heeft met mijn betoog van zonet. Ik heb vernomen dat in mijn stad, Gent, waar een stuk beton van het E17-viaduct op een bus van De Lijn is gevallen, overleg is gepleegd tussen AWV, De Lijn en het stadsbestuur. Ik vroeg me af of u kunt vertellen of het overleg iets heeft opgeleverd over de beveiliging van de onderkant van dit viaduct van Gentbrugge, waar dagelijks honderden, zo niet duizenden, mensen onder rijden, stappen en fietsen.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, ik heb bij de bespreking van de begroting in de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken al gezegd dat u de afgelopen vierenhalf jaar in een aantal domeinen inzake mobiliteit mee uw stempel hebt kunnen drukken en mee het verschil hebt gemaakt wanneer het gaat over verkeersveiligheid, over de rijopleiding, over het vlot trekken van een aantal zware mobiliteitsdossiers die in het slop zaten.

Ik denk aan de verkeersknoop in Antwerpen, aan Oosterweel. Daar hebt u mee het verschil kunnen maken.

Er zijn twee punten waarop ik nogmaals uw aandacht wil vestigen, ook namens vele collega’s hier in het halfrond, denk ik. Op de eerste plaats is er alles wat te maken heeft met filebestrijding.

Een van de mooie dingen aan de politiek is dat je jezelf ook ongelooflijk kunt ontwikkelen. Als je probeert je zaken te volgen en je bekijkt de wereld met een open blik, dan leer je eigenlijk ook alle dagen bij. Ik vind dat je dat proces nergens zo intens meemaakt als in de politiek.

Mocht u me vijf jaar geleden hebben gevraagd hoe men iets kan doen qua filebestrijding, dan zou ik daar een tweesporenantwoord op hebben gegeven: investeren in een performant, vraaggestuurd openbaar vervoer en proberen toch ook iets te doen aan bijkomende wegcapaciteit. Ik heb dat ook meermaals uitgesproken. Ik sta nog altijd achter die analyses.

Alleen denk ik dat we ondertussen – de tijd staat niet stil – ook nieuwe mogelijkheden mee in rekening moeten brengen. Als het gaat over bijkomende wegcapaciteit, dan geloof ik nog altijd heel sterk in de spitsstroken als zogenaamde quick wins.

Daarnaast moet men, waar dat eventueel kan, proberen de missing links te realiseren. Daarbij blijft de noord-zuidverbinding in Limburg natuurlijk heel centraal alle aandacht opeisen. Daarnaast heb je vandaag echter, door alle mogelijke technologische ontwikkelingen, ook heel wat nieuwe mogelijkheden. Dat doet eigenlijk ook de inzichten rijpen om die ook alle kansen te geven.

Mijn fractievoorzitter, Bart Somers, heeft deze voormiddag onder andere een vurig pleidooi voor de deelmobiliteit gehouden. Minister, u zou misschien geen kwantumsprong voorwaarts kunnen maken, maar toch wel belangrijke, beduidende stappen in de goede richting kunnen zetten als het gaat over verkeersdensiteit, over de verkeersdrukte in steden en gemeenten, als het Vlaamse Gewest inderdaad die steden en gemeenten financieel zou ondersteunen om in te zetten op die deelmobiliteit. Die willen inderdaad hun infrastructuur vrijmaken opdat men er wagens zou kunnen parkeren in het kader van de deelmobiliteit.

Hetzelfde wat de fietsen betreft. Opnieuw, mensen zijn vandaag bereid om hun gedrag in het verkeer aan te passen als ze alternatieven geboden krijgen. Minister, de 21e eeuw zal meer dan ooit de eeuw zijn waarin beschikbaarheid belangrijker is dan bezit, en dus ook op het vlak van mobiliteit kan men stimulerend werken door met Vlaamse budgetten over de brug te komen in de richting van steden en gemeenten.

Ik wil nog een ander punt onder uw aandacht brengen. Dat is een bekommernis die iedereen deelt, denk ik. We staan aan de vooravond van een nieuwe gemeentelijke legislatuur. Dat is als het ware overmorgen realiteit. Volgend jaar zullen de vijftien vervoerregio's in Vlaanderen ook daadwerkelijk uit de startblokken komen. We hebben daar nu al meerdere jaren over gesproken. Ondertussen lopen er vier proefprojecten. Er is eigenlijk sprake van eenrichtingscommunicatie. Ik heb uw aandacht daar in het verleden ook al op gevestigd. Daarbij is men eigenlijk het positieve aspect van die vervoerregio's, subsidiariteit op het vlak van openbaar vervoer, dat ook brengen naar de steden en de gemeenten, aan het bekladden. Men stelt het voor als een verkapte besparingsoperatie van het Vlaamse Gewest op de rug van steden en gemeenten, en dat is niet het geval. Het geeft steden en gemeenten net gewicht in de besluitvorming omtrent de beschikbaarheid van dat collectief vervoer. Men steekt daar een tand bij. Laat dat goede niet kapotmaken door een aantal mensen die ter zake toch een andere agenda hebben dan deze die wij hier in het Vlaams Parlement hadden toen we de beslissing hebben genomen om die vervoerregio's te installeren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, ook vanwege mijn fractie even een balans van de afgelopen vier jaar. Minister, u bent beginnen met een forse communicatie. Wat dat betreft, sluit ik me eigenlijk aan bij de vorige twee sprekers. U zei dat u voluit zou gaan voor die combimobiliteit, voor basisbereikbaarheid. Ik denk dat u toen ook wel kamerbreed, of toch zo goed als kamerbreed, steun heb gekregen. We moeten inderdaad naar een efficiënter systeem op het vlak van openbaar vervoer gaan.

Ook wij waren voorstander van het binnenhalen van nieuwe ontwikkelingen die op het terrein plaatsgrijpen en waarbij niet alleen deelmobiliteit, maar ook meer zelfredzaamheid aan de dag wordt gelegd voor de 'last and first mile'. Op dat vlak, minister, wacht er u nog een grote taak. Ik heb op de agenda van de Vlaamse Regering gezien dat het huiswerk dat u hebt gemaakt, eindelijk klaar is en dat het er vrijdag aan komt. De hervorming omtrent combimobiliteit wordt, wat mij betreft, voor u de lakmoesproef of u al dan niet geslaagd bent in die hervorming.

Ik ga mee in uw redenering dat u erin geslaagd bent om binnen de Vlaamse Regering heel wat budgettaire middelen naar Mobiliteit en Openbare Werken te halen. Tegelijkertijd stel ik echter vast – u hebt dat zelf ook verschillende keren in televisiestudio's of het parlement gezegd – dat het ritme waarmee u het geld dat u binnenhaalt op het terrein kunt neerzetten, soms achterwege blijft.

Een ander punt dat ik wil maken, betreft De Lijn. Aan het begin van de legislatuur hebt u daar zeer hard op geduwd en gezegd dat u het vet van de soep zou

halen, ondanks het feit dat de vorige minister van Mobiliteit altijd al zegde dat ze het er al vanaf had gehaald en dat ze in het bod zou snijden als ze nog dieper sneed. U hebt gezegd dat u de strategie zou toepassen van mensen te verleiden om de bus te nemen. Tot op vandaag hebt u op dat vlak gefaald, om de heel eenvoudige reden dat steeds minder mensen de bus nemen en dat de tevredenheidcijfers zeer laag liggen, historisch laag. Dat heeft te maken met stiptheid en met bussen die soms uitvallen als het gevolg van het feit dat ritten om de een of andere reden niet kunnen doorgaan. Dat verleiden is dus niet gelukt.

U hebt de budgetten wel verhoogd, maar de doorstroming zal voor een volgende Vlaamse Regering een stevige kluif worden.

Wat betreft de fiets, zal er meer ruimte moeten worden gemaakt voor fietsers, niet enkel in het straatbeeld, niet enkel in het gebruik van de publieke ruimte, maar ook op het vlak van de middelen. We zijn nu eindelijk de kaap van 100 miljoen euro voorbij. De volgende jaren zullen we nog veel meer middelen moeten vrijmaken om ervoor te zorgen dat iedereen op een veilige manier in Vlaanderen kan fietsen, zowel van thuis naar het werk, van thuis naar school als in de vrije tijd.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, minister, dames en heren, ook namens onze fractie wil ik graag binnen het beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken een aantal accenten leggen die vast te stellen zijn op het einde van de legislatuur.

Sta me toe om te beginnen met het openbaar vervoer, waar we de omslag maken naar basisbereikbaarheid en waarbij we de lokale besturen maximaal betrekken bij de uitbouw van ons openbaar vervoer. Samen met hen zorgen we er dan ook voor dat de effectieve vraag van reizigers centraal staat en niet langer het aanbod. We zorgen ervoor dat het openbaar vervoer performanter, flexibeler en aantrekkelijker wordt. Dat merken we al in de cijfers. In 2017 maakte meer dan de helft van de Brusselaars en Vlamingen minstens eenmaal gebruik van De Lijn, een stijging van 49 naar 54 procent ten opzichte van twee jaar geleden. Dat zijn geen grote cijfers, maar wel een cijfer dat in stijgende lijn gaat.

We zullen erin slagen om de Vlamingen stilaan te verleiden om meer het openbaar vervoer te gebruiken, minstens voor een deel van hun verplaatsingen. Deze koerswijziging gaat ook gepaard met grote investeringen. Ik kom daar straks op terug. Het is de allereerste keer in de geschiedenis van De Lijn dat er meer dan 1 miljard euro zal worden geïnvesteerd binnen een bestuursperiode. Hierdoor zal de vloot sneller verjongd worden. Er zijn 860 bussen, 110 trams en 14 trambussen besteld. Als kers op de taart komen daar nog eens 57 bus- en tramlijnen bij, waar mensen met een mobiliteitsbeperking niet meer voor hoeven te reserveren.

We komen ook tegemoet aan de vraag van steden en gemeenten om het hele tramnet, dat dringend toe was aan vernieuwing, te vernieuwen tussen het heden en 2023. Dat is ook nog eens een investering van maar liefst 300 miljoen euro.

Een tweede accent betreft de combimobiliteit, een modewoord misschien maar niemand kan ontkennen dat de combinatie van vervoersmiddelen enorm belangrijk is en dat daar de toekomst ligt. Daarom wordt vandaag een duidelijk beleid in die richting gevoerd, waarbij de multimodale netwerken inspelen op de vraag van de reizigers. Zo verhogen we bijvoorbeeld de park-and-ridemogelijkheden voor zowel wagens als fietsen, mochten we Whim als concrete implementatie van Mobility as a Service verwelkomen en werd een superdatabank in de startblokken gezet. Daarin kunnen we niet alleen de data vanuit onze eigen

Vlaamse overheid verzamelen maar ook al die externe ontwikkelaars die nieuwe innoverende mobiliteitsoplossingen proberen te bieden.

We zagen ook nieuwe deelsystemen, waaronder elektrische steps, en we rollen een nieuw Taxidecreet uit, dat meer dan ooit de Vlaming keuze geeft om de eigen mobiliteit in handen te nemen.

En ten slotte zal ook het Blue-bike-abonnement worden geïntegreerd in een abonnement van De Lijn.

Kortom, collega's, al deze maatregelen loodsen Vlaanderen binnen in de mobiliteit van de 21e eeuw. Maar het is niet omdat we naar die mobiliteit van de 21e eeuw gaan dat we een van onze oudste vervoermiddelen uit het oog mogen verliezen, namelijk de fiets. Het investeringsbudget voor de fiets werd opgetrokken van 90 miljoen euro in 2016 en voorgaande jaren naar 103 miljoen euro in 2017 en 110 miljoen in 2018. Voor daarna mikken we zelfs op een blijvende verhoging.

De regering heeft de afgelopen vier jaar 500 kilometer aan fietspad (her)aangelegd. De bijkomende investeringsbudgetten zorgen ervoor dat de strategische missing links zoals bruggen en tunnels sneller worden aangepakt.

Ik wil het ook nog hebben over de grote investeringen van deze regering. Ik denk dan in eerste instantie aan de Antwerpse dossiers. De werken voor de Oosterweelverbinding werden opgestart. Samen met de burgerbewegingen, de intendant en de stad heeft deze Vlaamse Regering na een jarenlange impasse een uitkomst kunnen bieden met het Toekomstverbond, dat ervoor zal zorgen dat er wordt geïnvesteerd in de bereikbaarheid en leefbaarheid van de Antwerpse regio en van Vlaanderen.

Binnen het complex project ECA werd naast de bestaande scenario's een nieuw negende alternatief toegevoegd. Volgend jaar zal een voorkeursbeslissing voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering zodat we eindelijk zekerheid bieden over en werk kunnen maken van een capaciteitsuitbreiding voor containers in de haven.

Wat me tot slot zeer na aan het hart ligt, is de logistieke sector in Vlaanderen. Het gaat om een sterk groeiende sector waarin Vlaanderen een topspeler is in Europa. We moeten dit optimaal blijven benutten en we mogen de status die we hebben verworven, zeker niet als definitief beschouwen. We moeten verder initiatieven en vanuit de overheid maatregelen nemen om die sector te ondersteunen.

Goed en vlot op een bestemming geraken, daar gaat het vaak over op dit spreekgestoelte. De minister heeft dit zeker begrepen. Wanneer we kijken naar het onderhoud van het snelwegennetwerk dat we zo hard nodig hebben, dan zien we dat die wegen in betere staat zijn dan ooit tevoren. Het aantal wegvakken die in goede of zeer goede staat zijn, is gestegen tot 60 procent. Het aantal wegvakken in slechte tot zeer slechte staat is verder afgenomen tot 14 procent. In 2013 lag dat aantal nog op 23 procent.

Sinds 2017 wordt de kilometerheffing opgenomen in ons budget, en dat zien we aan de openbare werken die worden uitgevoerd, maar dat is niet vastgekoppeld aan de opbrengsten die we effectief hebben uit die kilometerheffing. Ik ben daar wel tevreden mee omdat we bijvoorbeeld dit jaar nog een bijkomend budget vanuit die inkomsten hebben ingeschreven van 41 miljoen euro. Die werden niet onmiddellijk toegewezen aan openbare werken maar wel aan milieuvriendelijke en veiligere vrachtwagens. Ik moedig dit heel erg aan en ben daar heel tevreden over omdat de profilering van deze sector, die niet altijd een goede naam heeft,

heel belangrijk is wanneer wij de tewerkstelling en onze koppositie in die sector in Europa willen waarborgen.

Minister, als uitsmijter kan ik enkel vaststellen dat de Vlaamse Regering een recordbedrag heeft geïnvesteerd in alles wat Mobiliteit en Openbare Werken is. Het gaat om 2,4 miljard euro meer dan in de vorige legislatuur. De grote slokoppen in het budget waarover u beschikt, zijn het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), De Lijn, de Vlaamse waterwegen en het Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW). Er is tegenover de vorige legislatuur een stijging met 33 procent, zonder de grote werken aan de Oosterweelverbinding en de Brusselse ring, waarin we in totaal nog eens 6,5 miljard euro zullen investeren. Dat gebeurt allemaal binnen een begroting die klopt en na de besparingen die zijn gebeurd.

Dit stemt onze fractie zeer tevreden. Mobiliteit en verkeer vormen de ader van onze economie en de economie blijft de bron van onze welvaart. Daarom is de N-VA-fractie tevreden met het geleverde werk. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft zich in het Vlaams regeerakkoord geëngageerd om het openbaar vervoer grondig te hervormen. Het openbaar vervoer is momenteel onvoldoende een kwaliteitsvol alternatief voor de wagen. Slechts 5 procent van de Vlamingen neemt de trein, bus, tram of metro om zich te verplaatsen. Dat kan en moet beter.

Minister, het siert u dat u voor die hervorming de handschoen hebt opgenomen. U hebt de krijtlijnen vastgelegd. Het openbaar vervoer moet vraaggestuurd worden georganiseerd volgens een watervalmodel, met de trein als ruggengraat, met hoogfrequente busverbindingen op de drukste assen die op hun beurt door minder frequente aanvoerlijnen worden gevoed en met een vervoer op maat om de overblijvende blinde vlekken in te vullen. De lokale besturen zullen daar inspraak in en zeggenschap over krijgen. Zij worden verantwoordelijk voor de organisatie van het openbaar vervoer op maat.

In theorie klinkt dit allemaal zeer mooi, en we zijn ervan overtuigd dat een goede uitwerking van deze visie meer mensen ertoe zal verleiden voor het openbaar vervoer te kiezen. We zijn echter ook bezorgd om de budgetten die zullen worden vrijgemaakt om dit nieuw systeem te laten slagen. We zijn bezorgd om de ondersteuning van de lokale besturen in hun nieuwe opdracht zodat ze hun rol van medebeslisser ten volle kunnen waarmaken. We zijn bezorgd om de dienstverlening die nog zal worden geboden aan minder mobiele personen die vandaag een beroep kunnen doen op de Minder Mobielen Centrale, die met vrijwilligers werkt. In heel deze hervorming mag het welzijnsaspect zeker niet uit het oog worden verloren. We zijn ook bezorgd om de correcte evaluatie van de proefprojecten, die momenteel eigenlijk enkel op papier bestaan en niet in de praktijk worden uitgetest.

Minister, binnenkort zult u met uw ontwerp van decreet betreffende de basisbereikbaarheid naar het Vlaams Parlement komen. We zullen de discussie ten gronde uiteraard dan voeren, maar ik wil hier kort even op het begrotingsaspect ingaan.

We zijn nog steeds in het ongewisse over de wijze waarop de middelen over de vervoerregio's zullen worden verdeeld. Tijdens de begrotingsbesprekingen hebt u gesteld dat voor elke vervoerregio een foto is gemaakt – ik neem aan: van de huidige situatie – en een budgettair kostenplaatje, in eerste instantie voor het vervoer op maat – wat dan volgens mij enkel over belbussen kan gaan – en het aanvullend net. U hebt die foto, maar wij, en de lokale besturen met ons, zijn

nog steeds in het ongewisse. Het zou goed zijn hierover snel duidelijkheid te verschaffen, zodat elke vervoerregio weet met welke riemen hij moet roeien.

Naast de duidelijkheid en de transparantie is de cruciale vraag of de middelen die uiteindelijk ter beschikking zullen worden gesteld, wel zullen volstaan. U hebt een aantal budgetten vrijgemaakt, een keer 6 miljoen euro en een andere keer 4 miljoen euro, maar voor ons mag een gesloten enveloppe geen fetisj zijn. Om een radicaal nieuw systeem succesvol in te voeren, zijn voldoende middelen nodig. Als bijkomende middelen nodig zijn, betekent dit dat dat dan maar zo is. Om een kwaliteitsvolle invulling te kunnen geven aan het vervoer op maat en om innovatieve ideeën te kunnen testen, moet worden voorzien in voldoende budget voor de vervoerregio's. Ook nieuwe ontsluitingen binnen kern- en aanvullend net mogen niet om louter budgettaire redenen tot de afbouw van andere lijnen leiden.

Kortom, de hertekening mag niet tot een afbouw of een verarming van ons openbaar vervoer leiden. Op een moment dat het hele land zich vastrijdt – de files zijn tussen 2015 en 2017 met bijna 20 procent toegenomen – kunnen we dit missen als kiespijn.

De voorzitter: De heer Van Campenhout heeft het woord.

Ludo Van Campenhout (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, de aanpak van de fileproblematiek en het verbeteren van de Vlaamse mobiliteit is en blijft een grote uitdaging. Het is dan ook verheugend om vast te stellen dat de minister inzet op een globale aanpak, waarbij in het kader van de basisbereikbaarheid sterk wordt geïnvesteerd in het spoor als ruggengraat van de Vlaamse mobiliteit en van het openbaar vervoer.

Minister, u zet sterk in op het aantrekkelijker maken van het openbaar vervoer en het uitwerken van een Gewestelijk Expresnet (GEN). In het bijzonder voor het GEN rond Brussel werden recent in Vlaams-Brabant enkele stations geopend op lijnen die tot het GEN behoren. Enkel door het aanbod te vergroten en in te spelen op de behoeften van de reizigers worden mensen maximaal verleid om te kiezen voor het openbaar vervoer.

In het kader van het stimuleren van een multimodaal verkeersmodel hebt u ook aandacht voor de verdere ontwikkeling van park-and-rides aan de rand van grote steden. Bijvoorbeeld in de stad Antwerpen wordt op dit moment volop gewerkt aan de verdere uitbouw van het openbaar vervoer. De capaciteit van het openbaar vervoer wordt verhoogd door te investeren in nieuwe en vooral grotere tramstellen.

Zoals ik reeds zei, zet de minister sterk in op het spoor als de ruggengraat van het mobiliteitsbeleid en als fundament van de basisbereikbaarheid. Voor het goederentransport in het bijzonder wordt er gekeken naar mogelijkheden om eindelijk het aandeel van het spoor te vergroten. In het bijzonder voor de haven van Antwerpen wordt er naar oplossingen inzake spoorvervoer gezocht, eventueel met medewerking van het autonoom gemeentelijk havenbedrijf.

Minister, ook uw inspanningen in het dossier van de IJzeren Rijn moeten worden benadrukt. De IJzeren Rijn is van cruciaal belang voor de haven van Antwerpen en voor het stimuleren van het goederenvervoer per spoor. Na vele jaren worden nu zowel de IJzeren Rijn als het zogenaamde 3RX-tracé beschouwd als een werkbare oplossing. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is de kostenverdeling.

Tot slot is er wat de Vlaamse spoorprioriteiten betreft het goede nieuws dat Vlaanderen enkele belangrijke dossiers versneld kan laten uitvoeren. Ik denk hierbij bijvoorbeeld niet alleen aan de stad Antwerpen maar ook aan de elektrificatie van een aantal trajecten in de Kempen.

Collega's, al deze aandachtspunten maken dat de minister in Vlaanderen een performant en onderbouwd mobiliteitsbeleid voert, met aandacht voor en met een maximale afstemming van alle vervoersmodi. Het versneld uitvoeren van een aantal dossiers en het deblokkeren van dossiers die al lange tijd aanslepen, is een zeer belangrijke verdienste van de minister. Op die manier zet hij Vlaanderen op de juiste weg met het oog op een vlottere mobiliteit. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Zou iemand kunnen zeggen hoeveel keer de heer Van Campenhout het woord Antwerpen gebruikt heeft?

Mevrouw Fournier heeft het woord.

Martine Fournier (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, in de plenaire vergadering van vorige week beantwoordde minister Weyts een groot aantal vragen over fietsveiligheid. Deze vragen kwamen er naar aanleiding van de verkeersveiligheidsbarometer voor het derde kwartaal van Vias. Vooral de stijging van het aantal fietsslachtoffers valt op: het aantal verkeersdoden bij fietsers stijgt en ook het aantal gewonde fietsers neemt toe ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar.

Minister, in uw antwoord vorige week, net zoals in uw antwoord bij de begrotingsbespreking in onze commissie, verwees u naar de historische stijging van het investeringsbudget voor fietsinfrastructuur. Voor 2018 was er 110 miljoen euro beschikbaar, voor 2019 zal dit 120 miljoen euro zijn. Investeren in kwaliteitsvolle, veilige, vlotte fietsverbindingen en in conflictvrije kruispunten is noodzakelijk wil men fietsen veiliger maken. Het vrijmaken van meer middelen hiervoor is dan ook goed.

Minstens even belangrijk, zo niet belangrijker is wat men met de vrijgemaakte middelen realiseert. De beleidsbrief leert ons dat er deze legislatuur 800 kilometer fietspad werd aangelegd of heraangelegd.

Dat cijfer verbaast ons enigszins. Ten opzichte van de vorige legislatuur werd er ondanks de historisch hoge budgetten minder dan de helft gerealiseerd. In de vorige legislatuur werden er immers 1750 kilometer nieuwe en vernieuwde fietspaden aangelegd.

Minister, volgens u is dit aantal gerealiseerde kilometers een oninteressant cijfer. U stelt te hebben geïnvesteerd in dure missing links waarbij het vaak niet om het aantal meters gaat, maar wel om het sluitend maken van bepaalde fietstrajecten aan een hogere kostprijs. Echter, ook daar werd in de vorige legislatuur werk van gemaakt. Er werden 72 fietsbruggen en -tunnels aangelegd. Op onze vraag naar hoeveel missing links er in deze legislatuur dan wel werden weggewerkt, bleef u het antwoord schuldig. Mijn collega de Kort heeft het antwoord ondertussen opgevraagd via een schriftelijke vraag. Hopelijk krijgen we daarrond binnenkort klaarheid zodat we de volledige balans kunnen opmaken.

CD&V pleit al lang voor koning fiets. Ons aanvoelen is dat iedereen het er ondertussen over eens is dat fietsen een volwaardige manier is om zich te verplaatsen, niet alleen in het weekend, maar ook als een gezond alternatief voor de files. Het stemt ons hoopvol dat de vrijgemaakte middelen in stijgende lijn gaan. Voor CD&V mag dit in de volgende legislatuur nog meer zijn en moet de realisatie van kwaliteitsvolle en veilige fietsverbindingen volgen op het terrein.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, u merkte daarnet terecht op dat Antwerpen veel vernoemd is, en dat is inderdaad een belangrijke verkeersknoop in ons land, maar rond Antwerpen zijn ook nog een aantal gebieden, waaronder het Waasland en de Kempen. Heel concreet ben ik zeer tevreden dat het Waasland meer dan

76 miljoen euro krijgt toegestopt in de volgende drie jaar voor heel specifieke projecten. Dank u wel, Vlaamse Regering, en minister Weyts in het bijzonder.

We hebben toch een belangrijke oproep. Als de werken aan Oosterweel beginnen in het Waasland, vragen we dat er een coördinatie is van de verschillende werken, BAM, maar ook werken op de N70, de N403, de werken aan de brug in Temse, eventueel de uitbreiding van de waterbus. Al die werken zijn zeer goed, minister, maar zorg alsjeblieft voor een goede afstemming tussen de verschillende partners. Ik dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal ingaan op enkele punten die zijn geformuleerd en ik zal beginnen bij de heer de Kort die zich een kritisch supporter betoont van mijn mobiliteitsbeleid. Ik ben zelf Anderlechtsupporter, dus ik weet wat het is om een kritisch supporter te zijn, al denk ik dat in deze zaak een beter palmares kan worden voorgelegd. Ik zal echter niet ingaan op het laudatio van de heer de Kort, misschien wel op de puntjes van kritiek die hij aanhaalt, onder andere met betrekking tot participatie.

Gelukkig heb ik van de minister van Begroting en de andere ministers van de Vlaamse Regering de mogelijkheid gekregen om 100 miljoen euro uit te trekken voor eventuele participaties in het kader van het combimobiliteitsbeleid. U zegt dat ik niet aanduid hoeveel waaraan zal worden besteed, maar dat is natuurlijk eenvoudigweg omdat in geval van participaties het nogal onverstandig is om nog vóór er enige onderhandeling met een externe partner heeft plaatsgevonden, te zeggen hoeveel je waarin gaat investeren. Dit blijft een mogelijke financieringspot die we voorhanden hebben om kort op de bal te kunnen spelen en te kunnen investeren in opportuniteiten die zich aandienen op het vlak van combimobiliteit. Dat blijft zo.

Mijnheer de Kort, u hebt enkele kritische bemerkingen en vragen over de verkeersveiligheid. Op basis van redelijk drastische maatregelen zijn we erin geslaagd met het Vlaams Huis voor de Verkeersveiligheid een zeer gevoelige historische daling tot stand te brengen van het aantal verkeersslachtoffers, en daar ben ik heel trots op. Ten aanzien van alle vervoersmodi is het aantal dodelijke slachtoffers sinds de start van deze regering gevoelig gedaald. We zullen op dat spoor absoluut verdergaan, specifiek met betrekking tot de fietsers. Daar kom ik later misschien nog even op terug.

U hebt een terecht punt, als het gaat over de kritische bemerkingen over de stiptheid van het openbaar vervoer. Dat is iets wat we als opdracht hebben meegegeven aan De Lijn en dat is zeker en vast een werkpunt, maar het succes daarvan zal staan of vallen met de investeringen die we doen in stedelijke centra in aparte bus- en trambanen, waar mogelijk.

Het STOP-principe (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Personenwagens) blijft gehandhaafd, dus dat kan geen punt van kritiek zijn. Op dat vlak is er eigenlijk niets veranderd.

Tot slot zijn we inzake basisbereikbaarheid, het laatste puntje dat u namens uw fractie aanhaalde en waar collega Brouwers nog wat meer op doorging, afgestapt van het socialistische model van basismobiliteit naar basisbereikbaarheid.

De voorzitter: Communistisch.

Minister Ben Weyts: Communistisch? Het is alleszins ter linkerzijde.

Het basisuitgangspunt is dat we enerzijds vertrekken vanuit een vraaggestuurd beleid, terwijl het vroeger echt vertrok vanuit een aanbodgestuurd beleid, waarbij

je op 750 meter van je deur een bushalte kreeg, ook al wilde of gebruikte je die niet en deed je er niets mee. Daar stappen we van af. We gaan vooral proberen te vertrekken vanuit de vraag in plaats van het aanbod.

Gelet op dat vraaggestuurd beleid, zorgen we er verder voor dat de lokale besturen veel meer de verantwoordelijkheid toegedeeld krijgen, niet alleen op het vlak van inspraak ten aanzien van mobiliteitsbeleid, maar ook op het vlak van beslissingsmacht. Ze krijgen namelijk zelf budgetten ter beschikking om eigen keuzes te maken. De lokale besturen komen zelf mee aan het stuur te zitten van het mobiliteitsbeleid, op alle niveaus, behalve dat van het kernnet.

Daarbij worden lokale besturen voor het eerst op reguliere en structurele basis samengebracht met alle mogelijke mobiliteitsspelers: het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV), De Lijn, maar evengoed het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, De Vlaamse Waterweg, de waterwegbeheerder, net zoals zelfs Infrabel en de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) om op reguliere basis samen te zitten en van onderuit zelf gestalte te geven aan een vraaggestuurd mobiliteitsbeleid. Men krijgt daarvoor de nodige budgetten ter beschikking gesteld.

De uitvoering van die basisbereikbaarheid zit dus volledig op schema. Tijdens de ministerraad vrijdag hebben we inderdaad, na het advies van de Raad van State, de definitieve goedkeuring gegeven van het Decreet Basisbereikbaarheid. Ik geef meteen mee dat ook de gunning van een raamovereenkomst met betrekking tot de vervoerregio's op de agenda staat. Daarbij hebben we een raamovereenkomst gegund die ervoor zorgt dat de vervoerregio's worden bijgestaan bij de ontwikkeling en het uittekenen van hun regionale mobiliteitsplannen. Ook dat is revolutionair. Het is revolutionair dat we die lokale besturen mee aan het stuur plaatsen van mobiliteitsbeleid en ook dat we er op het niveau van de vijftien Vlaamse vervoerregio's voor gaan zorgen dat er een regionaal mobiliteitsplan wordt uitgetekend, waarbij we die regio's op alle vlakken gaan laten ondersteunen door externe partners.

Ik snap slechts gedeeltelijk dat men daarrond wat bezorgd is wat het financiële betreft. Het uitgangspunt is altijd geweest dat lokale besturen eigenlijk veel beter de lokale mobiliteitsvraag detecteren en dus ook veel efficiënter en gerichter de budgetten besteden die De Lijn vandaag besteedt. Nu geven we de lokale besturen daartoe de volledige mogelijkheid, maar ook de verantwoordelijkheid. Ga dus niet bij voorbaat zeggen dat je extra middelen moet hebben, om uiteindelijk hetzelfde te doen als wat De Lijn deed. Het uitgangspunt is dat de lokale besturen samen op het niveau van de vervoersregio nog beter kunnen doen dan De Lijn vandaag, maar met hetzelfde geld en budget.

Daarbovenop maken we zelfs extra middelen vrij voor bepaalde proefprojecten, dus ik ben zelf al een beetje afgeweken van dat uitgangspunt, om ervoor te zorgen dat er toch ook wat innovatie kan plaatsvinden. Daar zijn we dus al een beetje afgeweken, maar daarom zou ik nog niet onmiddellijk nog verder gaan afwijken, vooral omdat ik geloof in de verantwoordelijkheidszin van de lokale besturen en omdat ik geloof dat men op het niveau van de vervoerregio's wel degelijk goede keuzes kan maken en dat we absoluut niet bang hoeven te zijn van onze eigen schaduw of van wat de lokale besturen er uiteindelijk van gaan terechtbrengen in het kader van de basisbereikbaarheid.

Mijnheer Vandenbroucke, het is u een beetje eigen geworden dat u zich focust op de slechte cijfers, met een tikje zwartgalligheid. Zelfs bij de meest positieve cijfers vindt u toch altijd een zwart stipje. Ik wil er niet bij zijn als uw partijbestuur de peilingcijfers bespreekt. U ziet alles een beetje zwartgallig.

Ik denk dat er ook heel wat lichtpunten zijn als het over de investeringen in openbaar vervoer gaat. Daar zijn we het nu toch echt wel over eens. We hebben

daarin gedurfde keuzes gemaakt, waarbij ik expliciet heb gezegd dat we op de werking van De Lijn as such nog absoluut kunnen besparen. Dat is ook gebleken. De Lijn en het management van De Lijn hebben een zeer grote inspanning gedaan, succesvol. Die heeft er zelfs voor gezorgd dat niettegenstaande er minder belastingdotatie naar De Lijn gaat, er toch meer geïnvesteerd kan worden. Meer dan ooit tevoren wordt geïnvesteerd in rollend materieel. Tijdens deze regeerperiode zijn er duizend extra nieuwe bussen en trams bij gekomen. Ik denk 860 bussen en een 120-tal trams. Er is nu al de beslissing genomen om voor de volgende periode een bestelling te doen zodat we in de volgende jaren over 1200 nieuwe bussen kunnen beschikken.

Dat zijn historische investeringsbedragen, ik blijf dat zeggen. Niet alleen door investeringen in rollend materieel, dus in meer comfort, maar ook in meer plaatskilometers, dus een verhoging van de capaciteit, en ook in een verhoging van het aanbod.

We hebben in september door nieuwe lijnen of een uitbreiding van bestaande lijnen in extra capaciteit geïnvesteerd, dus in meer aanbod. Vanaf januari komt daarbovenop nog eens meer aanbod. We investeren, waardoor we echt hopen op een uitbreiding van het aantal reizigers. We investeren dus in meer reizigers, opnieuw niet met één vingerknip en over een nacht ijs, maar er is wel de ambitie om voor een sterke groei van het aantal reizigers in het openbaar vervoer te zorgen. We hebben daar alleszins de nodige middelen voor uitgetrokken.

Net zoals we, zoals mijnheer Keulen aanhaalde, ook een terechte bekommernis hebben over de capaciteit op de weg. Het geloof in de spitsstroken is een geloof dat we ook concreet gestalte geven, bijvoorbeeld op de E313-E314 bij de werken rond Wilsele en het complex. Die zijn gefaseerd per vakantieperiode in juli en augustus. Daarin investeren we ongelooflijk veel, maar we zullen daar uiteindelijk ook een spitsstrook tot stand brengen.

Ten slotte wil ik nog even terugkomen op het fietsinvesteringsbeleid. We zijn in 2014 van 89 miljoen euro vertrokken. Voor dit jaar hadden we de lat op 110 miljoen euro gelegd. We hebben dat bedrag gehaald. Voor volgend jaar ligt de lat op 120 miljoen euro. Dat is een stijging met 35 procent van de investeringsmiddelen in de fietsinfrastructuur. Ik onderschrijf dat volledig. Ik hoop dat we dat ook, zoals mijnheer Vandenbroucke dat de voorbije week heeft opgemerkt, in de respectievelijke verkiezingsprogramma's zullen zien. Je stelt nu vast dat er een vrij breed draagvlak is om verder door te gaan op de ingeslagen weg en om die budgetten serieus te gaan verhogen.

Ik hoop dat daarmee ook de vaste wil en ambitie gepaard gaat om de procedures te herzien, zowel bij de onteigeningen als het justitieel aanvechten van beslissingen tot investeringen in infrastructuur. Dat we, of het nu over de fiets gaat of over andere investeringen in de infrastructuur ten voordele van de mobiliteit, ook daar de procedures herzien, tot en met de wetten of de Raad van State. Zodat het toch wel moeilijker wordt om stokken in de wielen te steken, en dit ten voordele van het algemeen belang, ten voordele van de mobiliteit van ons allen.

Ik hoop dat als we bereid zijn om zo veel te investeren, niet alleen financieel, maar ook in de inspraak en het draagvlak, dit ook wordt vertaald aan de andere kant 'van den draad'. Als we aan de andere kant meer investeren in inspraak en draagvlak, dan moet dat ook zijn pendant vinden in het gegeven dat wanneer een beslissing wordt genomen, die moeilijker te dwarsbomen valt door deze of gene.

Wat investeringen in fietsinfrastructuur betreft, kunt u zeggen: 'Het is maar 800 kilometer. Wat maakt het uit?' Niets is zo gemakkelijk als investeren te velde in kilometerslange fietspaden. Die kunnen we heel gemakkelijk aanleggen, zonder al te veel onteigeningen en tegenspraak. Kilometerslange fietspaden, waarop dan

echter weinig volk zal rijden. Dat is dan misschien heel goed voor de statistieken, maar op het vlak van woon-werkverkeer, op het vlak van de file-aanpak, wordt er uiteindelijk weinig gerealiseerd.

We kiezen er dus voor om ook de moeilijke investeringen, de dure investeringen, de complexe investeringen, niet links te laten liggen en dus ook tunnels, bruggen en dergelijke aan te leggen. Ik zeg niet dat dat in de vorige regeerperiode niet gebeurd is. Alleszins: wij laten die ook nu niet links liggen.

Meer dan ooit investeren we extra in nieuwe fietsinfrastructuur, zowel in de gemakkelijke als in de moeilijke. We pakken kruispunt per kruispunt aan, met een dynamische lijst. We investeren 65 miljoen euro extra middelen in het verkeersveiliger maken van verschillende zwarte kruispunten. We investeren in fietssnelwegen, er komen er binnenkort nog nieuwe aan.

We investeren in de schoolomgeving. Ik weet dat ik het niet al te dikwijls mag communiceren, maar ik zeg bij dezen toch nog eens dat we voorzien in een ondersteuningsprogramma ten aanzien van de lokale besturen, waarbij wij zelf 10 miljoen euro op tafel leggen. We hopen dat dat niet alleen resulteert in aan de andere kant nog eens 10 miljoen euro van de lokale besturen, maar zelfs veel meer van de lokale besturen. We maken daar nu wat promotie rond in de hoop dat die reclame ertoe zal leiden dat in de respectieve bestuursakkoorden ook wordt ingeschreven dat men effectief gaat investeren, dankzij of mede dankzij die Vlaamse middelen die ter beschikking zijn. We hopen dat dit ertoe leidt dat men op lokaal vlak gaat investeren in nieuwe fietsinfrastructuur, in een veilige schoolomgeving.

We hopen dat dat lukt, net zoals we erin geslaagd zijn om voor het eerst sinds lang het Fietsfonds op te krijgen. Dat gaat om 10 miljoen euro die de Vlaamse overheid jaar na jaar ter beschikking stelde. Dat was nogal straf, dat we geld op tafel legden voor de lokale besturen, 10 miljoen euro op jaarbasis, en dat we die niet op kregen. Dat was ten dele onze eigen fout, omdat de subsidiemogelijkheden vrij beperkt waren. Men kon enkel subsidies krijgen voor de werken zelf, bijvoorbeeld niet voor studiekosten of voor onteigeningen. Dat hebben we verruimd. In 2018 zijn die 10 miljoen euro voor het eerst effectief de deur kunnen uitgaan ten voordele van fietsinvesteringen.

Als laatste elementje van het fietsinvesteringsbeleid wil ik nog iets zeggen over het Pendelfonds. We hebben 2 miljoen euro vrijgemaakt om bedrijven te stimuleren om te investeren in bedrijfsfietsen in plaats van in bedrijfswagens. Een overweldigend succes, waardoor we de inschrijvingstermijn hebben moeten verlengen. Ik hoop dat we genoeg middelen zullen hebben om uiteindelijk aan alle vragen te kunnen beantwoorden. Het is een serieus succes, godzijdank.

Je kan dan zeggen: het is allemaal te laat en nog een beetje te weinig. Ik onderschrijf dat volledig. Ik onderschrijf dat deze regering er nog vroeger was moeten komen. Ik kan u echter zeker geruststellen: als je het vertrouwen ziet dat opnieuw blijkt uit de peilingen, dan zal deze regering waarschijnlijk wel blijven en dan zal ze nog meer kunnen investeren, tijdens de huidige en toekomstige regeerperiodes, in fiets- en verkeersveiligheid. *(Applaus)*

De voorzitter: De heer de Kort heeft het woord.

Dirk de Kort (CD&V): Minister, inzake de basisbereikbaarheid en inzake openbaar vervoer heeft onze fractie in het verleden altijd zelf mee aangebracht dat we meer vraaggestuurd moeten werken. Dat stellen we dus absoluut niet in vraag. We hebben dezelfde bekommernis als collega Marino Keulen, namelijk de wijze waarop op dit moment soms via die vervoersregio's wordt gecommuniceerd. Daarbij geeft men wel de indruk dat er op kap van de lokale besturen bespaard

zal worden, dat een stuk van de factuur doorgeschoven zal worden. Daarom denk ik dat heel wat van die lokale besturen die nu verder aan het nadenken zijn over vervoer op maat, zich afvragen hoe ze dat gaan organiseren. Met een buurtbusje, deelfietsen of deelwagens? Ik denk dus, als u toch niet onmiddellijk een invulling kunt geven aan die 100 miljoen, dat ik hiervoor vandaag de oplossing heb: dan kunt u verder participeren bij de lokale besturen op het gebied van deelmobiliteit.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, u moet opletten want anderen zijn uw rekening aan het maken. De vervoerregio's zijn inderdaad een heel belangrijk instrument om in de concrete organisatie van het openbaar vervoer subsidiariteit in de praktijk te brengen. Maar op dit ogenblik komen de vijftien vervoerregio's onder een negatief gesternte uit de startblokken, terwijl dat inhoudelijk heel goed zit. Een belangrijk onderdeel van uw antwoord betrof de inhoudelijke ondersteuning waarin u voorziet. Maar nu moet u heel snel een tand bij steken in de communicatie. Dat is helemaal een kolfje naar de hand van Ben Weyts. Minister, u moet de lokale besturen eens precies zeggen waarover het gaat want anderen zijn uw rekening aan het maken, en dat moet u pejoratief interpreteren.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp·a): Minister, ik stel vast dat wanneer je, zoals ook collega de Kort doet, cijfers citeert uit de rapporten die door u zijn besteld, het rapport van De Lijn of het onderzoek naar het verplaatsingsgedrag van de Vlamingen, dat je, naargelang je van de meerderheid of de oppositie bent, een kritische supporter bent of een zwartgallige opposant. Ik laat die kwalificaties voor u. Minister, ik kan alleen maar hopen dat u in plaats van zich alleen maar op te trekken aan cijfers van peilingen ook eens kijkt naar het harde cijfermateriaal uit uw eigen rapporten. Daarin staat duidelijk het resultaat van uw beleid af te lezen. Ik hoop dat u daar dan ook de nodige lessen uit trekt.

De voorzitter: Het onderdeel Mobiliteit en Openbare Werken is afgehandeld.

HULDE

De voorzitter: Dames en heren, ik vraag even uw aandacht voor het volgende. De personeelsleden van het Algemeen Secretariaat die hier het meest zichtbaar aanwezig zijn, zijn de onthaalmedewerkers en onthaalmedewerksters. Welnu, als je met pensioen gaat, en je hebt 41 jaar gewerkt, waarvan 22 jaar in het Vlaams Parlement, dan mag je met grote tevredenheid met pensioen gaan. Vandaag gaat iemand van de onthaalmedewerkers met pensioen. Zij zit boven in de tribune, daar. Het gaat om Elsie Aelterman. Zij heeft 22 jaar in het Vlaams Parlement gewerkt. *(Staande ovatie)*

Mevrouw Aelterman stond hier bekend als 'het Vlindertje' omdat zij in het parlement alle functies van onthaalmedewerker kon uitvoeren. Ik vond dat ik daaraan vandaag toch eens extra aandacht moest besteden. Het is haar laatste werkdag. *(Applaus)*

ONTWERP VAN DECREET houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 14 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 3

ONTWERP VAN DECREET houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019
– 15 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 6

ONTWERP VAN DECREET houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019
– 1746 (2018-2019) – Nrs. 1 tot en met 14

Algemene bespreking *(Voortzetting)*

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019, het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2019 en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2019.

Woonbeleid

De voorzitter: Dames en heren, we bespreken nu het onderdeel Woonbeleid.

Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Voorzitter, ministers, minister-president, collega's, de laatste maanden van de legislatuur gaan in. Ik zal eventjes proberen om in vier minuten – wat niet veel is – achteruit te kijken, maar vooral constructief vooruit.

Mevrouw de minister, uw budget voor sociaal wonen is gestegen tot 3,8 miljard euro. U hebt ingezet op nieuwbouw en renovatie. De Huurwet is evenwichtiger en huurovereenkomsten in sociale woningen zijn tijdelijk in plaats van levenslang – waarvoor dank – dit met het oog op meer doorstroming, zodat mensen die het nodig hebben, vlugger naar een sociale woning kunnen. U hebt ook heel veel fusies gerealiseerd en het aantal mandaten verminderd, en er werd verder geïnvesteerd in eigendomsverwerving via de woonbonus.

Minister, in de toekomst zal er nood zijn aan een vernieuwd woonbeleid dat tegemoetkomt aan de uitdagingen van de toekomst. De technologische vernieuwingen die wij vandaag zien in heel wat beleidsdomeinen zoals Mobiliteit en Economie, zetten zich vertraagd voort in het Vlaamse woonbeleid.

Dat is natuurlijk niet uw schuld, noch die van het parlement. De Vlaming is nu eenmaal geboren met de baksteen in de maag. En die baksteen in de maag heeft tot gevolg dat de vrouw of man, wanneer die een nieuwe job heeft, niet verhuist naar die nieuwe job, maar liever een uur of twee in de file staat om de nieuwe job te bereiken, zodat hij in zijn vertrouwde leefomgeving, met de school, met de kinderen, kan blijven.

Minister, toch zijn we ervan overtuigd dat, hoe meer die vernieuwingen in de andere beleidsdomeinen doorgang zullen vinden, hoe meer dit ook het woonbeleid ten goede zal komen. Waarom? We zijn er namelijk van overtuigd dat de decentralisatie van werk en de mindshift omtrent gedeelde ruimte positieve gevolgen zullen hebben voor het wonen en het woonbeleid. Het zal automatisch minder files, minder kosten inzake woon-werkverkeer, meer vrije tijd en gezonde lucht tot gevolg hebben. Wonen en werken zullen op dezelfde plek of dichtbij

kunnen gebeuren. Meer bepaald zal 'wonen in een huis' veranderen naar 'wonen in een omgeving' of 'wonen als woonbeleving'.

Vandaag is er een kleine ingang gevonden. De globale woonkostbenadering, die in de huurwetgeving is aangepast, biedt kansen. De enge woonkostbenadering, waarbij het enkel om de huur of de afbetaling van de lening gaat, wordt vandaag uitgebreid met de energiekosten. Dat is een positieve zaak.

Indien u dat nu ook zou kunnen uitbreiden naar andere beleidsdomeinen, hebben we een slimme samenleving, die de globale woonkost zal kunnen verminderen.

Minister, er is ook nood aan meer flexibiliteit, modulair wonen en co-wonen. Ook op dat vlak hebt u stappen gezet. Vroeger had samenwonen een eerder emotionele connotatie. Maar vandaag krijgt samenwonen vaak een kostendelende connotatie. Ook jongeren willen graag flexibele in- en uitstapcontracten in de huur.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem, sluit u af?

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Is het gedaan? *(Gelach)*

Echt?

De voorzitter: Ja, maar u mag nog besluiten.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Zo jammer. Wordt vervolgd, minister. *(Gelach)*

Minister, ik had er nog graag voor willen pleiten om de woonbonus ook nog eens in de toekomst te bekijken. Moeten we niet gaan naar een renovatiewoonbonus voor bestaande woningen, om zo de economie te stimuleren?

En verder: moeten we de woonbonus enkel behouden voor mensen die vandaag een lening aangaan voor een eerste woning? Of mogen we die ook toepassen op mensen die niet voldoende middelen hebben om een woning te kopen? Misschien kunnen we de woonbonus omvormen tot een tijdelijke huurbonus, als opstap naar een eigen woning? *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp·a): Voorzitter, leden van de regering, collega's, het beleid van deze regering komt stilaan in een laatste rechte lijn. Het is niet dat we aan het eind van de legislatuur een rapport willen opmaken, maar u hebt, minister, wat wonen betreft toch wel een – laat ons zeggen – eigenzinnige rit gereden.

Uw ideeën strookten – daarin moeten we eerlijk zijn – slechts zelden met die van onze fractie. Maar, zoals ook vermeld door mevrouw van Volcem, de inspanningen voor sociale huisvesting en de bijkomende werkingsmiddelen voor de sociale verhuurkantoren (SVK's) werden door ons gewaardeerd.

Minister, er waren natuurlijk ook de hervormingen in de sociale huisvesting, de hervorming van de renovatiepremie. Maar bovenal was er het Vlaamse Huurdecreet, dat toch wel lang op zich liet wachten en waar u, naar ons oordeel, toch wel wat kansen hebt laten liggen. Vandaag is er een grote groep van huurders, 20 procent van de Vlamingen, die vaak noodgedwongen aangewezen zijn op die private huurmarkt. Het gaat om een groep van vaak kwetsbare mensen die vandaag een heel grote betaalbaarheidsproblematiek kennen en die het meest nood hebben aan woonzekerheid – en die is er vandaag niet.

Over enkele dagen wordt het Vlaams Huurdecreet al van kracht, en wordt de huurwaarborg opnieuw opgetrokken van twee naar drie maanden. Dat is zeer

tegen onze zin, dat weet u. U hebt hiervoor de huurwaarborglening in het leven geroepen. De budgetten hiervoor zijn beschikbaar, maar de vraag is nog maar of de organisatie via het Vlaams Woningfonds hier ook klaar voor zal zijn. De vraag is ook hoe u die huurwaarborglening zult bekendmaken, laat staan dat mensen zullen weten hoe ze die huurwaarborglening zullen moeten aanvragen. We zijn vandaag op minder dan tien dagen voor de inwerkingtreding, en nog steeds hebben we daarop geen antwoord.

Minister, een woonbeleid moet in de eerste plaats tegemoetkomen aan de grootste woonnoden, en die situeren zich, zoals bekend, in de eerste plaats op de private woningmarkt. En daar hebt u – althans wat ons betreft – te weinig op ingezet. In de conceptnota Private Huur hebt u een aantal nieuwe concepten gelanceerd. Het geconventioneerd huren of het proefhuren – om er maar twee te noemen – waren twee pistes waar in de commissie heel grote consensus over bestond, maar die nadien zijn verlaten, en waar ook in de jongste beleidsbrief niets meer over terug te vinden was. Ook een piste van een verzekering gewaarborgd wonen voor huurders werd even bewandeld, maar blijft tot vandaag heel erg vaag.

Wat wij misschien nog het meest betreuren, is dat ook de aanpak van discriminatie op de huurmarkt niet is opgenomen in het Vlaams Huurwoningdecreet. U koos voor een actieplan, en we hebben begrepen dat u dit actieplan de voorbije maanden concreet hebt uitgewerkt: u zult inzetten op zelfregulering van de sector, en dus eigenlijk op een – al te – vrijblijvende aanpak, terwijl discriminatie een kordate aanpak met afdwingbare maatregelen en sancties vereist.

Minister, het zou ons plezieren mocht u hier alsnog willen bijsturen. Mogelijk krikt u op die manier alvast ons eindrapport op voor uw beleid aan het eind van deze legislatuur. *(Applaus bij sp.a).*

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Mevrouw, deze legislatuur kenmerkte zich door een wooncrisis, een wooncrisis die elk jaar opnieuw scherper werd. Voor onze partij was en is het van het grootste belang dat u, als minister van Wonen, tijdens deze wooncrisis de meest kwetsbaren gaat beschermen.

Ik wil gerust erkennen dat u daar inspanningen voor gedaan hebt. U hebt inderdaad geïnvesteerd in sociaal wonen, u hebt langdurige contracten aangemoedigd en cashhuurwaarborgen ontmoedigd. U hebt wel degelijk inspanningen gedaan. Maar als we naar die concrete cijfers op het einde van de legislatuur kijken, kunnen we niet tevreden zijn. We zien bijvoorbeeld op de wachtlijst voor een sociale woning dat het aantal wachtenden gestegen is van 110.000 in het begin van de legislatuur naar 135.000 vandaag. Dat is toch een enorme toename.

Als we kijken naar de armoedecijfers, naar de kinderarmoede, dan zien we ook daar een stijging van 11 naar meer dan 13 procent. En de belangrijkste reden waarom er steeds meer mensen en kinderen in armoede vallen, zijn die hoge woonkosten. Tevreden zijn we dus niet.

Er zijn inspanningen gedaan, maar het is onvoldoende. Het is vooral onvoldoende als we weten dat u meer bevoegdheden en meer middelen had om in te zetten en om te ageren. U had een aantal dingen kunnen doen die ons genegen zijn: u had de huurpremie bijvoorbeeld kunnen openstellen voor alle wachtenden, niet alleen voor de wachtenden die al vier jaar wachten op een sociale woning. Want vandaag zitten zij op die private huurmarkt, en zij kunnen daar het hoofd niet boven water houden.

U had inderdaad praktijktesten kunnen invoeren in de nieuwe Huurwet. U had de huurwaarborg niet kunnen verhogen van twee naar drie maanden voor al die mensen die vandaag al in de knoei zitten. Dat had u allemaal kunnen doen, maar

dat deed u niet. Voor ons kenmerkt deze legislatuur zich dan ook door gemiste kansen, gemiste kansen om de meest kwetsbaren op de huurmarkt deftig te beschermen. Daarom zullen wij dit woonbeleid en de begroting ervan niet steunen. *(Applaus bij Groen).*

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, met het nieuwe Huurdecreet werd dit jaar – en ik hoor anderen iets anders zeggen – wel degelijk een heel evenwichtige stap gezet inzake het woonbeleid. Het is een evenwicht geworden tussen de rechten en de plichten van de huurders enerzijds en de verhuurders anderzijds, met een bijzondere aandacht voor de woonkwaliteit en voor de woonzekerheid. Er worden mogelijke afspraken inzake renovatie versoepeld en verbreed, en het wordt ook voor medehuurders gemakkelijker gemaakt om zich te beschermen als iemand de woning verlaat. Zij krijgen meer rechten op deze woning. Ik denk dus dat er heel wat verbeteringen zijn in dit Huurdecreet.

Minister, we rekenen er nu op dat u nog voor het einde van dit jaar nog werk maakt van de huurwaarborglening, zodat ook de kwetsbare huurders die vandaag geweigerd worden omdat ze geen waarborg op tafel kunnen leggen – ook geen twee maanden, collega's – voortaan allemaal wel een huurwaarborg kunnen betalen, die voorgeschoten krijgen, en dat de verhuurder de betaling van die waarborg niet langer kan gebruiken als een oneigenlijk selectiecriterium, omdat die huurwaarborglening anoniem zal zijn.

Een ander thema waar de nodige stappen zijn gezet, is deze van de samenvoeging van de verbeterings- en aanpassingspremie met de renovatiepremie. Dat zorgt voor een vereenvoudiging. Maar het werk is nog niet voltooid. In nauwe samenwerking tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn moeten we ertoe komen dat ook de VAPH-premie, dus de verbeterings- en aanpassingspremie voor personen met een handicap, en de aanpassingspremie voor 65-plussers in elkaar vloeien. Op die manier zal ook hier een vereenvoudiging zorgen voor de nodige efficiëntiewinsten. Ik kijk ernaar uit om de komende maanden hieraan nog te werken, samen met de collega's in de twee betrokken commissies. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Partyka heeft het woord.

Katrien Partyka (CD&V): Minister, u hebt gewacht tot het einde voor het beste, althans wat betreft uw bevoegdheid Wonen. 2019 wordt, denk ik, toch het belangrijkste jaar wat betreft het Vlaamse woonbeleid. Vanaf 1 januari treedt het nieuwe Huurdecreet in werking – we hebben het al gezegd, collega's. Dit leidt het huurrecht binnen in de 21e eeuw. Het was ook het onderwerp van de regionalisering van bevoegdheden, en we willen u er graag proficiat voor wensen om dat tot een goed einde te brengen.

Minstens even belangrijk als het kader van wetten en regels is het feit dat mensen ook een kwalitatief dak boven hun hoofd zouden hebben. In het begin van de legislatuur bleek dat niet minder dan de helft van de private huurders kampt met betaalproblemen. Veel van de maatregelen die aangekondigd zijn de afgelopen jaren, vinden hun beslag in 2019. Zo zullen er meer mensen kunnen genieten van de huursubsidie, hogere inkomensgrenzen, het maximumbedrag zal opgetrokken worden. Het resultaat is dat er in totaal meer dan 80 miljoen euro voorzien is voor de huurpremie en huursubsidie. Dat betekent dat het budget van deze ondersteuning tegenover het begin van de legislatuur ongeveer verdubbelt. Dat is een pluim die u absoluut op uw hoed mag steken.

Mensen zullen ook een beroep kunnen doen op de renteloze waarborglening om de huurwaarborg te financieren, wat de toegang tot de huurmarkt zou moeten vergemakkelijken. Dit zorgt tegelijkertijd ook voor zekerheid bij verhuurders.

Een van de grondoorzaken van de te hoge prijzen en te weinig kwaliteit op de huurmarkt is het gebrek aan aanbod, het structureel tekort op dat vlak. Ook daar gaat er in 2019 een initiatief van start rond SVK Pro, waar private ontwikkelaars mee kunnen investeren in een sociaal woonpatrimonium. In 2019 is de eerste testronde en zouden de eerste resultaten daarvan duidelijk moeten zijn.

Tegelijkertijd hebt u ook historisch geïnvesteerd in recepten die al decennialang hun nut hebben bewezen, zoals de woningbouw door sociale huisvestingsmaatschappijen. In 2019 zal een investeringsbedrag van 833 miljoen euro ter beschikking gesteld worden van SHM's (sociale huisvestingsmaatschappijen). In totaal staat de teller voor deze legislatuur daarmee op 3 miljard euro, en dat is een historisch record. *(Opmerkingen van minister Liesbeth Homans)*

Excuseer, 3,8 miljard euro. Het is nog beter dan ik al zei.

Dat is wat goedgekeurd is. Dat neemt niet weg dat er in 2019 nog wel enkele dingen uitgewerkt moeten worden: uitvoeringsbesluiten rond betere woonkwaliteit, het nieuwe huurgarantiefonds, dat toch al een hele tijd op de rol staat – maar ik zie u enthousiast teken doen dat het eraan komt.

Er is nog iets dat we met bijzondere aandacht zullen volgen, namelijk de uitvoering van het Actieplan Discriminatie, waar we in de commissie al heel wat discussies aan gewijd hebben en waar we niet altijd op dezelfde golflengte zitten. Maar ik denk wel dat we het eens zijn dat het een probleem is dat aangepakt moet worden.

Voor de volgende jaren ligt er echter nog heel wat op de plank. Deze week was er een studie van het Steunpunt Wonen over de kosteneffectiviteit van de SHM's en de SVK's. Ze bevat een schat aan informatie waar we de volgende tijd mee aan de slag moeten, eventueel al in de commissie. Volgens ons moeten we komen tot eengemaakte woonmaatschappijen, na de fusie die u hebt gerealiseerd, wat volgens ons een goede zaak is. Dat kan uiteraard niet allemaal volgend jaar gebeuren, maar is in een volgende legislatuur wel van belang.

Ook kleinere hervormingen of maatregelen zoals de uitbreiding van de verzekering gewaarborgd wonen voor huurders is belangrijk en kan een groot verschil maken voor veel mensen. Bij een onverwacht verlies van inkomen kan men toch een zekere periode overbruggen zodat men een dak boven het hoofd houdt.

Ook de projecten rond nieuwe woonvormen moeten op langere termijn worden uitgewerkt.

Het is duidelijk dat het werk nog niet af is: wachtlijsten blijven, de wooncrisis is nog niet bedwongen, we mogen niet berusten in het aantal uithuiszettingen en we moeten dit probleem aanpakken. De Vlaamse Regering heeft met deze begroting en deze maatregelen alvast voor veel Vlamingen een perspectief op een betaalbare en kwaliteitsvolle woning geboden.

Collega's van Groen, het is jammer dat u de begroting niet zult goedkeuren. Ik denk dat we het erover eens kunnen zijn dat er historisch veel investeringen gebeuren. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Anseeuw heeft het woord.

Björn Anseeuw (N-VA): Collega's, ministers, wat anderen ook mogen denken of zeggen, op het vlak van sociaal wonen ligt er opnieuw een zeer ambitieuze begroting voor. Het is belangrijk dat we volgend jaar en de jaren daarna blijven inzetten op een voldoende betaalbaar, kwalitatief en beschikbaar woningaanbod, ook op de sociale huurmarkt. Het gaat immers over de meest kwetsbaren op de woonmarkt voor wie we de woningnood mee moeten lenigen.

Het is daarbij belangrijk dat we het aanbod blijven uitbreiden. Dat gebeurt met de plannen die voorliggen. We zetten het aanbod zo efficiënt mogelijk in en we blijven waken over de kwaliteit.

Als we wat cijfers op een rijtje zetten over de begroting, dan zien we dat, in navolging van de vorige jaren, 2019 opnieuw een recordjaar wordt als het gaat over investeren in sociale woningbouw, zowel nieuwbouw als renovatie. In deze legislatuur is er een recordbedrag van 3,8 miljard euro geïnvesteerd in sociale huisvesting. Ook het aantal woningen bij de sociale verhuurkantoren groeide de voorbije jaren spectaculair: van 7700 in het begin van deze legislatuur naar meer dan 10.000 vandaag. En we gaan op de ingeslagen weg verder. Ook volgend jaar wordt er opnieuw 825 miljoen euro extra geïnvesteerd in de nieuwbouw en renovatie van sociale woningen. Ook het budget voor huursubsidies en -premies gaat omhoog. Als we, zoals de collega's van Groen voorstellen, het willen opentrekken voor alle wachtenden, dan gaat het per jaar over een bijkomende uitgave van 300 miljoen euro recurrent. Ik weet niet hoe je 1 euro meer dan één keer kunt uitgeven, dat lijkt me niet vanzelfsprekend te zijn.

De investeringen die we nu doen in het sociaal woningaanbod zijn al historisch. Ook de maatregelen die we nemen om het woningaanbod zo goed als mogelijk in te zetten, zoals de contracten van bepaalde duur maar ook de energiecorrectie en de solidariteitsbijdrage, zullen natuurlijk helpen om het record aan aangewende middelen zo efficiënt mogelijk in te zetten.

Om die redenen zullen we vanzelfsprekend de begroting voor Wonen steunen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Hendrickx heeft het woord.

Marc Hendrickx (N-VA): Voorzitter, ministers, collega's, ik zou mijn korte spreektijd graag wijden aan een warme oproep om alle vormen van misbruik en slecht beheer in de huisvesting met vereende krachten aan te pakken.

Minister, het Agentschap Wonen moet daarbij, naast uzelf, de locomotief zijn die alle andere partners mee op gang trekt en waar nodig het gaspedaal induwt. Het betekent lokale besturen maximaal ondersteunen inzake woningkwaliteits-bewaking. Het betekent de huisvesters ondersteunen en waar nodig aanporren bij het bestrijden van alle vormen van fraude, het liefst in een vlotte samen-werking met de bovenlokale toezichtsorganen en waar mogelijk zelfs met Justitie. Het betekent meer dan ooit toezien op een performant toezichts-, begeleidings- en ondersteuningsapparaat voor de sociale huisvesters.

Zowel de VMSW als de afdeling Toezicht en de afdeling Financiële Instrumenten moeten erover waken dat er voldoende op voorhand wordt gedetecteerd, ondersteund en ingegrepen. Dat is geen pleidooi voor een bemoeizieke Vlaamse keizer-kostermentaliteit. We mogen trouwens zeggen dat het merendeel van onze huisvesters prima werk levert in vaak erg lastige omstandigheden, maar zoiets vereist dat huisvester én toezichthouder de lat hoog blijven leggen. Dat u hen daarin steunt, minister, ja, zelfs al meer dan vier jaar vaak het voortouw neemt ter zake, stemt ons uiteraard tevreden. U krijgt daarvoor de komende maanden dan ook nog onze volledige steun. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, collega's, ik denk dat er hier kamer-breed steun is uitgesproken voor de in deze legislatuur uitgetrokken budgetten, waarvoor dank. Dat is dus 3,8 miljard euro. Er is 53 procent meer gerealiseerd dan in de vorige legislatuur. Ik denk dat dat goed is. Niet alleen hebben we daar nieuwe sociale woningen mee gebouwd, maar ook bestaande woningen

gerenoveerd, want zoals u weet, waren er heel veel sociale huurders die eigenlijk veel meer betaalden voor hun energiefactuur dan voor hun werkelijke huishuur. Dat is dus zeer goed.

Ook dank aan de minister van Begroting, die hier naast mij zit, om me elke keer opnieuw zowel bij de begrotingscontrole als bij de begrotingsopmaak die 285 miljoen euro extra machtiging te geven. Hij heeft daar niet al te lastig over gedaan. Hij is ook sociaal ingesteld, dus dat ging nogal gemakkelijk, maar toch dank, collega, om dat toe te staan.

Mevrouw Hostekint, u zegt terecht dat er van het geconventioneerd huren eigenlijk niets in huis is gekomen. Natuurlijk, aan dat geconventioneerd huren op zich zijn allerlei studies gewijd, en er is gebleken dat dat redelijk moeilijk was, maar we hebben wel de filosofie van het geconventioneerd huren doorgetrokken. Hoe hebben we dat gedaan? We hebben dat zeer recent gedaan, maar dat zal u misschien zijn ontgaan, door de verdubbeling van het budget voor de huurpremie en -subsidie. We hebben dus die toelagen verhoogd, of dat nu een huurpremie of -subsidie is. We hebben ook de inkomensgrenzen om in aanmerking te komen voor zulke toelagen verhoogd, dus de doelgroep wordt uitgebreid. Dat is eigenlijk de filosofie die achter het geconventioneerd huren zat.

Dan is er de hervorming van de sociale huisvesting, en de tijdelijke contracten. Mevrouw Hostekint, u hebt ze niet bij naam genoemd, maar ik neem aan dat u het daarover had. Ik ben nog altijd van oordeel, en ik hoop dat het merendeel van de aanwezigen hier het met mij eens is, dat sociale voorzieningen, en sociale woningen vallen daaronder, terecht moeten komen bij die mensen die het echt nodig hebben. Een sociale woning is niet voor het leven. Het kan niet zijn dat, als je eenmaal een sociale woning hebt gekregen, je daar de rest van je leven in mag wonen. Men zegt terecht dat de wachtlijsten nogal groot zijn. Ik hebt u gezegd dat er sprake is van historische inspanningen van 3,8 miljard euro op één legislatuur, 53 procent meer dan de vorige legislatuur. Men klaagt enerzijds aan dat de wachtlijsten aangroeien, maar anderzijds is men tegen de tijdelijke contracten. Dat vind ik redelijk haaks op elkaar staan.

Mevrouw Hostekint, er moet me nog iets van het hart. In Brussel, waar u mee in het bestuur zit, hebt u de tijdelijke contracten ingevoerd. In Vlaanderen hebt u tegengestemd. Groen heeft zich nog onthouden, wegens modaliteiten. Uw partij heeft tegen het invoeren van de tijdelijke contracten gestemd. Het is uw volste recht om dat te doen, maar dat gaat mijn verstand alleszins te boven.

Er is al heel veel gediscussieerd over de huurwaarborglening en de verhoging van de huurwaarborg, dus ik zal het kort houden wat dat betreft. U weet dat er in het verleden allerlei manieren waren om toch nog altijd drie maanden huurwaarborg te betalen. Men kon ook cash betalen. Men kon bijvoorbeeld een schilderij dat enige waarde had, in pand geven als huurwaarborg. We hebben dat nu heel strikt gereglementeerd in het Huurdecreet en daar een anonieme renteloze huurwaarborglening aan gekoppeld. Die staat op punt, dus alles is klaar om vanaf 1 januari in werking te treden. De personeelsleden zijn er, de middelen zijn er en dergelijke meer.

Mevrouw Hostekint, vorige week vrijdag, op 14 december, is er een grote campagne gestart door het agentschap Wonen-Vlaanderen met folders, brochures die bij de lokale besturen zullen worden verspreid of al zijn verspreid, en via webstekken waarin op één manier informatie wordt gegeven over alles wat het nieuwe Huurdecreet betreft, maar ook over die anonieme huurwaarborglening. Als u dus naar die webstek gaat, dan kunt u eenvoudigweg op een link klikken, en dan komt u op de website van het Vlaams Woningfonds (VWF), waar u dan alle modaliteiten voor het verkrijgen van die anonieme renteloze huurwaarborglening kunt terugvinden.

Ik wil ook nog eens aanstippen dat er heel veel commotie is geweest over het verhogen van de huurwaarborg van twee naar drie maanden, maar een huurwaarborglening bestond niet, ook niet voor mensen die twee maanden moesten betalen of soms ook al drie maanden. We weten allemaal dat dat de dagelijkse praktijk was.

Mevrouw Van Volcem, u hebt er terecht voor gepleit dat we anno 2018 moeten meegaan met de moderne woonvormen, bijvoorbeeld drie afgestudeerde vrienden of vriendinnen die willen gaan samenwonen. Dat is allemaal geregeld in het Privatehuurdecreet, onder andere via medehuur. Dat is aangepast aan de moderne tijden, wat een zeer goede zaak is.

Mevrouw Partyka, ik hoop dat ik ook u blij zal kunnen maken. Het Huurgarantiefonds staat nu vrijdag op de agenda van de regering ter goedkeuring. U weet dat het principe van het Huurgarantiefonds eind vorige legislatuur nogal op een drafje is ingevoerd. Dat was eigenlijk niet goed onderzocht. Er was bijvoorbeeld geen rol weggelegd voor het OCMW, wat toch een belangrijke schakel is om mensen te begeleiden om niet uit huis te moeten worden gezet. Wij hebben het anders aangepakt met wel een rol voor onder andere het OCMW, maar ook voor het CAW. Er was ook een veel te lange procedure vooraleer men aanspraak kon maken op dat fonds. Men moest bijvoorbeeld eerst al een afbetalingsplan opgelegd gekregen hebben door een vrederechter vooraleer een verhuurder naar het Huurgarantiefonds kon stappen. Dit komt nu vrijdag aangepast op de regering, alsook het decreet over de woonkwaliteit, waarover u een vraag hebt gesteld.

De voorzitter: Mevrouw Hostekint heeft het woord.

Michèle Hostekint (sp·a): Minister, ik dank u dat u elk jaar antwoordt op vragen die ik niet heb gesteld of op onderwerpen die ik niet heb aangeraakt. Ik hoop dat u ook mijn bezorgdheden met betrekking tot de private huurmarkt en antidiscriminatie hebt meegenomen.

Onroerend Erfgoed

De voorzitter: Dames en heren, we gaan nu over tot het onderdeel Onroerend Erfgoed.

Mevrouw Van Werde heeft het woord.

Manuela Van Werde (N-VA): Voorzitter, dames en heren, minister-president, in de jaren 80 van de vorige eeuw stond de Vlaamse erfgoedzorg in haar kinderschoenen. De minister zal zich dat nog herinneren, en daar bedoel ik niets mee. Er was toen minder dan 20 miljoen euro voor restauratiepremies. Rond de eeuwwisseling was dat bedrag opgelopen tot 40 miljoen euro. Bij de start van deze regeerperiode lag er 60 miljoen klaar voor de restauratie van onze monumenten. Ik denk dat ik ook namens mijn collega's in de commissie Onroerend Erfgoed mag zeggen dat we allemaal verheugd zijn dat dit bedrag tijdens de huidige legislatuur is opgelopen tot meer dan 90 miljoen euro, 96.550.000 euro als ik me niet vergis.

Als ik naar de meerjarenraming voor de komende jaren kijk, dan merk ik dat er misschien wel ruimte is voor nog bijkomende kredieten voor restauratie en herbestemming. Wachtlijsten zullen er altijd zijn, maar hoe meer we er kunnen wegwerken, hoe beter.

Sinds uw parochiekerkenplan van 2011 zijn ook de geesten gerijpt qua herbestemming van kerken. Een fietskerk, een cultuurfabriek, een speelkapel, een skatehal, een food market, een Delhaize zelfs: het zijn intussen verwezenlijkingen van plannen die twintig jaar geleden ondenkbaar zouden zijn geweest.

Zorgen voor erfgoed is niet alleen een kwestie van geld. U voerde de afgelopen jaren, ook tijdens de vorige legislatuur, een geïntegreerd onroerenderfgoedbeleid met aandacht voor monumenten, landschappen en archeologie, en u deed dat met oor voor de verzuchtingen van de sector.

Om op de term 'geïntegreerd' door te gaan: ik denk dat de zorg voor onroerend erfgoed een zorg moet zijn voor alle beleidsmakers, van lokaal tot Vlaams niveau, over de beleidsgrenzen heen. Het beleidsdomein Omgeving, het beleidsveld Ruimtelijke Ordening, zelfs Duurzaamheid en Innovatie, Landbouw en Cultuur hebben allemaal raakpunten met onroerend erfgoed. Onderlinge afstemming is wat ik bedoel met geïntegreerd. Het erfgoedbeleid, het ruimtelijk beleid, het natuurbeleid en het plattelandsbeleid kunnen nog beter op elkaar worden afgestemd en integraal benaderd worden. In uw beleidsbrief spreekt u van thematische landschapsbeschermingsdossiers en u kondigt een colloquium aan om het landschap als beleidsthema op de agenda te zetten.

Verder bouwen op de cultuurhistorische waarde en landschappelijke karakteristieken en waardering van het erfgoed, werden ook opgenomen in de strategische visie van het nieuwe Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Een stap verder dan geïntegreerd is integraal. In de Duitstalige Gemeenschap zijn onroerend en cultureel erfgoed één beleidsdomein, die Kulturerbe. Deze geïntegreerde benadering is een piste die volgens mij in de toekomst ook bij ons moet worden onderzocht.

Ik wil eindigen met een quote: waardevolle spullen stoppen we soms in een doos waar ze meer stof vergaren, meer moeite en geld kosten dan dat ze dienst doen. Onroerend erfgoed daarentegen moeten we gebruiken, hergebruiken, openstellen, ook voor nieuwe hedendaagse functies, en dan pas kunnen verleden en toekomst bij elkaar binnenkijken. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil een aanvullende vraag stellen op het mooie betoog van mevrouw Van Werde. Het is eigenlijk een praktische vraag.

Minister-president, om een aantal zaken te realiseren, hebben wij recent het Onroerenderfgoeddecreet aangepast maar de inwerkingtreding van de bepalingen met betrekking tot de premies voor restauratie is toevertrouwd aan de Vlaamse Regering. Ik heb me gisteren nog suf gezocht naar de datum waarop de wijzigingen in voege treden. Die zijn belangrijk want met een deel van de restauratiewerken zitten we nog in het oude regime en met een andere deel in het nieuwe regime. Dat nieuwe regime moet blijkbaar nog in voege treden wat de verminderde premiestelsels betreft. Is daar al duidelijkheid over of heb ik iets gemist? We weten dat dit een vrij complexe regelgeving is. Is dit al duidelijk en waarom wordt daarmee gewacht?

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Mijnheer Caron, u bedoelt ongetwijfeld 'in werking treden' in plaats van 'in voege treden'.

U overvalt me een beetje met uw vraag. Ik durf het niet van buiten te zeggen maar ik zal u het antwoord bezorgen.

Wat het overige betreft, dank ik mevrouw Van Werde en bij uitbreiding alle collega's in de commissie die een passie hebben voor onroerend erfgoed.

Mevrouw Van Werde, ik ben het volkomen met u eens dat we naar zoveel mogelijk geïntegreerd beleid moeten gaan waar u het hebt over een integraal beleid.

We hebben daar in de commissie al over van gedachten gewisseld. U weet dat ik daar twee bedenkingen bij heb die me terughoudend maken. Uiteraard ben ik niet tegen samenwerking tussen Onroerend en Roerend Erfgoed, tussen Onroerend Erfgoed en Cultuur, net zoals ik een groot voorstander ben van samenwerking met natuur, landschappen en dergelijke meer. We moeten daar naar een sterk geïntegreerd beleid gaan maar ik zie wel een probleem op institutioneel vlak. Ik huiver ervoor om van Brussel een gewest-gemeenschap te maken. Onroerend Erfgoed is een gewestelijke bevoegdheid, Cultuur is een gemeenschapsbevoegdheid waardoor we institutioneel met een dubbele aanpak zitten.

Daarnaast vind ik het uitstekend dat er een verband is met Omgeving. In de lijn van wat u zegt over landschappen sluit Onroerend Erfgoed zeer goed aan bij Omgeving, die zaken zijn ook meer en meer geïntegreerd. Minister Gatz en ikzelf werken trouwens zoveel mogelijk samen op het terrein, maar ook met Natuur, ook in de richting van de National Trust. Ik volg die lijnen, alleen vind ik het integreren in één beleidsdomein van Roerend en Onroerend Erfgoed niet evident. Ik denk dat er ook redenen zijn om de band met omgeving te behouden.

Ik pleit ook een beetje voor bestuurlijke rust. Ik heb destijds Erfgoed uit de Ruimtelijke Ordening gehaald, en samengevoegd met het Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE) waardoor er nu één agentschap is. Daar zijn een aantal kinderziektes en overgangsproblemen mee gepaard gegaan maar die zijn allemaal opgelost. Er hebben ook interne, grote herstructureringen en reorganisaties plaatsgevonden, ik denk dat het nu wel goed is om een klein beetje bestuurlijke rust te geven. Ik heb in de loop van die tien jaar in veel beleidsdomeinen heel veel veranderd maar nu moeten we vooral op de inhoud focussen. Maar voor het overige ben ik het wel volkomen eens met de lijnen uit uw uiteenzetting.

Kanselarij en Bestuur

De voorzitter: Dames en heren, we bespreken nu het onderdeel Kanselarij en Bestuur.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Voorzitter, voor 2019 is andermaal voorzien in een fors bedrag voor integratie en inburgering, namelijk meer dan 72 miljoen euro. Mijn fractie zou graag zien dat deze middelen worden geïnvesteerd in een krachtdadig inburgeringsbeleid dat nieuwkomers duidelijk maakt dat ze hier alleen een toekomst kunnen hebben op voorwaarde dat ze bereid zijn zich aan onze Vlaamse en Europese leidcultuur aan te passen en dat deze eis niet vrijblijvend is.

Ik moet helaas vaststellen dat daarvan geen sprake is. De inburgeringscursussen, bijvoorbeeld, zijn en blijven nog steeds volledig gratis, terwijl dat gratisbeleid voor Vlamingen al lang is afgeschaft. Mijns inziens, zou dat zeker ook voor nieuwkomers moeten gelden. Bovendien kan het vragen van een eigen bijdrage aan de inburgeraar responsabiliserend werken. Het maakt van meet af aan duidelijk dat inburgering een waarde heeft, dat bij ons niets gratis is en dat eenieder wordt geacht een bijdrage te leveren voor de diensten die hij ontvangt.

Ook op inhoudelijk vlak heeft mijn partij nog fundamentele bemerkingen bij het inburgeringsbeleid. Er worden weliswaar een soort inburgeringsproefjes georganiseerd, maar van een koppeling aan onze verblijfs- en nationaliteitswetgeving is nog altijd geen sprake. Voor niet-Europeanen die in Vlaanderen willen blijven, zou het een evidentie moeten zijn dat ze eerst moeten slagen voor een objectief taal- en inburgeringsexamen vooraleer ze een permanente verblijfsvergunning ontvangen. In dit gekke land is dat blijkbaar niet mogelijk.

Ondertussen wordt in het integratiebeleid ook geld besteed aan zaken die de integratie volgens ons allerminst ten goede komen. Door het zogenaamde Integratiepact, bijvoorbeeld, wordt 1,6 miljoen euro besteed aan allerlei multiculturele projecten die het zogenaamde racisme en de discriminatie zouden moeten bestrijden. Dit is blijkbaar geïnspireerd door het linkse dogma dat racisme en discriminatie de oorzaak zijn van de herkomstkloof en van de slechte sociaaleconomische positie van sommige allochtonen op de arbeidsmarkt. Dit is nog maar eens een rondje culpabilisering van de Vlamingen en extra cashen voor de diversiteitsindustrie.

Ook het Minderhedenforum is weer verzekerd van zijn subsidies voor de komende jaren, allicht om, net als in het verleden, te eisen dat het hoofddoekenverbod verdwijnt, om de positie van het Nederlands te hekelen en om uit te halen naar onze racistische samenleving. Als het van het Vlaams Belang zou afhangen, zou het Minderhedenforum nog welgeteld 0 euro subsidies krijgen.

Minister, tot slot wil ik nog een woordje zeggen over de financiering van de erediensten. Zoals u weet, kant mijn partij zich tegen de financiering van moskeeën omdat de islam een religie is die haaks op onze democratische waarden staat. Indien de Vlaamse Regering en veel Vlaamse volksvertegenwoordigers in dit parlement hun politiek-correcte oogkleppen ook maar heel even zouden willen afleggen, zouden ze dat ook beseffen. Het is allicht veel gemakkelijker te blijven meezingen in het vrolijke multiculturele koor en de boodschapper, in casu meestal mijn partij, te viseren.

Wat de waanzin echter ver voorbij is, is dat met Vlaams belastinggeld nog steeds Diyanet-moskeeën worden gefinancierd. Die moskeeën staan onder leiding van het regime van de Turkse president Erdogan. Hetzelfde regime dat in eigen land dissidenten ontvoert, krijgt hier subsidies. Wie dat in het buitenland vertelt, wordt gek verklaard.

Minister, om deze redenen zou ik u willen oproepen om in de laatste maanden die u in deze legislatuur nog resten te stoppen met de islam te faciliteren, met het multiculturalisme te promoten en met de Vlaamse bevolking te culpabiliseren. Ik roep u op om werk te maken van een echt inburgeringsbeleid, waarbij aan nieuwkomers en allochtonen duidelijk wordt gemaakt dat in Vlaanderen onze cultuur centraal staat en dat wie hier een toekomst wil opbouwen, zich daaraan zal moeten aanpassen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister, collega's, er zijn op de wereld heel wat plaatsen waar het als holebi, transgender of als persoon met een interseksconditie veel slechter leven is dan ons Vlaanderen. Zowel de juridische bescherming van onze fundamentele gelijkwaardigheid als de maatschappelijke aanvaarding scoort hier goed. Het beleid van deze regering draagt daar zeker toe bij.

Om dit te illustreren verwijs ik heel kort naar twee voorbeelden uit het voorbije jaar. Deze minister laat niet na om breed te informeren over LGTBI's en nam daarbij het initiatief om aangepast materiaal te ontwikkelen voor leerlingen van de derde graad van het basisonderwijs. Personen met een interseksconditie zijn een relatief nieuwe aandachtsgroep binnen het gelijkekansenbeleid. Met steun van deze Vlaamse Regering werd recent de webstek www.ideminfo.be gelanceerd, die alle relevante informatie op gebruiksvriendelijke wijze benoemt.

Maar dat neemt niet weg dat het ook in Vlaanderen beter kan. Ook wij hebben nog te veel voorbeelden van homofoob en transfoob geweld. Maar ook daar heeft de regering oog voor. De minister steunde bijvoorbeeld de ontwikkeling van een elektronische leermodule die zowel voor slachtoffers van dit geweld als voor

zorgverleners steun en houvast biedt. Dat is geen mirakeloplossing, maar wel een schakel in een ruimere reeks van maatregelen die voor een stuk ook buiten de bevoegdheden van deze overheid vallen.

Daarnaast maakt de minister ook vanuit haar budget voor gelijke kansen en inburgering fondsen vrij om projecten op te starten op het kruispunt van etniciteit en seksuele identiteit. We weten – dat is een understatement – dat het niet bij alle groepen in deze samenleving even gemakkelijk is om deze diversiteit te aanvaarden.

Collega's, aan de vrijheid om onszelf te zijn, hebben we pas iets als we die vrijheid in veiligheid kunnen beleven. Deze regering kan op mijn steun en die van mijn partij rekenen om daarvoor te blijven zorgen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, leden van de regering, collega's, 2018 was het jaar van de implementatie van de hervorming van de provincies. De bevoegdheden, met bijhorende budgetten, werden overgedragen en ondertussen zijn ook de bestuursorganen in hun nieuwe samenstellingen geïnstalleerd op het niveau van de provincie. Ook voor een aantal personeelsleden zijn er heel wat wijzigingen gebeurd.

Voor Vlaanderen is het natuurlijk heel belangrijk om nu te kunnen bewijzen dat waar er gaten gevallen zijn door het overnemen van bevoegdheden vanuit de provincie, Vlaanderen die bevoegdheden goed kan invullen, ten dienste van de burger en ten dienste van de verenigingen. Het is belangrijk dat Vlaanderen zichzelf voor een stuk gaat evalueren op dat vlak.

De provincies hebben hun nieuwe adem gevonden. Ze zetten zich volop in op gebiedsgerichte aanpak en profileren zich als streekmotor. Ik kan maar hopen dat er na deze omslag een tijd van bestuurlijke rust zal optreden. Het permanent herdefiniëren van opdrachten zou in elk geval de efficiëntie niet ten goede komen. Op bepaalde plaatsen worden tussen provincies en regionale overlegorganen van gemeenten afsprakennota's opgesteld en zal van daaruit ook overleg worden georganiseerd met sociale partners, werkgevers en werknemers. Men noemt dat ondertussen het 'quadripartite overleg', minister.

Een belangrijke uitdaging, minister, is de problematiek van de slimme steden en gemeenten. Het zal belangrijk zijn om aan deze ontwikkeling gestructureerde impulsen te geven, want we moeten voorkomen dat het smartgegeven zich beperkt tot een aantal elitaire ingrepen in de stadskernen. Het platteland heeft in dit kader ook een belangrijke vraag. Bijvoorbeeld op vlak van waterbeheer zijn er zeer belangrijke opportuniteiten. Misschien kan de provincie daar ook weer een belangrijke rol in gaan spelen.

Met de hervorming van de intercommunales zijn er belangrijke stappen gezet in het afslanken van de bestuursorganen en het aantal betaalde bestuursmandaten.

De stappen die zijn gezet, waren noodzakelijk in het licht van bepaalde misbruiken die gelukkig aan de oppervlakte zijn gekomen. Twee zaken blijven wel belangrijk. We moeten monitoren in welke mate men er met de huidige structuren in slaagt alle gemeentebesturen te betrekken bij de beslissingsprocedures.

De voorzitter: Mijnheer Kennes, minister Homans kan geen twee dingen tegelijk doen. Mijnheer Dochy, gaat u rustig verder. U krijgt een minuut bij omdat u werd gestoord.

Bart Dochy (CD&V): In het kader van de hervorming van de intercommunales zijn er twee belangrijke elementen die we in het oog moeten houden. Ten eerste, de vraag om te monitoren in welke mate de lokale besturen allemaal betrokken

zijn in de beslissingsprocedures, gelet op de afslanking van die bestuursorganen. Ten tweede, waar de publieke sector in concurrentie treedt met de privésector, moeten we een benchmark durven maken om te zorgen dat er in de publieke instellingen ook bijkomend en voldoende gekwalificeerde mensen kunnen worden aangetrokken voor de bestuursorganen. Gisteren hadden we het erover in de commissie, het betreft onder meer de publieke verzorgingsinstellingen versus de privéziekenhuizen. Minister, ik weet dat u dit ter harte zult nemen, waarvoor dank.

Tot slot, ik kan het spreekgestoelte toch niet verlaten zonder te verwijzen naar het Gemeentefonds. De jaarlijkse verhoging van 3,5 procent is een prestatie – dank aan u en de hele regering daarvoor –, maar aan de verdeling en de criteria zal toch nog moeten worden gewerkt.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, zal het zo blijven dat een bepaald onderdeel van het Gemeentefonds niet wordt geïndexeerd? Collega Dochy wijst op de prestatie om het Gemeentefonds jaarlijks met 3,5 procent te verhogen. Proficiat, dat is heel fijn, maar dat geldt wel niet voor die delen van het Gemeentefonds die zijn overgedragen uit de decreten Lokaal Cultuurbeleid, Jeugdbeleid, Sportbeleid. Die worden 0 procent geïndexeerd.

Als we tien jaar verder zijn aan 2 procent inflatie, dan zijn de gemeenten 25 tot 30 procent van de hele waarde van de overgedragen budgetten kwijt. Ik ben absoluut voor de lokale autonomie en ik kan leven met de overdracht naar het Gemeentefonds, maar ik kan niet leven met de niet-indexering.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Mijnheer Dochy, mijn insteek over de provincies is enigszins anders dan de uwe. Ik zie de provincies graag… verdwijnen op termijn. *(Gelach)*

In dit akkoord hebben we inderdaad afgesproken dat de provincies afslanken. Zomaar eventjes 200 politieke mandaten verdwijnen daardoor. Dat is dus eigenlijk een afslanking, waar de burger niets van voelt, integendeel, we gaan voor beter bestuur. De provincies moesten ook terugtreden uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

De provincies hebben duidelijke bevoegdheden gekregen, maar ik wil voor één ding waarschuwen: als je de provincies langs de voordeur naar buiten laat voor bepaalde bevoegdheden, is het niet de bedoeling dat ze langs de achterkant terug binnenkomen. Ik wil er toch wel voor waarschuwen dat de scheiding tussen die bevoegdheden duidelijk moet zijn.

Regiovorming en regioscreening dan. Voor mij zijn de provincies niet de streekmotor. Wat moet de streekmotor zijn? Gemeenten en steden, maar ook hun samenwerkingsverbanden. Ik roep dan ook iedereen hier op die lokaal actief is in de politiek, in de gemeenteraad en het schepencollege, om daar werk van te maken in die gemeentebesturen, met onze zetels in die intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, om daar te gaan clusteren en samen te werken en daar de streek tot ontplooiing te brengen.

Dat kun je doen met een aantal grote gemeenten, maar dat kun je ook zelf doen door een aantal zaken te clusteren, en dat vind ik enorm belangrijk. Daarvoor hebben wij de provincies niet nodig. De eerste aanspreekpunten daarvoor zijn de gemeenten en steden, die rechtstreeks gekozen zijn door de kiezer.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Mijnheer Meremans, ik heb er niet voor gepleit om bevoegdheden terug naar de provincie over te dragen, als u goed geluisterd hebt. Waterbeheer zit bij de provincie en als we over digitalisering spreken, dan is dat een aspect dat heel belangrijk is en dat tot hulp kan zijn om oplossingen te vinden en aan monitoring te doen.

Op het niveau van de regio zijn er inderdaad overlegorganen opgericht. Het is spijtig dat collega Maertens hier niet is, maar in de regio West-Vlaanderen hebben wij bijzonder goede ervaringen met samenwerking tussen gemeenten, maar we hebben ook zeer goede ervaringen wanneer de provincie mee aan tafel schuift om dat overleg te gaan versterken. Zij kunnen met hun input, deskundigheid en met hun andere aanpak en insteek ook een meerwaarde betekenen. Dat werkt bijzonder goed; ik weet niet wat daar het probleem mee zou kunnen zijn. U zegt dat we de provincie niet nodig hebben. Welnu, er zijn veel zaken die we niet nodig hebben, maar als ze een meerwaarde betekenen, zijn ze voor ons in elk geval welkom, en in dat geval is dat zo.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

Marius Meremans (N-VA): Het is natuurlijk een andere insteek. Van praten gaat niemand dood, daar ga ik volledig met u akkoord, maar het is wel een verschil, als men probeert om vanuit een ander niveau weer een voetje voor te krijgen en toch mee te gaan bepalen. Die neiging bestaat toch, als men moeite heeft met afscheid te nemen van een aantal bevoegdheden. Dat is een verschillende insteek.

Ik geloof wel wat u zegt over het overleg en dergelijke, maar wat die streekontwikkeling betreft, waar de provincie zich tijdens de laatste verkiezingen toch op de voorgrond heeft geplaatst via promotiefilmpjes en dergelijke, vind ik dat dat nu aan steden en gemeenten moet toekomen en dat zij nu werk moeten maken van hun samenwerkingsverbanden, zodat ze die kunnen clusteren en performanter kunnen maken.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil een vraag stellen aan de heer Meremans. Mijnheer Meremans, ik ken uw visie ter zake grosso modo. U wilt de provincies afschaffen en de bevoegdheden overdragen naar andere bestuursniveaus. Dan hebt u honderd en zoveel politieke mandaten geschrapt.

Marius Meremans (N-VA): Tweehonderd.

Bart Caron (Groen): Voilà, tweehonderd. Hoeveel politieke mandaten zitten er volgens u in de intercommunale structuren in Vlaanderen? Tweeduizend? Of twintigduizend?

Marius Meremans (N-VA): Eerst en vooral wil ik zeggen…

Bart Caron (Groen): Wacht! Laat mij uitspreken. Ik zeg dat er heel veel in de intercommunales zijn, intercommunales, die een verlengd lokaal bestuur zouden kunnen zijn of die het zijn, naargelang de interpretatie. We moeten dat veld toch ook eens serieus opkuisen.

Marius Meremans (N-VA): Maar dat is gebeurd, mijnheer Caron.

Bart Caron (Groen): Wat is er gebeurd?

Marius Meremans (N-VA): We hebben de raden van bestuur kleiner gemaakt.

U bent weer bezig met alles verdacht te maken.

Bart Caron (Groen): Maar ik maak niets verdacht. Ik stel vast.

Marius Meremans (N-VA): Ik voel dat toch een beetje.

Hoeveel mandaten komen erbij in het voorstel van mevrouw Pira, waarin u zegt dat u van stadsgewesten regio's gaat maken? Hebt u die berekening gemaakt?

Bart Caron (Groen): Ik denk dat er dan ongeveer 90 procent wegvalt. Van de huidige mandaten valt er dan 90 procent weg.

Marius Meremans (N-VA): Dan heb ik het toch iets anders gelezen.

De voorzitter: Ik ben even afwezig met de minister-president en jullie zijn zo tegen elkaar bezig. Ik heb er niets van verstaan, dus eigenlijk zouden jullie de discussie opnieuw mogen voeren.

De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Ik wil collega Meremans een vraag stellen. Als het provinciaal bestuur verdwijnt – zo zijn we begonnen – en we willen sterkere streken – want dat zegt u ook –, ziet u dat dan als samenwerkingsverbanden van gemeenten, met minder structuren dan vandaag of evenveel, of ziet u dat als een rechtstreeks te verkiezen democratisch orgaan? Hoe ziet u dat streekniveau? Of ziet u dat misschien als grote fusies van gemeenten?

Marius Meremans (N-VA): Ik denk dat het een combinatie zal zijn. Eerst en vooral ben ik er een voorstander van dat we inderdaad naar grotere gemeenten gaan, maar zelfs grote gemeenten zullen nog samenwerkingsverbanden moeten aangaan met andere gemeenten, zoals nu ook het geval is. Dan moet je er gewoon voor zorgen dat de raden van bestuur van die samenwerkingsverbanden voldoende democratisch gehalte hebben, zodat ze zaken kunnen uitvoeren. Zo simpel is dat.

Je moet echter opletten met steeds weer meer niveaus bij te voegen. Het heeft geen zin dat je de provincies afschaft, om dan weer nieuwe bestuursniveaus te gaan invoeren. Het zal onderzocht moeten worden, maar ik denk echt wel dat dat beter is. In de provincie Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld, weet ik dat de vorige gouverneur – met alle respect – geprobeerd heeft om daar een Oost-Vlaams gevoel te stimuleren, maar dat leeft niet. Wat wel leeft, zijn Meetjesland, de Vlaamse Ardennen en het Land van Waas. Het Land van Waas werkt heel goed samen. In het Land van Dendermonde zijn we daarmee bezig.

Dat is volgens mij de toekomst, dat elke regio weet wat zijn sterktes en zwaktes zijn. De Vlaamse Ardennen hebben andere noden dan bijvoorbeeld het Land van Waas of het Pajottenland, waar mijnheer Doomst vandaan komt. Dat zijn andere kenmerken. Dat geldt niet alleen voor de economie, maar het heeft ook te maken met de cultuur en sociale kenmerken. Dat zijn allemaal zaken die je kunt meenemen, en daarvoor heb je de provincie niet nodig.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): De nieuwjaarsbrieven liggen overal klaar om voor te lezen. Ik denk dat ook de nieuwe raadsleden, burgemeesters en schepenen staan te popelen. De provincieraadsleden en de deputés hebben al gepopeld.

De integratie van de gemeente en het OCMW staat nu op het hoofdmenu. Ik wil er toch op wijzen dat dit geen hapklare brok zal zijn. Dat wordt een nieuw speelveld waar we moeten opvolgen waartoe dat leidt. Dat zou toch een slagkrachtiger bestuur en een straffere sociale kost moeten zijn. Ik denk dus dat die integratie een enorme uitdaging wordt. Hoe gaan we dat op Vlaams vlak monitoren? Is dat

inderdaad een prioriteit? Zult u waakzaam over dat proces blijven dat nu lokaal zijn weg zal gaan, zodat we het goede verloop ook vanuit Vlaanderen blijven opvolgen?

Op 14 oktober hebben we ook de kiezer in de ogen gekeken. Het is het best dat je dat maar één keer per jaar doet. Van dat oktoberfeest van de democratie is er, denk ik, een evaluatie op komst. Klopt het dat we die de volgende weken zullen krijgen? Daar zitten uiteraard technische aspecten in, maar je voelt toch ook aan dat er bij de vorige verkiezingen nogal wat politiek manoeuvreerwerk is gebeurd, waardoor de kiezer zich soms wat bij de neus genomen voelt. Denken we eventueel aan formules om te kijken of we in de periode na de verkiezingen toch meer reflectie en opvolging aan de democratische stem van de kiezer kunnen geven?

Na 2019 staan we ook voor de beleids- en beheerscyclus 2020-2025. Dat oogt natuurlijk niet als een wandeling in het gemeentelijk park. We blijven het gevoel hebben dat de financiële zwaartekracht daar blijvend van boven naar onderen wordt geduwd. We hebben 3,5 procent groei van het Gemeentefonds. Ik voorspel toch dat de ballast van nogal wat kosten de budgettaire oefening zal bemoeilijken. Ik hoop dat we attent blijven voor het doorschuiven van de lasten. Ik denk dat een objectieve doorlichting hiervan niet slecht zou zijn.

Tot slot kijk ik ook stilaan vooruit naar de nabije toekomst. Daar blijft de grote vraag hoe we de bestuurskracht van de gemeenten blijven vergroten. Daarbij wordt vlot naar de fusies gekeken, en er zijn inderdaad een aantal goede resultaten, maar ik denk toch dat we het instrumentenareaal nog wat moeten verbreden. Ik blijf het spijtig vinden dat we die regioscreening die we allemaal hebben gedaan, een beetje in de kast hebben gelaten. Dat we ook andere vormen van ambtelijke samenwerking te weinig hebben uitgetest. Moeten we daarin dan toch ook niet creatief uit de hoek blijven komen?

Ik denk dat de belangrijke draad in het beleid van de voorbije jaren de nadruk op de autonomie van de steden en gemeenten was. Die draad hebben we toch samen gelegd, ook in de commissie bij het uitstippelen van het beleidswerk. Ik denk dat dat een heel goede richting is, en vandaar de vragen en bedenkingen die ik u wilde voorleggen om dat nog te versterken.

De voorzitter: Dames en heren, vanaf 18 uur wordt er een lichte maaltijd aangeboden in het zelfbedieningsrestaurant.

We werken het onderdeel Brussel en de Vlaamse Rand en het onderdeel Bestuurszaken nog af, daarna pauzeren we.

De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Voorzitter, ik ben zonet de minister even komen storen. Ik zal namelijk twee betogen houden: een over bestuur en een over bestuurszaken. Vorig jaar heb ik mijn toespraak op het verkeerde moment gegeven. Dit jaar wil ik me niet aan dezelfde steen stoten. Nu gaat het dus over inburgering en integratie.

Voorzitter, collega's, ministers, het debat over het VN-migratiepact heeft nog maar eens aangetoond dat migratie, inburgering en integratie de publieke opinie heel sterk beroeren. De nuance is vaak zoek en er wordt soms snel naar grote woorden gegrepen. Daarom is het des te belangrijker dat wij in Vlaanderen deze materie met zorg aanpakken.

Het zijn voor integratie en inburgering bewogen jaren geweest. Het nieuwe Agentschap Integratie en Inburgering was nog maar pas uit de startblokken geschoten toen het al geconfronteerd werd met een asielcrisis. De organisatie en

de werking van het jonge agentschap hebben daaronder geleden en de afslanking van het personeelsbestand heeft intern onrust veroorzaakt. Ook de financiële situatie blijft vragen oproepen. De inkanteling van verschillende organisaties heeft verrassingen met zich meegebracht. Hiervoor zijn al een paar keer extra financiële middelen nodig geweest. Ook voor het komende jaar, lezen we in de begroting, is dat weer het geval.

Wat mij betreft, is er echter te veel aandacht gegaan naar de structuren en de herstructurering. Dat is jammer want daarover moet het eigenlijk niet gaan. Het moet gaan over de wijze waarop nieuwkomers snel kunnen integreren in de Vlaamse samenleving.

Daarvoor is een degelijk en gepast aanbod aan cursussen onontbeerlijk. De uitwerking van een aanbod op maat blijft belangrijk. Maatwerk is arbeidsintensief. Het kan soms ook tot een wat langere duurtijd leiden voor het hele proces, maar het is wel de werkwijze die de beste resultaten oplevert. Dat is in het belang van zowel de nieuwkomer als van de ontvangende Vlaamse samenleving.

Minister, u hecht terecht veel belang aan de vermindering van de herkomstkloof. Even terecht stelt u dat niet alle heil van de overheid moet komen. Er zijn ook andere partners, zoals de middenveldorganisaties, die hierin een rol te spelen hebben.

Ik wil nog het belang benadrukken van het Minderhedenforum, in het kader van participatie, met een knipoog naar de voorbije verkiezingen. Ik wil ook nogmaals een lans breken voor uw steun aan de lokale besturen voor alle initiatieven die zij nemen op het vlak van inburgering en integratie.

Minister Liesbeth Homans: Het ging hier over drie bevoegdheden door elkaar. Ik zal beginnen met de opmerkingen en vragen over inburgering.

Collega Janssens, u weet dat ik uw mening niet deel. Dat zou nogal raar zijn, denk ik. U hebt dat debat ook al verschillende keren gevoerd in de commissie. U zegt dat het toch wel goed zou zijn dat een inburgeringstraject niet meer gratis is en ter beschikking wordt gesteld door de Vlaamse overheid, waarvoor dan een bijdrage gevraagd zou worden. Ik heb u in de commissie ook gezegd dat dat in Nederland tot voor kort zo was. Men is echter afgestapt van dat systeem waarbij ze zelf moesten betalen omdat men merkte dat de slaagkansen van de inburgeraars pijlsnel naar beneden gingen en tegelijkertijd ook de duurtijd van het traject enorm opliep. Ik vind dat dus absoluut geen goede suggestie. Wij leggen dat verplicht op. Ik ben namelijk ontzettend trots dat wij in Vlaanderen sinds 2004 een verplicht inburgeringstraject hebben, en dan kijk ik naar collega Keulen. Binnenkort komt dat er eindelijk ook in Brussel. Dat is een goede zaak, denk ik. Ik heb trouwens goed samengewerkt met collega Gatz om dat gedaan te krijgen, samen met onze Brusselse collega's. Die verplichte inburgering is dus een zeer goede zaak.

U weet ook dat we dat een beetje hebben verstrengd. In plaats van het attest dat men kreeg op basis van de geleverde inspanningen, bijvoorbeeld de aanwezigheid in de cursus, kan men nu enkel een attest krijgen op basis van resultaten. Het zou redelijk onmenselijk zijn om mensen te beboeten op basis van hun intellectuele capaciteit. Dat gaan we dus niet doen. Maar men moet wel aantonen dat men een bepaalde inspanning heeft geleverd om tot een resultaat te komen. Als men telkens een slecht attest krijgt, kunnen er boetes worden uitgedeeld.

Nog een voordeel van het feit dat we het attest hebben gekoppeld aan een resultaat en niet aan een inspanning, is dat het attest op zich veel meer waard wordt. Een potentiële werkgever weet ook dat de betrokkene met een inburgeringsattest

dat inburgeringstraject succesvol heeft afgerond en niet enkel aanwezig is geweest in de klassen en de cursussen. Dat is een zeer goede zaak.

Mijnheer Janssens, als u het hebt over lokale geloofsgemeenschappen, hebt u het enkel over moskeeën. Ik heb het over lokale geloofsgemeenschappen in de brede zin. We hebben daarover gisteren nog in de commissie Binnenlands Bestuur een vraag om uitleg van u behandeld. Ik ga het antwoord niet opnieuw herhalen. Ik wil wel nog zeggen dat ik altijd mijn verantwoordelijkheid heb genomen, ook wat de Fatihmoskee in Beringen betreft. De Raad van State heeft mij volmondig gelijk gegeven. Als ik nog moet optreden, zal ik niet aarzelen om dat onverwijld te doen.

Mijnheer Kennes, u had nog een opmerking over inburgering. Bij de aanvang van de legislatuur vond ik het gerechtvaardigd om aandacht te hebben voor de organisatie van het agentschap zelf. Het heeft iets langer geduurd dan normaal. Het was een nieuwe organisatie, waarin allerlei andere bestaande organisaties waren ingekanteld. Men was nog bezig met het op touw zetten van de nieuwe organisatie toen men begin 2015 werd geconfronteerd met die migratiecrisis. Men heeft toen moeten kiezen wat de prioriteit was. Ik denk dat men de juiste prioriteit heeft gekozen: de herstructurering – met de uitwerking en het organigram en dergelijke – werd even opzijgezet, en alle mankracht werd ingezet om alle mensen die het recht hadden en verplicht waren om een inburgeringstraject te volgen, dat inburgeringstraject tijdig aan te bieden. U weet dat gedurende de hele legislatuur de gewone dotatie werd verhoogd van 35 naar 45 miljoen euro. Tegelijkertijd werden elk jaar opnieuw tijdelijke asielmiddelen aan het agentschap gegeven, zodanig dat we geen wachtlijsten hebben. Die discussie werd hier ook al tot in den treuren gevoerd. In de mate van het mogelijke hebben we iedereen een aanbod op maat verleend. Die inspanningen moeten natuurlijk van beide kanten komen.

Mijnheer Kennes, ik weet niet of dat de ondertoon van uw betoog was, maar ik denk dat er enerzijds aandacht is gegaan naar de organisatie, maar dat we de juiste prioriteit hebben gekozen. Nu worden we geconfronteerd met een nieuwe asiel- en migratiecrisis. Er is in middelen voorzien. Ik heb ook een brief geschreven aan de raad van bestuur van het agentschap omdat we opnieuw tijdelijk middelen hebben gekregen van de regering, van mijn goede collega van Begroting. Ik zal hem nu nog maar een paar keer 'bestoefen' want ik zal het in de toekomst niet meer kunnen doen. *(Opmerkingen van Wilfried Vandaele en minister Bart Tommelein)*

Is het wat overdreven? Het is wel oprecht. Ik wil er nog aan toevoegen dat mijn andere twee collega's, die hier ook aanwezig zijn, mijn pleidooi voor die extra middelen ook hevig hebben ondersteund. Waarvoor dank.

Mijnheer De Bruyn, in de commissie hebben we over het thema gelijke kansen weinig discussies. We zitten dikwijls op dezelfde golflengte. Ik ben blij dat u erkent dat er veel is gerealiseerd. Natuurlijk is het werk niet af. We mogen stellen dat we met deze regering fier mogen zijn op het feit dat een aantal subsidies structureel werden verankerd, subsidies waar de sector al jaren en legislaturen om vroeg. Dat is een zeer goede zaak.

Dan kom ik tot Binnenlands Bestuur. Mijnheer Dochy, uw visie en mijn visie omtrent de provincies…

De voorzitter: Mijnheer Dochy, de minister antwoordt op uw vraag. Ik dacht dat u in slaap gevallen was.

Minister Liesbeth Homans: Dat gebeurt weleens.

De voorzitter: Ja, u zat zó. Het kan, hé. Niets menselijks is ons vreemd. Maar u sliep dus niet.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Dochy, ik weet dat onze visies omtrent de provincies redelijk ver uit elkaar liggen. U zegt dat u pleit voor een tijd van bestuurlijke rust. Het is dan aan een volgende regering – welke partijen daarvan ook deel mogen uitmaken – om in een volgend regeerakkoord uit te maken wat ze met de provincies zullen doen. U kent het standpunt van mijn partij. Ik zit hier nu als minister, dus ik zal dat niet herhalen. Maar het partijstandpunt is in ieder geval duidelijk.

Wij hebben nu loyaal het regeerakkoord uitgevoerd. Ik dank de collega's die er nauw bij betrokken waren. Dat was zeker collega Gatz met betrekking tot alles wat met Cultuur te maken had, maar ook collega Muyters wat Sport betreft, en ook andere collega's, zoals minister Weyts. U, minister Tommelein, had er in dezen eigenlijk weinig mee te maken. Die collega's hebben ervoor gezorgd dat er een goede overdracht is geweest van die provinciale bevoegdheden, ofwel naar het Vlaamse niveau ofwel naar het lokale niveau. Het was een zeer moeilijke, ingewikkelde oefening, waarin heel veel kabinetten en administraties zeer goed werk hebben geleverd.

Wat de hervorming van de intercommunales betreft, ben ik het met u eens dat we moeten blijven monitoren of alle lokale besturen wel vertegenwoordigd zijn. U weet – en dat kwam gisteren ook aan bod in de commissie – dat we de duidelijke keuze hebben gemaakt om die af te slanken. Indien er meer dan vijftien gemeenten participeren aan een intergemeentelijk samenwerkingsverband (IGS), bestaat de mogelijkheid dat één deelnemer twee of drie gemeenten kan vertegenwoordigen. Er zijn ook nog andere organen waarin alle participerende gemeenten kunnen deelnemen. Maar ik ben het met u eens dat we dat moeten monitoren. En dat er eventueel voor de specifieke sector die werd aangehaald een benchmarking moet komen, wil ik meenemen. Ik sluit dat zeker niet uit. Ik zeg niet bij voorbaat dat die vraag onterecht is.

Ook het debat over het Gemeentefonds komt elke keer opnieuw terug. De groeivoet van 3,5 procent is ongeveer – ik rond af, collega's – 87 miljoen euro per jaar. Dat wil zeggen dat het Gemeentefonds in 2019 ruim 2,7 miljard euro zal bedragen. Indien men hier nu pleit voor een herijking – want daarop komt het eigenlijk neer – van het Gemeentefonds, kan men twee zaken doen. Ofwel steekt men meer geld van de Vlaamse algemene middelen in dat Gemeentefonds. Ofwel zegt men tegen bepaalde gemeenten: 'We pakken geld af van u, want andere bepaalde gemeenten of steden willen meer geld.' Ik vind dat niet zo'n verstandig debat. Want dan zal ik hier ruzie hebben met elk van de 124 aanwezige parlementsleden, die ergens in een lokaal bestuur actief zijn. Dat is geen goed debat.

Wat ik wél wil doen en ook gezegd heb in de commissie – maar dat maakt dan weer deel uit van de regeringsonderhandelingen – is een debat over een eventuele herijking van het Gemeentefonds koppelen aan de schaalgrootte en meteen ook aan de bestuurskracht. Dat lijkt mij een verstandig debat om te voeren. Maar, nogmaals, het stond niet in het regeerakkoord en dus zullen we – wie dan ook – dat bij de volgende onderhandelingen moeten doen.

Mijnheer Caron, u had het over de sectorale subsidies die werden ingekanteld in het Gemeentefonds. U zegt dat die niet geïndexeerd zijn. Dat klopt. Maar laten we wel wezen: ze zijn ook onvoorwaardelijk ingekanteld in het Gemeentefonds. In plaats van alle planlast waarmee lokale besturen in het verleden te maken hadden…Ik geef het voorbeeld van Sport. Ik kijk nu naar de heer Keulen en denk aan Lanaken. Ik kan mij voorstellen dat, indien u subsidies wilde aanvragen in het kader van Sport, u dan aan Sport Vlaanderen, Bloso of hoe het indertijd

heette, drie à vier dozen moest bezorgen om toch maar die subsidies te krijgen. Heel die planlast is nu weggevallen. De subsidies zijn onvoorwaardelijk. Ik denk dat het wegvallen van de planlast en het onvoorwaardelijke karakter die niet-indexatie ruimschoots compenseren.

Mijnheer Caron, wat de politieke mandaten betreft, wil ik u zeggen dat ik in deze legislatuur 2500 politieke mandaten heb afgeschaft, waarvan 900 in de intercommunales. Dat lijkt mij een zeer goede zaak. We kunnen volgende legislatuur bekijken of we daarin verder kunnen gaan. U weet dat ik ook de helft van de provincieraadsleden heb afgeschaft, min 175. Verder zijn er door de integratie van OCMW en gemeente tal van politieke mandaten afgeschaft.

Collega Caron, ik weet niet of ik u goed begrepen heb, maar dat is een feit: min 2500 politieke mandaten. Het is ook een feit dat u toen niet op het groene knopje hebt geduwd, en dat vind ik nog altijd een jammere zaak.

Collega Doomst, zoals ik al verschillende keren beloofd heb in de plenaire maar ook in de commissie, zal ik zeker ook de evaluatie van de verkiezingen, het rapport dat wordt opgeleverd, aan de commissievoorzitter bezorgen vanaf het moment dat wij dat krijgen. En dan denk ik dat een goed debat in de commissie Binnenlands Bestuur ook aangewezen is. Want nogmaals: ik sta niet in voor de regeling van de werkzaamheden.

Brussel en de Vlaamse Rand

De voorzitter: Dames en heren, we bespreken nu het onderdeel Brussel en de Vlaamse Rand.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, collega's, Vlaanderen is voor verschillende belangrijke beleidsdomeinen mede verantwoordelijk en ook actief in onze stad, in de hoofdstad van Vlaanderen. Denk aan het onderwijs; dat is een echt kwaliteitslabel. U hebt het daarnet nog de kroonjuwelen genoemd van de Vlaamse bevoegdheden in onze stad. Maar ik denk ook aan integratie en inburgering van nieuwkomers, waar de Vlaamse Regering, en meer specifiek uzelf – minister Homans heeft er daarnet nog naar verwezen – heel sterk op inzet.

Maar ik denk ook aan het vele werk op het lokale niveau in de Vlaamse gemeenschapscentra, de vele Vlaamse verenigingen, en uiteraard ook de Vlaamse culturele instellingen in onze stad. Op tal van thema's bewijst Vlaanderen zijn meerwaarde in onze stad, in onze hoofdstad.

Maar jammer genoeg merken we – zoals daarnet bij de actuele vragen besproken werd – dat de kennis van het Nederlands in Brussel daalt, ondanks de vele inspanningen die er zijn, zoals taalpromotie. U hebt het zelf een dieptepunt genoemd inzake de taalkennis. Maar ook de manier waarop anderstaligen in Brussel kijken naar het Nederlands en naar de Vlaamse Gemeenschap belooft niet veel goeds, ondanks het vele werk dat hier door de Vlaamse overheid gedaan wordt.

Minister, mag ik u dan ook herinneren aan uw functie van bruggenbouwer, die u zichzelf in uw beleidsnota en in de vele beleidsbrieven, hebt toegedicht. U bent de verbindende facilitator tussen Vlaanderen en de diverse Brusselse overheden: de gemeenten, het gewest, de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC), de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), de Commission communautaire commune (COCOM), en dergelijke meer.

Maar wat mij betreft bent u ook de belangenbehartiger van Vlaanderen bij dat bestuurlijk warhoofd, zoals het nog altijd bestaat. Ik denk spontaan aan de twee

belangenconflicten die vandaag hangende zijn. Het vechtfederalisme vanuit de Brusselse instellingen tiert welig. Vanuit een Brussels bestuurlijk waterhoofd blijft men aansturen op institutionele chaos, in plaats van voor eigen deur te vegen.

Het Brussels Hoofdstedelijk Parlement wil een regeling opleggen die rechtstreeks impact heeft op ons parlement, en enkele dagen geleden diende de Franse Gemeenschapscommissie in Brussel nog een belangenconflict in tegen het Inschrijvingsdecreet. Aan Franstalige zijde wil men dus inbreken in onze autonomie, om het Nederlandstalig onderwijs in Brussel in te richten op de manier die wij het beste achten. In onder andere deze twee dossiers hoop ik dat u, als belangenbehartiger van Vlaanderen en Brussel, duidelijk maakt waar het op staat, bijvoorbeeld – ik kom daarop terug – tijdens de colleges van de GGC.

Minister, deze kerst- en eindejaarsperiode is een tijd van goede voornemens en wensen. Ik wens u dan ook een goed Brusselbeleid, een goed Brusseldecreet, die de relaties, de verhoudingen tussen Vlaanderen en de VGC regelt, met een goed evenwicht tussen het lokaal bestuur van de VGC en ook de autonomie. Want Brussel is ook onze stad, en wij Vlamingen zijn geen tweederangsburgers in deze stad. *(Applaus bij de N-VA).*

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

Joris Poschet (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, het Vlaamse Brusselbeleid heeft voor CD&V één grote doelstelling en dat is het versterken van de Nederlandstalige middenklasse in Brussel om een solidaire en ambitieuze hoofdstad te hebben. Om die Nederlandstalige middenklasse in Brussel te behouden of er zelfs terug naartoe te trekken, hebben we een voldoende en kwalitatief aanbod aan Nederlandstalige zorg-, onderwijs-, cultuur-, jeugd- en sportvoorzieningen nodig. Vanuit de Vlaamse Gemeenschap moeten we daarin voluit investeren. Brussel moet een stad zijn waarin je jong kunt zijn en oud wilt worden. Ik schuif enkele punten naar voren met betrekking tot hoe we dit willen realiseren.

Wij willen met CD&V en vanuit de Vlaamse Gemeenschap een fijnmazig web aanleggen van Nederlandstalige dienstverlening in onze hoofdstad. Met ons gemeenschapsbeleid vangen we iedereen op die dit wil: Nederlandstalige Brusselaars, Vlamingen die hier komen werken en iedereen, hoe sterk of zwak ook, die aansluiting bij ons zoekt. Wij zijn een open gemeenschap. Niet je afkomst maar je toekomst telt. Bijzondere aandacht moet hierbij gaan naar een zo volledig mogelijke uitrol van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel. Het is van essentieel belang dat de rechten van de Brusselaars op kwalitatieve zorg in het Nederlands gelijk blijven lopen met die van pakweg de Hallenaar of Merchtemnaar.

We zijn ook blij dat er voor het eerst in de beleidsbrief aandacht wordt geschonken aan armoedebestrijding. We hopen dat er met de OCMW's zal worden samengewerkt.

– Peter Van Rompuy, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Vlaanderen moet blijven investeren in Brussel. We investeren grosso modo 900 miljoen euro in de Brusselaars. We hanteren daarbij de Brusselnorm, waarbij we 30 procent van de Brusselaars als doelpubliek van ons beleid zien. Er worden recordbedragen geïnvesteerd in het Nederlandstalig onderwijs en ook bijvoorbeeld in een domein als cultuur. Daarmee behalen we over alle beleidsdomeinen heen de gemiddeld 5 procent van de uitgaven binnen de gemeenschapsbevoegdheden. De vraag is natuurlijk of je de uitgaven, gelieerd aan de grootstedelijke functie van Brussel, zomaar kunt catalogeren als uitgaven die rechtstreeks en alleen naar die 30 procent Brusselaars als doelpubliek gaan. Doen er geen Brabanders beroep op het onderwijsaanbod van de VUB of Odisee?

Komen er geen Antwerpenaren of Oost-Vlamingen naar een concert in de AB? We kunnen, met andere woorden, die investeringen in Brussel niet beschouwen als louter investeringen in de 30 procent Brusselaars.

Brussel heeft als stad ook een aantal specifieke uitdagingen. Ze trekt bijvoorbeeld meer nieuwkomers aan en er zijn dus ook meer inburgeringstrajecten nodig. We kunnen dus niet zomaar een vergelijking maken met gemeenten die pakweg maar 10 procent inwoners met een migratieachtergrond hebben. Dit betekent dat we als Vlaamse overheid de investering in de Vlaamse Gemeenschapscommissie, onze cruciale partner, niet zomaar kunnen vergelijken met het algemeen Vlaams gemiddelde, maar we moeten een vergelijking maken met de dertien Vlaamse centrumsteden of grote steden zoals Antwerpen en Gent.

We moeten ook stoppen met de masochistische neiging om bijvoorbeeld schoolachterstand of spijbelgedrag in Brussel-Hoofdstad ook met dat algemene Vlaamse gemiddelde te vergelijken. We moeten dat afzetten tegenover andere grote steden zoals Antwerpen of Gent. Dat is intellectueel veel eerlijker. Hiervoor is het belangrijk dat cijfersets van Brussel maximaal worden meegenomen door Statistiek Vlaanderen. Afgebeelde kaartjes waar in het midden een gat zit omdat er geen gegevens voor Brussel beschikbaar zijn, zijn onaanvaardbaar. Door creativiteit en overleg met andere overheidspartners kan hier veel worden opgelost. Minister, we zijn het als Vlaamse Brusselaars stilaan beu om telkens opnieuw vast te stellen dat Brussel wordt vergeten in campagnes of statistieken.

Naast die Brusselnorm hebben we ook het Brusselfonds. U bent begonnen met een gehalveerd fonds aan het begin van de legislatuur. Gelukkig is er nu structureel 400.000 euro bijgetankt. U hebt een inspanningsverbintenis gedaan om een derde te investeren in cultuur, een derde in het deeltijds kunstonderwijs en een derde in welzijn. Wij roepen u alsnog op om voldoende te investeren in welzijn. Voor ons is het Brusselfonds een soort van 'one shot' waarmee u gaten in het Nederlandstalig aanbod kunt dichtplamuren en investeringen kunt doen in die gebieden die de Brusselaars het meest nodig hebben. Daarbij moeten we vooral inzetten op de kinderdagverblijven.

We moeten met zo veel mogelijk partners samenwerken om een efficiënt Brusselbeleid te voeren. Nieuwe vormen van participatie kunnen daarbij interessant zijn, u hebt er een aantal uitgetest, maar ook het middenveld heeft zeker een grote rol te spelen. Het helpt inspraak te verruimen, buiten de kringen van de hoger opgeleide, blanke vergadertijgers. Het middenveld emancipeert mensen en brengt ze in contact brengt met cultuur, sport en 'de ander', contacten die er anders niet zouden zijn. Het helpt bijdragen tot meer begrip voor de gevoeligheden en verzuchtingen van verschillende groepen in onze samenleving.

Er zijn ook tientallen nieuwe Nederlandstalige gemeenteraadsleden, en 27 zijn schepen of OCMW-voorzitter geworden. Dat is een historisch aantal. Sinds jaar en dag is er een terugval van het aantal raadsleden, nu is er een stijging. We hopen dat u en uw opvolger daarmee zullen samenwerken.

Daarnaast is het belangrijk dat de Brusseltoets wordt toegepast, dat men met andere woorden bij het uittekenen van beleid altijd goed nadenkt over wat de concrete impact ervan is op het Brusselse niveau. De administratie heeft daarin een belangrijke rol te spelen.

Tot slot moeten Vlaanderen en Brussel elkaar versterken. Als slavist kan ik het niet nalaten om een parallel te trekken met Sint-Petersburg, dat in het tsaristische Rusland het oog was op Europa. Brussel is ons oog op de wereld. Laten we wat trotser zijn op onze hoofdstad. Kritiek geven mag, alles kan altijd beter, maar voortdurend Monsieur Acide spelen geeft misschien wel persoonlijke pleziertjes, maar helpt de Brusselaars niet vooruit. We moeten investeren in onze

hoofdstad. Dat is goed. Als we hiervoor een draagvlak willen behouden, is er dringend nood aan meer hoofd en hart voor Brussel, aan inzicht in het economisch belang voor de hele Vlaamse Gemeenschap van een bruisend Brussel en aan liefde voor de hoofdstad. Die kan soms een weerbarstig lief zijn, maar dat zijn de pittigste. *(Applaus bij CD&V)*

De voorzitter: De heer Bajart heeft het woord.

Lionel Bajart (Open Vld): Voorzitter, collega's, ook bij de laatste begrotingsbespreking van deze legislatuur hebben we van minister Gatz sterke engagementen, maar ook een sterke begroting gekregen. Op die manier kunnen we deze legislatuur ook afsluiten op een positieve manier, want ik druk me zacht uit als ik zeg dat onze hoofdstad een turbulente periode achter de rug heeft, door de gevolgen van de aanslagen in Parijs en de Brusselse lockdown eind 2015, en ook de traumatische ervaring van 22 maart 2016. Het Brusselbeleid van minister Gatz moest daar dan ook op inspelen, en dat heeft het gedaan, door onder meer de ondersteuning van projecten voor straatburgerschap, om jongeren meer perspectief te geven. Met een onderzoek naar het aanbod, maar ook naar de ruimte voor jongeren in Brussel kan dat in de toekomst nog worden versterkt. De complexe institutionele situatie van Brussel zou voor zwarte gaten kunnen zorgen. Met deze stap zorgen we er alvast voor dat dat geen blinde vlekken blijven. Zo kunnen we ook nog meer via samenwerking, via dialoog tegemoetkomen aan de noden van Brusselaars, of in dit geval van onze Brusselse jeugd.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

We gaan ook naar meer middelen. Na de moeilijke periode van besparingen, die heeft geduurd, sluiten we af met meer middelen voor Brussel dan vóór het begin van deze legislatuur. Collega's, dat neemt niet weg dat de noden op bepaalde vlakken torenhoog blijven. Net daarom stelde minister Gatz zich als prioriteit slimme, gerichte extra investeringen te doen om, waar nodig en vooral waar mogelijk, het beleid te versterken. Met inspanningen voor onderwijs en welzijn hebben we de hefboomfunctie van het Brusselfonds ook optimaal gebruikt. Collega's, we zijn ons eigenlijk allemaal bewust van de grote noden die blijven bestaan in Brussel, en dan met name op het vlak van welzijn. De historische achterstand die we daar kennen, blijft eigenlijk in grote mate overeind. Dat is dan ook een werk van lange adem. We gaan dat niet in een-twee-drie oplossen. We gaan dat niet zomaar wegwerken. Het blijft de hoofdverantwoordelijkheid van de functioneel bevoegde minister in de Vlaamse Gemeenschap én het functioneel bevoegd collegelid van de VGC.

Het is goed dat minister Gatz vanuit zijn coördinerende bevoegdheid voor Brusselse Aangelegenheden deze legislatuur ook het initiatief nam om op basis van het strategisch plan Woonzorg extra flankerende investeringen te doen.

Minister Gatz pikte met het Vlaams Brusselfonds deze legislatuur ook de investering in de sector van het deeltijds kunstonderwijs (dko) op. Deze sector dreigt soms tussen de beleidsdomeinen Onderwijs en Cultuur te vallen. In Brussel is in vergelijking met de rest van Vlaanderen het vrij gesubsidieerd aanbod relatief kleiner dan het officiële aanbod van het GO!. Ook op gemeentelijk vlak vinden de Nederlandstalige academies niet altijd evenveel bijval van de lokale inrichtende machten. Het is een uitstekende zaak dat minister Gatz een structurele oplossing vond voor de ondersteuning van het dko en zijn werking vanaf 2019, dat hij in 2018 800.000 euro veil had voor duurzaam uitrustingsmateriaal voor de Brusselse academies en dat hij ook dit jaar nog een opdracht uitschreef om de investeringsnoden van de Brusselse academies in kaart te brengen.

Met de investeringen die we al hebben gedaan en deze die nog op de planning staan, met de vooruitgang die er eindelijk werd geboekt in de dossiers van de

verplichte inburgering en met de vooruitgang in het budget voor onze hoofdstad worden de Vlaamse engagementen voor Brussel nagekomen en versterkt. De uitdagingen blijven echter zeer groot en het werk is niet af.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp·a): Voorzitter, van onze hoofdstad gaan we naar de Rand. Elk jaar van de afgelopen legislatuur heb ik bij de bespreking van de begroting en de beleidsbrief op dezelfde nagel geklopt. Er is een systematische achterstand inzake investeringen in de Vlaamse Rand.

Minister, groot was mijn verbazing dat u tijdens de laatste Stand van de Rand ineens mijn mening leek te delen, dat er een structurele investeringachterstand is in de Rand. Het klopt dat 1 euro in pakweg Menen minder waard is dan in de Rand.

U lanceerde op die dag de idee van een speciaal Randfonds. Met zo'n fonds zou de minister bevoegd voor de Rand niet telkens extra geld moeten vragen bij zijn collega-ministers en zouden er meer middelen geoormerkt kunnen worden. De lancering van dit idee op het einde van de legislatuur doet mij vermoeden, minister, dat u zelf diep ontgoocheld bent over de manier waarop u uw rol als coördinerend minister hebt kunnen spelen. En vooral, waarom hebt u het idee van dat Randfonds niet aan het begin van de legislatuur gelanceerd en waarom hebt u dat fonds niet meteen opgericht?

Zo'n fonds zou er alleen maar in kunnen slagen om de structurele onder-investeringen in de Rand bij te benen als het ook voldoende middelen zou krijgen. We hebben die structurele, ruime aanpak nodig om de grote uitdagingen waar deze regio mee kampt inzake internationalisering, hyperdiversiteit en vooral mobiliteit aan te pakken en om een inhaalbeweging te doen op het vlak van welzijn, onderwijs, integratie en armoedebestrijding. Op al die vlakken hinken we achterop.

Nochtans hadden we veel meer kunnen doen voor de Rand. Alle fracties schenen de wil te tonen om de piste te onderzoeken om Halle-Vilvoorde als centrumregio te erkennen. Zo zouden de nodige middelen vrijgemaakt kunnen worden om de grootstedelijke problematiek waarmee ze kampt aan te pakken. Waarom hebt u daar niet het voortouw in genomen?

Een dergelijke structurele ingreep zou alvast een knappere nalatenschap zijn geweest, veel waardevoller dan enkele prestigeprojecten zoals dat van Ruisbroek, nog een cultuur- en congrescentrum dat het al rijke culturele leven in de regio zal beconcurreren.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brandt heeft het woord.

Elke Van den Brandt (Groen): Voorzitter, we gaan terug naar Brussel.

Minister, u hebt een nieuw boek uitgegeven. U bent bijna 'De Slimste Mens'. En u hebt – dat is misschien nog het strafste – onlangs met een moslim gedanst en daarvan een filmpje op het internet gegooid. 'Il faut le faire.'

Maar toch is dat niet het strafste wat u doet. Het is zelfs niet het strafste wat van u verwacht wordt. Het strafste wat u doet – het benadert voor mij het magische – is wat u zult doen met het Brusselfonds. Met het Brusselfonds gaat u impulsen geven aan projecten in Brussel, wat goed is. U hebt daar de studio Marc Sleen mee gerenoveerd, Chirolokalen verbouwd en Muntpunt gefinancierd, maar daarnaast moet u met dat Brusselfonds ook de historische achterstanden in welzijn wegwerken.

Dat vind ik heel straf want minister Vandeurzen slaagt daar met een budget van 11 miljard euro niet in terwijl u moet gaan depanneren met een fonds van nog geen 10 miljoen euro. Bovendien zult u ook nog moeten inzetten op onderwijs en op cultuur, jeugd en sport. Ik wil in mirakels geloven maar dat zal niet lukken met dat Brusselfonds. Ik vraag u dan ook om het Brusselfonds te gebruiken waarvoor het bedoeld is en aan de oren te trekken van minister Vandeurzen zodat er meer wordt geïnvesteerd in welzijn. Zit achter de veren van minister Crevits zodat er meer scholen komen in Brussel en zorg op die manier dat Brussel een stad kan zijn waar men jong kan zijn en oud wil worden.

De voorzitter: De heer Segers heeft het woord.

Willy Segers (N-VA): Minister, in tegenstelling tot mijn naamgenote wil ik u proficiat wensen. U bent er tijdens deze bestuursperiode in geslaagd meer ministers met hun bevoegdheden en middelen op de Vlaamse Randproblematiek te laten focussen en dat is ook logisch: die transversale aanpak is de enige manier om zoveel mogelijk uitdagingen aan te pakken. Dat we er nog niet zijn, weet iedereen, maar de klemtoon is gelegd.

Een aantal collega's sluiten straks aan bij bepaalde thema's, ik haal er enkele uit die ikzelf mee heb opgevolgd, waaronder het subsidiebeleid voor taal-, onthaal- en integratieprojecten, dat met een vernieuwde aanpak wordt voortgezet. Er wordt ook uitgekeken naar nieuwe doelgroepen van initiatiefnemers.

In de nieuwe leidraad voor Vlaamse mandatarissen die vanaf 1 januari 2019 starten, zal men voortaan ook op geactualiseerde webstekken veel informatie kunnen vinden die permanent kan worden aangevuld.

We zullen met veel interesse de resultaten van de tweede Taalbarometer in de Rand volgen. Die resultaten worden verwacht in 2019. Het spreekt voor zich dat dit voor deze regio belangrijke gevolgen zal hebben.

Inzake taalwetgeving en binnenlands bestuur volgt u samen met de minister van Binnenlands Bestuur de correcte toepassing van de taalwetgeving in de bestuurshandelingen van de randgemeenten en het taalgebruik in de zittingen van de gemeenteraden. Ook hier zullen we de lopende beroepsprocedure bij de Raad van State inzake taalregistratie zeker opvolgen.

Ook het onderwijs was in beweging. In september werden nieuwe capaciteitsmiddelen overgeheveld naar de Vlaamse Rand, waar ook heel wat noden zijn.

Inzake toegankelijk groen wil ik benadrukken – en dat stond vandaag ook in de pers – dat wordt voorzien in nieuwe middelen voor extra groen in de Vlaamse Rand. Wat mij betreft, liggen de bezorgdheden van deze minister en van de Vlaamse Regering inzake de Vlaamse Rand niet enkel bij het Vlaamse maar ook bij het groene karakter. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): We hebben vijf jaar geprobeerd om het beste te doen voor de Vlaamse Rand. Ik vond vooral de colloquia met de stand van zaken positieve momenten met een goed voelend klimaat. Ik weet dat u een Anderlecht-supporter bent, u weet dus dat een slecht veld een probleem is. Tot Brussel-Halle-Vilvoorde niet gesplitst was, lag dat veld er inderdaad slecht bij. Maar nu ligt het er beter bij en kan er gescoord worden.

Er wordt minder fervent en obstinaat op Franstalige partijen gestemd, het aantal incidenten bleef beperkt en er is een goed klimaat om aan Vlaamse ledenwerving te doen. Ik hoop dat we in 2019 nog efficiënter gebruik kunnen maken van de

ondersteuning van die kleine projecten. Ik blijf daarin geloven. Hebt u zicht op de initiatieven voor 2019?

Ook in de gordel is er meer nettowinst voor de vernederlandsing mogelijk. We moeten daar bij de activiteiten nog meer de nadruk op leggen.

Ik ben heel blij met Vlabinvest en het Vlabzorg-broertje. We varen daar goed mee: ondersteuning van onderwijs en versterking van Dilbeek, Halle en Vilvoorde. Maar de achterstand blijft groot. Denkt u niet dat we die inhaaloperatie moeten blijven opvoeren en dat het nodig zal zijn om jaarlijks goede vergelijkende tabellen te hebben waarin we die achterstand kunnen blijven becijferen en bijhouden? Ik denk dat het mogelijk moet zijn om in samenwerking met de nieuwe provincie, waar u nog wat meer gele hesjes hebt dan voordien, die monitoring nog beter te doen.

Ik wil ook nog even het Toekomstforum aanbevelen.

Minister, ik begrijp dat u op de 19 Brusselse buren wilt focussen, maar het is toch belangrijk dat we met 35 aan die Rand-kar kunnen blijven trekken. Ik vraag u dan ook om nog een duwtje te geven aan die erkenning van het arrondissement Halle-Vilvoorde als centrumregio. Ik denk dat dit ons vooruit kan helpen.

Straks komt er een nieuwe regeerperiode. Ik vind het belangrijk dat het verhaal van de Rand een positief verhaal blijft, met constructieve acties en niet met een defensieve strategie. Het zou goed zijn de komende maanden tot een globale evaluatie van kansen en gevaren voor die nieuwe regeerperiode te komen.

Het verhaal van de Vlaamse Rand mag geen randverhaal zijn. Het moet een centrumgegeven zijn. Ik hoop we op die steeds vruchtbare bodem in de Rand straks nog meer Vlaamse voet aan de grond zullen krijgen. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Maes heeft het woord.

Lieve Maes (N-VA): Voorzitter, ik zou in dit blokje over de Vlaamse Rand ook graag nog een tweetal punten belichten.

Het eerste punt is de Stand van de Rand, die recent voor de derde keer heeft plaatsgevonden, ditmaal in Living Tomorrow in Vilvoorde. Ik heb de drie colloquia bijgewoond en ik kan enkel verheugd zijn met de toegenomen organisatorische en inhoudelijke professionaliteit.

Het was dit jaar weer een zeer boeiende voormiddag. De toekomstige uitdagingen voor de Vlaamse Rand werden er uit de doeken gedaan, dit jaar op het vlak van welzijn, onderwijs en mobiliteit. Het was alleen jammer dat er slechts een honderdtal aanwezigen waren. Volgens mij was dit een gemiste kans. Ik pleit er dus zeker voor dit colloquium in de volgende bestuursperiode te laten voortbestaan en dat hopelijk met meer respons. Onze regio kan er enkel wel bij varen.

Het tweede punt dat ik nog wil toelichten, betreft het dossier van de notariële akten, dat binnenkort naar het Vlaams Parlement zal komen. De Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van decreet dat de talen in notariële akten regelt op 30 november 2018 al behandeld.

Onze fractie is tevreden met dit initiatief. Het is in onze ogen immers de logica zelve dat alle officiële documenten in Vlaanderen in het Nederlands worden opgesteld. Hier wordt klaar en duidelijk afgebakend dat mensen zich in Vlaanderen bevinden en dat het Nederlands daar de officiële voertaal is. Het is dus goed dat er een degelijke regeling komt waardoor notariële akten in het

Nederlands moeten worden opgesteld of van een beëdigde vertaling moeten worden voorzien. We zullen dit met alle enthousiasme ondersteunen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Persyn heeft het woord.

Peter Persyn (N-VA): Voorzitter, als immigrant uit Antwerpen in de Vlaamse Rand heb ik maar een minuut gekregen, maar ik wil me toch tot beide ministers richten, eerst tot de minister van de Vlaamse Rand en dan tot de minister van Brussel.

Minister, u hebt uw rol als facilitator gespeeld. Met beperkte budgetten bent u erin geslaagd Vlabzorginvest, dat in Vlabinvest is ingekanteld, in het leven te roepen. Dat stond in uw beleidsnota en vorig jaar is dat realiteit geworden. Er is een eerste ronde geweest en 26 projecten hebben daarop ingetekend en subsidies ontvangen. Ik wil u hiervoor een pluim geven. We moeten die chronische achterstand wegwerken. Dat zal nog wat voeten in de aarde hebben, maar de komende maanden zullen we nagaan hoe we het reglement nog kunnen verfijnen om vooral in het arrondissement Halle-Vilvoorde een tandje bij te steken.

Minister, ook u hebt in Brussel uw rol van bemiddelaar gespeeld. Een chronische bezorgdheid die wij blijven hebben, betreft het feit dat de chronische zorg tijdens de onzalige zesde staatshervorming naar de gewesten is gegaan. We zien dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) haar huiswerk nog steeds niet heeft gemaakt. Mijn fractie heeft dan ook een conceptnota ingediend om ervoor te zorgen dat we, net als met betrekking tot onderwijs en inburgering, de Vlaamse sociale bescherming kunnen aanbieden.

Jullie krijgen van mij allebei een pluim. Jullie hebben jullie rol als bemiddelaar en facilitator waargemaakt. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, ik zal kort ingaan op een aantal zaken. Ik dank alle Vlaamse volksvertegenwoordigers voor de voor mij in elk geval complementaire invalshoeken die ze met betrekking tot Brussel naar voren hebben geschoven. De enen hadden het wat meer over de samenwerking met de Franstaligen, de gemeentebesturen en dergelijke. De anderen hadden het over de keuze van de juiste doelgroepen. Dat kunnen de middenklasse of de chronisch zieken, maar ook investeringen in jeugd zijn.

Ik kan de oproep zeker ook smaken, en ik zal die verder opnemen en zo goed mogelijk proberen te beantwoorden om mijn andere collega's in de regering voldoende oog voor de hoofdstad te laten hebben. Doorgaans is dat geen probleem, moet ik u zeggen.

Ik wil enkel even het volgende aangeven, omdat door twee mensen in het bijzonder is aangebracht hoe het met de investering vanuit het Vlaams Brusselfonds zit. Het klopt inderdaad dat we met de middelen die weer opnieuw gestegen zijn – u weet dat ze in 2015 en 2016 bevroren waren, en voor 2017, 2018 en 2019 weer gestegen zijn met telkens 3 miljoen euro, en voor 2019 nog eens met 400.000 euro extra – we niet elke nood kunnen lenigen. Dat is ook de ambitie niet. Dus we proberen daar met gerichte investeringen toch ook het verschil te maken. Ik meen dat ik altijd helder geweest ben over welke investeringen dat zijn. Voor zover dat na de besprekingen in de commissie als voorbereiding op deze plenaire vergadering nog niet gebeurd zou zijn, kan ik u de exacte tabel nog eens bezorgen.

Ik heb wel degelijk geprobeerd dat evenwicht te bewaren tussen investeringen in Welzijn, in Cultuur en, als specialere invalshoek, in deeltijds kunstonderwijs. Dat

is rekenkundig niet volledig gelukt. Maar ik wil u toch de cijfers meegeven, omdat daar enige betwisting en communicatie over geweest is. Rond Cultuur hebben we inderdaad de 3 miljoen euro extra kunnen uitgeven. Voor het dko komen we aan 2,8 miljoen euro, als we daar tenminste de toekomstige uitgaven voor de academie van Etterbeek bij tellen. Voor Welzijn ligt het inderdaad iets lager, maar zitten we toch nog altijd aan 2,2 miljoen euro in enerzijds een kinderdagverblijf – dat klopt – maar anderzijds toch ook een aantal projecten in woonzorg. Van mij had het zeker nog iets meer mogen zijn, maar we moeten daar soms ook gewoon rekening houden met de gereedheid van de investeringsdossiers. We hebben in elk geval die verdeling van telkens 3 miljoen euro zo goed mogelijk in het oog proberen te houden. Volledig is de rekenkundige verhouding niet gelukt. Maar ik denk dat de investeringen die we concreet hebben kunnen doen, toch allemaal een belangrijk verschil hebben kunnen maken voor de verschillende doelgroepen die de sprekers in hun verschillende tussenkomsten hebben aangehaald.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Een nieuw element dat ik getracht heb om aan te brengen in het debat, ook over de beleidsbrief, is namelijk de idee van een Vlaams Randfonds, waarvan ik hoop dat dat ook zijn vertaling zal vinden in de verkiezingsprogramma's van de respectieve partijen. Enerzijds willen we de successen die we afgelopen regeerperiode geboekt hebben, consolideren, en anderzijds willen we ook vooruit denken.

We zijn er inderdaad met succes in geslaagd om extra middelen toe te kennen voor gemeenten zoals Vilvoorde, Dilbeek en Halle. We zijn erin geslaagd om extra onderwijsmiddelen, specifiek gelibelleerd voor de Vlaamse Rand, toe te wijzen. We zijn erin geslaagd om Vlabzorginvest een apart bestaan te geven. We zijn erin geslaagd om extra groen te laten toekennen, specifiek voor de Vlaamse Rand. Dus dat heeft gewerkt.

Maar ik zou dat graag willen consolideren in een andere vorm, in plaats van altijd te moeten gaan bedelen bij elke vakminister, om via een Vlaams Randfonds een pot van middelen aan te leggen die we kunnen gebruiken om op basis van advies via het Toekomstforum en op basis van Stand van de Rand de problemen te detecteren en ook effectief iets met die analyse te doen, namelijk ervoor te zorgen dat we middelen putten uit dat Vlaams Randfonds en kunnen toewijzen aan de vakministers. Want bepaalde problematieken manifesteren zich nu eenmaal scherper en anders in de Vlaamse Rand dan elders. Als het gaat over de verdeling van de onderwijsmiddelen, kun je niet anders dan de Vlaamse Rand anders behandelen dan alle andere regio's, net omdat daar bijvoorbeeld een hogere migratiedruk is, en dat zijn effecten heeft op de onderwijskwaliteit, op het grote aandeel anderstaligen in het onderwijs, en vooral op de grote diversiteit, veel groter zelfs dan in heel veel steden. Ik hoop dat die idee van de oprichting van een Vlaams Randfonds zijn vertaling zal vinden in de respectieve partijprogramma's, zodoende dat we over de partijgrenzen heen voor onze regio – of voor de regio van vele aanwezigen in dit halfrond – iets extra's kunnen doen.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister, ik dank u voor uw tussenkomsten. Zoals u in het begin altijd zei met betrekking tot het Vlaams Brusselfonds: 'reculer pour mieux sauter'. Dat was de stelling die de Vlaamse Regering had aangehouden, namelijk eerst besparen om dan later bijkomende investeringen te doen. U hebt gezegd dat er evenwichten moeten zijn tussen verschillende beleidsdomeinen: Welzijn, waar een historische achterstand bestaat, Cultuur en Onderwijs, en heel specifiek het deeltijds kunstonderwijs (dko), waar ik het een bijzonder goede zaak vind dat er in 3 miljoen euro bijkomend is voorzien.

Zoals collega Poschet zei, is er een tekort bij bepaalde instellingen van het dko. Nu zitten we in de fase van het in kaart brengen van de noden. Binnenkort zal die studie waarschijnlijk worden opgeleverd. Dan hoop ik vooral dat we niet blijven zitten met een studie waar geen gevolg aan wordt gegeven omdat we opnieuw botsen op onwil of het feit dat lokale overheden niet willen samenwerken. Daarom opnieuw mijn oproep: u moet daadwerkelijk een overleg kunnen hebben met de lokale overheden zodat zij, wanneer er bepaalde tekorten en noden zijn, echt wel overgaan tot de uitvoering van bepaalde trajecten en men niet aan wafelijzerpolitiek doet, waarbij men bijvoorbeeld op het gemeentelijk vlak geen toestemming geeft voor bepaalde verbouwingswerken zolang er aan de Franstalige kant geen nood is aan verbouwings- of renovatiewerken. Ik doe opnieuw een oproep, minister: probeer vanuit uw functie als Vlaams minister voor Brussel en ook als lid van het VGC-college en het GGC-college, de nodige druk uit te oefenen zodat die projecten waar u bevoegd voor bent en waarvoor u effectief ook maatregelen en initiatieven kunt nemen en investeringen kunt doen, gerealiseerd kunnen worden.

Bestuurszaken

De voorzitter: Dames en heren, we behandelen nu het onderdeel Bestuurszaken.

De heer Kennes heeft het woord

Ward Kennes (CD&V): Het is altijd nuttig om de mensen die voor het verslag instaan, meteen spontaan een kopie van de tekst te bezorgen, voorzitter.

Voorzitter, minister, collega's, het regeerakkoord voorziet in de uitwerking van een eenvormig statuut voor alle personeelsleden van de Vlaamse overheid. Wie op dezelfde werkvloer dezelfde taken en opdrachten verricht bij dezelfde werkgever, heeft recht op dezelfde waardering. We zijn tevreden dat de Vlaamse Regering de arbeidsvoorwaarden van statutairen en contractuelen gelijk wil trekken. Een belangrijke stap daarin was zeker de oprichting van het Vlaams Pensioenfonds om de pensioenkloof dicht te rijden. Er lopen nog onderhandelingen over een aantal aanpassingen aan het Vlaams personeelsstatuut. Dat loopt niet altijd heel vlot. Ik wens de minister in elk geval moed, inzicht en volharding om dit tot een goed einde te brengen en de sociale vrede te bewaren.

We willen een sterke overheid. Niet sterk in de zin dat ze groot en omvangrijk moet zijn, maar wel sterk op het vlak van kennis, dienstverlening, klantgerichtheid en bereikbaarheid. Dit vergt sterke, geëngageerde en gemotiveerde medewerkers. In tijden van krapte op de arbeidsmarkt, moet de Vlaamse overheid zich profileren als een sterk werkgeversmerk.

Een performante organisatie waar het goed werken is, is ook een organisatie die met weinig verzuim te maken heeft. Om dat aan te pakken, loopt nu een pilootproject. De specifieke aandacht daarin voor de leidinggevenden is zeker terecht. Hun handelwijze is immers essentieel voor het verhogen van het welbevinden op het werk. Dit moet hand in hand gaan met het beheersen van de werkdruk. Vooral op piekmomenten moet de overheid in staat zijn om snel bijkomend personeel in te schakelen.

De nieuwe regeling op de uitzendarbeid biedt hier zeker kansen. Het is een nuttig instrument, maar het moet bedachtzaam worden ingezet. Minister, wij rekenen op u om dat met de nodige aandacht op te volgen.

Op het vlak van diversiteit op de werkvloer heeft de overheid een voorbeeldfunctie. We zullen dat verder bespreken bij het jaarlijkse actieplan, maar de

participatie van mensen met een arbeidshandicap of chronische ziekte blijft een knelpunt. De vooruitgang gaat zeer traag.

Een ander punt waarin de overheid een voorbeeldrol moet spelen, is op het vlak van klimaat en duurzaamheid. Het gebouwenpark van de Vlaamse overheid moet aan strenge energie-eisen voldoen, en het mag gezegd dat Vlaanderen op dat vlak vooruitgang boekt. De nieuwe gebouwen, zoals het Herman Teirlinck-gebouw, zijn voorbeelden van energie-efficiëntie en duurzaamheid. We waarderen ook de inspanningen om het wagenpark verder te vergroenen.

We lezen in de cijfers dat er 32,9 miljoen euro beschikbaar is voor klimaatinspanningen en groene mobiliteit. Dat is een toename met 10,2 miljoen euro, en dat is ongetwijfeld ook een vorm van antwoord op de vragen van de talrijke deelnemers aan de recente klimaatmars.

Wij staan positief tegenover het actieplan om overheidsopdrachten voor startende ondernemingen te stimuleren. Het is goed dat de minister de drempels wil wegnemen voor jonge ondernemingen, want zij zijn het vaak die met interessante, innovatieve technieken bezig zijn en bepaalde opdrachten op een vernieuwende manier kunnen uitvoeren.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Minister, gedurende één minuut wil ik aandacht vragen voor een welbepaalde groep en een welbepaald fenomeen. De welbepaalde groep zijn de ambtenaren, en het welbepaalde fenomeen is het ziekteverzuim. Dat ziekteverzuim is al sinds de vorige legislatuur aan het stijgen en die stijgende trend is nog altijd niet gestopt. Ziekteverzuim hangt veelal samen met scholingsgraad. Niet iedereen weet dat misschien, maar hoe lager de scholingsgraad, hoe groter het ziekteverzuim.

Sinds enkele jaren zitten we echter met een nieuw fenomeen. Dat is dat de gemiddelde ziekteduur stijgt bij de A-niveaus, dus bij de leidinggevenden. Dat gaat meestal gepaard met burn-out en werkgerelateerde stress.

Daarnaast staat het evaluatierapport van het Rekenhof, dat de link zeer duidelijk legt tussen personeelsbesparingen, ziekteverzuim en werkgerelateerde stress. Het blijkt zelfs dat personeelsbesparingen ertoe leiden dat er minder personen met een handicap en chronisch zieken worden tewerkgesteld.

Minister, over dat rapport van het Rekenhof hebt u in een reactie duidelijk gezegd: 'Ik erken dat personeelsbesparingen risico's inhouden op het vlak van welzijn.' Ik hoop dat u die problematiek scherp in het oog houdt. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Pira, als u zegt dat het ziekteverzuim stijgt bij A-niveaus, dan kan ik er ook aan toevoegen dat dat veel hoger ligt bij statutairen dan bij contractuelen. U weet dat we een plan hebben, dat ook leidinggevenden daar hun verantwoordelijkheid in nemen. U weet ook dat we voor personen met een beperking een systeem in werking hebben gesteld zodat iemand met een beperking of met een chronische ziekte achter de rug, 50 procent terug kan komen werken, 50 procent loon krijgt en daarbovenop nog eens 30 procent loon om de re-integratie op de arbeidsmarkt toch te kunnen realiseren.

Wat het klimaat betreft, heeft de Vlaamse overheid zeker een voorbeeldfunctie. We doen ook ontzettend veel inspanningen voor wat de bevoegdheid Bestuurszaken betreft. Ook alle andere ministers doen heel veel inspanningen voor het klimaat. Deze morgen heeft minister-president Bourgeois in antwoord op de heer

Rzoska gezegd dat we voor de reductie van CO_2 in de gebouwen van de Vlaamse overheid een streefdoel hebben van 2,06 procent, terwijl de federale overheid op haar eigen federale overheidsgebouwen een streefdoel van 1 procent heeft.

Wij trekken die 2 procent ook nog eens door naar de lokale besturen. We leggen dat ook nog eens op, dus ik denk dat wij daar echt wel een voorbeeldfunctie hebben.

U weet dat wij ook nog eens 120 laadpalen gaan bijplaatsen in 2019. Dat is aan bod gekomen tijdens de commissievergadering. We investeren natuurlijk ook heel veel in zeer zuinige overheidsgebouwen. Ik noem het Herman Teirlinck-gebouw, dat u zelf hebt aangehaald, als voorbeeld. Dat is een BEN-gebouw, geen gebouw van collega Ben Weyts, maar wel een bijna-energieneutraal gebouw. Ook de andere twee Vlaamse administratieve centra (VAC's) – als ik ze zo mag noemen – die in Brussel gevestigd zullen zijn, Conscience en het nieuwe Kantoor 2023, zullen zeer energiezuinig zijn.

Dan dank ik ook u, collega Kennes, omdat u toch wel een pluim geeft aan deze regering voor de modernisering die we hebben ingezet, ook op de bevoegdheid Bestuurszaken. Anno 2018 gaan we mee met onze tijd en staan we open voor uitzendarbeid. Dat is zeer belangrijk. Ik ben het er met u over eens dat we dat op de correcte manier moeten toepassen en dat doen we ook. Ik denk dat het zeer nuttig is om dat te doen.

Dan hebt u ook verwezen naar de diversiteit en de streefcijfers. We hebben afgesproken, zoals elk jaar, dat we dat rapport gaan bespreken in aanwezigheid van de diversiteitsambtenaar. Ik heb in de commissie al één cijfer gegeven, dat ik hier nog eens wil herhalen want ik vind dat wel een belangrijke trend. Wil dat zeggen dat we er al zijn? Neen, maar u weet dat het streefcijfer voor vrouwen in het topkader op 40 procent ligt. Dat is ook een beetje de dada van collega Pira, dus ik anticipeer misschien al op een bijkomende tussenkomst. U weet dat we in 2017 op 23,4 procent zaten en dat we voor 2018 momenteel op 28,8 procent zitten, maar dat is zonder de maand december erbij, dus het kan nog stijgen. Ik denk dat een stijging van 23,4 naar 28,8 procent toch wel behoorlijk is. Is er nog werk aan de winkel? Ja, maar er zijn wel degelijk inspanningen geleverd. Zoals gezegd, zullen we dat rapport uitgebreid bespreken in aanwezigheid van de diversiteitsambtenaar in de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): Ik heb u in de commissie inderdaad gezegd dat dat iets is wat ik heel sterk in het oog houd en dat is inderdaad een heel positieve evolutie, waarvoor ik u ook uitgebreid gefeliciteerd heb.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vanmiddag.

U kunt nu, sinds 18 uur, terecht in het zelfbedieningsrestaurant voor een maaltijd.

We komen om 19.30 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.41 uur.